

Jaarstukken 2023

Inleiding	2	Paragraaf Grondbeleid	100
Financiële samenvatting	7	<i>Jaarrekening</i>	103
<i>Jaarverslag</i>	8	Balans per 31 december 2023	103
1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	8	Overzicht van baten en lasten	107
2. Economie, Energie en Buiten	17	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	108
3. Welzijn, Sociaal en Cultuur	31	Toelichting op de balans per 31 december 2023	112
4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening	43	Gebeurtenissen na balansdatum	132
Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	50	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	133
Overhead	53	Rechtmatigheidsverklaring	134
Paragrafen	55	Incidentele baten en lasten	136
Paragraaf Lokale heffingen	56	Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	143
Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing	61	EMU-saldo	144
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	71	Overzicht van baten en lasten per taakveld	145
Paragraaf Financiering	80	SISA-verantwoording	148
Paragraaf Bedrijfsvoering	84	Investerings	167
Paragraaf Wet open overheid (Woo)	94	Overzicht Programma's met taakvelden	178
Paragraaf Verbonden partijen	95		

Inleiding

Met het jaarverslag en de jaarrekening over 2023 leggen wij als college verantwoording af over het afgelopen jaar. Wij gaan daarbij in op de belangrijkste beleidsresultaten en de financiële resultaten. We leggen die naast onze plannen uit de programmabegroting 2023.

Terugblik beleidsresultaten

Over 2023 kijkt gemeente Molenlanden terug op een jaar van uitdagingen maar zeker ook op een jaar van vooruitgang.

Het nijpende tekort aan woningen is nog altijd een zorg. Molenlanden bleef zich intensief inzetten voor het bevorderen van nieuwbouwprojecten en het herbestemmen van bestaande panden. De gestegen inflatie zette druk op de budgetten van huishoudens. Dit leidde tot een hernieuwde focus op het ondersteunen van kwetsbare groepen binnen onze dorpen en stad.

Afgelopen jaar stond ook in het teken van de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne, die ook Molenlanden bereikte. Bleskensgraaf ving mensen op en de gemeente zette zich in voor een humane en effectieve opvang, waarbij samenwerking met lokale organisaties en vrijwilligers cruciaal was. Naast deze urgente kwesties heeft de gemeente zich ook sterk gemaakt voor duurzaamheid en de energietransitie.

Initiatieven gericht op het verminderen van de CO2-uitstoot en het bevorderen van groene energiebronnen kregen steun en werden actief gestimuleerd. De implementatie van Diftar (gedifferentieerde tarieven voor afvalinzameling) was een belangrijke stap richting een duurzamer afvalbeheer. Inwoners werden daarbij gestimuleerd om bewuster om te gaan met hun afval. Hoewel de invoering eerder voorzien was in 2023 werd dit uiteindelijk 1 januari 2024. De implementatie van de Omgevingswet bracht veranderingen in het ruimtelijk beleid met zich mee. Participatie en samenwerking met inwoners en belanghebbenden stonden centraal om de invoering in 2024 zo soepel als mogelijk te laten verlopen.

De focus lag het afgelopen jaar ook op het versterken van de agrarische economie, een essentieel onderdeel van onze lokale identiteit en economische structuur. Initiatieven werden ontplooid om de duurzaamheid en veerkracht van onze landbouwsector te bevorderen, met het oog op zowel economische groei als milieubewustzijn. Tegen de achtergrond van economische groei, stuitte Molenlanden op de schaarste op de arbeidsmarkt, wat een uitdaging vormde voor lokale bedrijven en instellingen en zeer zeker ook binnen onze eigen organisatie. Het gemeentebestuur werkte nauw samen met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen om oplossingen te vinden die de arbeidsmarkt dynamischer en inclusiever kunnen maken. De cultuurvisie- en uitvoeringsprogramma van Molenlanden werd ook vastgesteld. Door middel van een onafhankelijke scan van onze schoolgebouwen is inzicht in en bewustwording voor toekomstige investeringen gecreëerd.

Het bovenstaande geeft inzicht in de mix van uitdagingen en kansen waar Molenlanden in 2023 voor stond. We zetten ons als gemeente in voor een leefbare en duurzame toekomst voor al onze inwoners. Met daarbij de opgave om veerkrachtig en proactief te blijven.

Financieel resultaat

Financieel hebben we het jaar 2023 voor accountantscontrole afgesloten met een positief resultaat van € 10.307.460.

Het voordelige saldo dat is ontstaan is hoger dan de prognose die we deelden in de Najaarsnota 2023. We voorspelden toen een verwacht rekeningresultaat van € 4.205.514. Een verschil van € 6.101.946.

Het verschil (tussen het saldo van de Najaarsnota 2023 en het door ons eerder vastgestelde saldo) wordt ook dit jaar veroorzaakt door grotendeels incidentele mee- en tegenvallers. Er is een aantal onderdelen dat toch een forse afwijking laat zien. Deze benoemen we in het overzicht op de volgende pagina onder het kopje '*belangrijkste voor- en nadelen*'. Bij de Najaarsnota 2023 is een lijst opgesteld om niet bestede budgetten over te hevelen naar 2024. Deze budgetten zijn niet benut in 2023, maar dit moet nog wel gebeuren om moverende redenen. Voor deze posten stellen we voor om deze over te hevelen naar 2024. In het raadsvoorstel vragen we hier ook apart aandacht voor bij een afzonderlijk beslispunt.

Onze incidentele financiële positie blijft solide. De algemene reserve is ruimschoots voldoende om als buffer te dienen voor de geïnventariseerde risico's. Als we uitgaan van de meest actuele cijfers komt de weerstandsratio uit op 8,7.

Hieronder geven we een overzicht van de grootste voor- en nadelen om het saldo te verklaren.

Belangrijkste voor- en nadelen

In de Jaarrekening beschrijven we bij de programma's de afwijkingen. Ook mutaties in reserves lichten we daar toe. Het kan zijn dat een budget een directe relatie heeft met een reserve. Afwijkingen die worden verrekend met een reserve hebben daardoor geen effect op het jaarrekeningresultaat. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de afwijkingen op kapitaallasten.

Het resultaat is ook geanalyseerd op eventuele structurele budgettaire effecten. Deze zijn meegenomen bij de opstelling van de Zomernota 2023 en Kadernota 2024.

Het jaarrekeningresultaat is ten opzichte van het voorlopige saldo 2023 € 6.101.946 hoger. In de programma's lichten we de verschillen per taakveld toe. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste verschillen hoger dan € 100k tussen de uitkomst van de jaarrekening en de Najaarsnota 2023 toegelicht (positief = voordeel negatief = nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel).

Afwijking Bedragen x €1.000	Bedrag	I/S	Toelichting
Leges Omgevingsvergunningen	1.600 V	I	Er zijn vooral in het laatste kwartaal veel meer omgevingsvergunningen aangevraagd dan normaal gesproken. Mogelijk een gevolg van de komst van de van de Omgevingswet.
Voorziening pensioenen wethouders	1.527 V	I	De berekeningen van de waarde van de uitgezette middelen vallen hoger uit vanwege het opgelopen rendement. Daarnaast is de eerdere begrote dotatie in zijn geheel niet nodig.
Algemene Uitkering	1.140 V	I	De effecten van de maatstaven uit de Algemene uitkering en de afrekeningen uit voorgaande boekjaren resulteren voor onze gemeente in een voordeel.
SOJ Jeugdhulp	795 V	I	Het betreft hier de budgetten voor de Service Organisatie Jeugd (SOJ) De uiteindelijke kosten vallen lager uit door lagere uitvoeringskosten (hogere rentebaten en het niet invullen van vacatures) en lagere kosten van zorgaanbieders, een positieve afrekening over 2022, voordeel op woonplaatsbeginsel en door het uitblijven van zware zorg onder deze groep jongeren.
Grondexploitatie	618 V	I	Drie grondexploitatie worden met een voordelig resultaat afgesloten (Doetse Vliet, CBS Hoornaar en Groot-Ammers Zuid Oost). Voor Langerak Zuid en Bedrijventerrein Bleskensgraaf is tussentijdse winst genomen. In dit voordeel is al rekening gehouden met een VPB-claim en de verlaging van de verliesvoorziening van het project Schoolstraat in Nieuwpoort.
Mensen met een migratieachtergrond	598 V	I	Door weinig aanbod in sociale huurwoningen kunnen er minder statushouders gehuisvest worden dan de opgelegde taakstelling. Hierdoor vallen de kosten voor deze dienstverlening lager uit.
SpUk sport	553 V	I	Dit betreft een voordeel op de SpUk sport van € 124k en de BTW-compensatie op sport die we hebben ontvangen op onze aanvraag SpUk levert een voordeel van € 429k.
Eerstelijnsvoorziening en Ouderenwerk IZA-akkoord	457 V	I	De regeling voor het Integraal- Zorg- Akkoord (IZA) is in december 2023 pas bekend geworden. Dit bedrag kon niet meer worden ingezet in 2023.
Automatisering	383 V	I	Er is minder uitgegeven vanwege ondercapaciteit, uitfaseren en uitstel van werk naar 2024. Daarnaast waren de kapitaallasten lager (€ 82k).
Begraven opbrengsten bij uitgifte van graven	138 V	I	Er zijn in 2023 meer graven uitgegeven.
Burgerzaken	134 V	I	In laatste maanden waren er meer aanvragen dan gemiddeld (€ 60k). De kosten voor de verkiezingen waren lager (€ 28k) en de ICT 1 module iBurgerzaken is nog niet ingevoerd (€ 31k).

Duurzaamheid	92 V	I	Het flexibele budget rondom duurzaamheidsmaatregelen is met de Najaarsnota niet afgeraamd i.v.m. nog openstaande LEADER- Subsidies, deze zijn echter niet meer toegekend in 2023.
Kosten inhuur personeel Omgevingsvergunningen	-112 N	I	Vanwege de hoge inzet van flexibele krachten en de extra noodzakelijke inzet eind 2023 i.v.m. veel aanvragen zijn hier de kosten gestegen. Dit wordt gecompenseerd door de hogere inkomsten uit de leges Omgevingsvergunningen.
Toerekening overhead	-183 N	I	Er zijn minder uren geschreven op investeringsprojecten dan begroot.
Opvang vluchtelingen Oekraïne	-190 N		We zijn in de Najaarsnota uitgegaan van een te hoge verwachting van het restantbudget, dit werd overigens veroorzaakt door ander uitgangspunten dan die zich daadwerkelijk voordeden (waaronder leefgeld).
Extra dotatie voorziening onderhoud gebouwen	-193 N	S	Vanwege de actualisatie van het Meerjarig- Onderhouds- Plan is een structurele jaarlijkse extra dotatie noodzakelijk.
Impulsgelden	-241 N	I	De subsidieregeling impulsgelden is bedoeld voor de innovatie van bewegingsonderwijs. Er is een te hoge verlaging van de begrote uitgaven opgenomen en er is ten onrechte een verhoging van de begrote inkomsten opgenomen. Hierdoor ontstaat er een nadeel van € 138k resp. € 103k.
Voorzieningen voormalig personeel, verlofsparen en RVU	-303 N	I	Op basis van de aangegane toekomstige verplichtingen is een dotatie aan de voorzieningen nodig.
Inhuur team Leefomgeving	-321 N	I	Door meerwerk en onderbezetting van vaste mensen was extra inhuur nodig. De meerkosten worden gecompenseerd door de hogere inkomsten uit de leges.
Mutatie reserve	-316 N	I	Voor de eenmalige korting gemeentelijke heffingen bleek minder nodig te zijn, hierdoor is er € 99k (N) minder onttrokken aan de Algemene Reserve. Daarnaast is er sprake van een dubbel begrote onttrekking aan de Algemene Reserve van € 217k (N).
Loonkosten	-572 N	I	De directe loonkosten (vast personeel en inhuur) vallen hoger uit dan begroot.
Som van de overige voor- en nadelen kleiner dan € 100k	497 V	I/S	Dit is het saldo van alle kleinere voor- en nadelen.
Totaal voor- en nadelen	6.101 V		

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het *jaarverslag* en de *jaarrekening*. De indeling van de jaarstukken is gelijk aan die van de begroting 2023.

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de verantwoording van de verplichte paragrafen. In de paragrafen presenteren we dwarsdoorsnedes op een aantal onderwerpen, waaronder de bedrijfsvoering. Via de programmaverantwoording en de paragrafen leggen we verantwoording af over de uitvoering van het voorgenomen beleid uit de begroting 2023.

In het jaarverslag rapporteren we over de programma's zoals die in de begroting van 2023 zijn vastgesteld:

1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid
2. Economie, Energie en Buiten
3. Welzijn, Sociaal en Cultuur
4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

Vervolgens is de jaarrekening aan de orde. Deze bestaat uit de balans per 31 december 2023, een overzicht van de baten en lasten, de grondslagen en toelichtingen van de jaarrekening en de SISA-verantwoording. Tot slot volgen er vier bijlagen, het overzicht van incidentele baten en lasten, de investeringen, de Rapportage Interbestuurlijk Toezicht en het overzicht van de programma's met de taakvelden.

Financiële samenvatting

Het financieel resultaat

Het jaar 2023 sluiten we af met een voordelig resultaat van € 10.305.568. Samengevat ziet het resultaat over 2023 er als volgt uit:

Resultaat 2023 (bedragen x €)	Saldo	
Saldo Begroting 2023 (voor besluit Zomernota)	558.895	Voordelig
Saldo Zomernota 2023	2.981.980	Voordelig
Saldo Najaarsnota 2023	664.639	Voordelig
Voorlopig saldo 2023	4.205.514	Voordelig
Saldo mutaties na Najaarsnota 2023	6.101.946	Voordelig
Gerealiseerd resultaat	10.307.460	Voordelig

Het voorlopige positieve saldo 2023 na de verwerking van de Najaarsnota 2023 bedroeg € 4.205.514. Dit voorlopige saldo is niet tussentijds toegevoegd aan de algemene reserve en valt daardoor in het resultaat van 2023. De financiële mutaties na de Najaarsnota leiden in deze jaarrekening tot een voordeel van € 6.101.946.

Uit de hiervoor opgenomen toelichting blijkt dat er zich, na het opstellen van de Najaarsnota 2023, meevallers en tegenvallers hebben voorgedaan. Zoals een hogere Algemene Uitkering (decembercirculaire) een aantal winstnemingen in grondexploitaties en verschillende positieve- en negatieve uitkomsten bij open einde regelingen.

Jaarverslag

1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

😊 Doel is gerealiseerd

😐 Doel is deels gerealiseerd

😞 Doel is niet gerealiseerd

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Wonen	Voorzien in de woonbehoefte, zoals beschreven in de Woonvisie Molenlanden 2020 - 2024. (A.1)	😐	Versnellen van de woningbouw en het op peil brengen van de woningvoorraad. (A.1) Op het gebied van wonen/volkshuisvesting staan we voor een enorme opgave. Zoals gesteld in het coalitieakkoord zetten we in op de realisatie van 800 woningen tot en met 2026. Kortom 200 woningen per jaar om te kunnen voorzien in de (lokale) vraag/behoefte. In 2023 zijn er 173 woningen toegevoegd, in 2022 waren dit er nog 227. Daarmee ligt het op peil brengen van het woningaanbod precies op schema. Wel zien we dat de opgave lastiger is in te vullen. Nieuw provinciaal beleid, stijgende bouw - en rentekosten zijn hierbij bepalende factoren en niet helpend. Door gebruik te maken van subsidies, zoals de Vliegende Brigade en de Startbouwimpuls (SBI) zetten we stappen om knelpunten weg te nemen en de voortgang/bouwstroom te behouden.
		😞	Actualiseren Regionale Woonvisie. (A.1) Door de Regionale realisatie agenda en het wetsvoorstel Wet versterking regie Volkshuisvesting hebben we de actualisatie van de regionale woonvisie in 2023 niet opgepakt. De status van het wetsvoorstel is op dit moment: de Raad van State heeft 7-12-2023 haar advies uitgebracht.
		😊	De combinatie van wonen en zorg onderzoeken. Dit moet leiden tot een Woonzorgvisie in het eerste halfjaar van 2023. We kunnen hieruit concrete acties afleiden voor wonen en zorg in de komende 20 jaar. (A.1) De opgestelde Woonzorgvisie is vastgesteld in het derde kwartaal van 2023. De volgende stap is verdere concretisering en uitwerking samen met onze netwerkpartners.
		😊	Meerjarige afspraken over het woonbeleid uitvoeren en monitoren met woningcorporaties en huurdersorganisaties door middel van een jaarlijks uitgewerkt programma. (A.1) In 2022 maakten we meerjarige prestatieafspraken met de huurdersorganisaties en woningcorporaties. In 2023 bepaalden we de speerpunten voor dat jaar. Een aantal speerpunten behaalden we in 2023 en andere speerpunten lopen de komende jaren door als going concern.
		😊	Kwetsbare doelgroepen (onder andere: statushouders, Oekraïners, jongeren met een beperking): we doen onderzoek naar opvang en huisvesting in eventuele bijzondere woonvormen voor verschillende

			doelgroepen. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek, starten we in 2023 mogelijk een pilotproject. (A.1) Aan de Wilgenweg in Groot-Ammerz is een gemeentelijke opvang voor ongeveer 75 Oekraïense vluchtelingen. Ook realiseren we nog 2 opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen, in Waal voor 65 personen en in Giessenburg voor 75 personen. De bouw in Waal is gestart en in maart 2024 start de aanbesteding voor de realisatie in Giessenburg. Uitvoering beleidsnotitie Huisvesting tijdelijke werknemers: we geven uitvoering aan de beleidsnotitie Huisvesting tijdelijke werknemers (voorheen: arbeidsmigranten). (A.1) In 2023 werkten we de beleidsnotitie uit. In de loop van 2024 neemt het college een besluit over een beleidskader voor huisvesting arbeidsmigranten op of aan de randen van bedrijventerreinen. Woonwageneleid: We stellen woonwageneleid op, met hierin beschreven hoe we omgaan met toekomstige aanvragen voor woonwagenebewoning en hoe we omgaan met de huidige locatie. (A.1) Het woonwageneleid is in 2023 niet vastgesteld wegens capaciteitsgebrek. Met de woonwagenebewoners en corporatie hebben we een oriënterend gesprek gehad en er zijn stappen gemaakt in het opstellen van beleid. Met de netwerkpartners volgt hierop een verdere concretisering en uitwerking.
--	--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Ruimtelijke ordening	Behouden en door ontwikkelen van vitale kernen en een vitaal buitengebied. (B.1) Het tijdig inspelen op trends, opgaven en ontwikkelingen. (B.2) Behoud en waar mogelijk verbeteren van het karakteristieke landschap en de kwaliteit van de (lint)bebouwing van onze gemeente, met ruimte voor nieuwe initiatieven die passend zijn in het gebied. (B.3) Integraal, slagvaardig en participatief invulling	 	We onderkennen de ruimtelijke dynamiek van de kernen, linten en het buitengebied. We denken mee met de initiatiefnemer om ruimte te bieden aan initiatieven die hieraan bijdragen. Daarbij zijn we kritisch op of het bijdraagt aan het landschap en andere waarden. Instrumenten die we hiervoor inzetten zijn de intake- en omgevingstafel. (B.1& B.3). Bij het beoordelen van nieuwe initiatieven is hiermee rekening gehouden. We hebben er onder andere de startgesprekken en omgevingstafel voor ingezet om aan de voorkant de juiste verwachting te scheppen. Daarnaast is met de behandeling van de raadsvoorstellen een stap gezet met de vaststelling van uitgangspunten voor actualisatie en opstellen van een nieuw document Landschappelijke kwaliteit buitengebied. We signaleren trends en ontwikkelingen en spelen hierop in door het organiseren van projectteams bij relevante opgaven. (B.2). Ruimtelijke Ordening bracht een aantal opgaven en trends in, zoals water- en bodem sturend. Daarnaast sloten we aan bij andere integrale projectteams. Vanaf 1 januari 2023 gaat de Omgevingswet in werking. Vanaf dat moment begeleiden we initiatieven in de fysieke leefomgeving volgens nieuwe wetgeving en nieuwe procedures. Het jaar 2023 staat in het teken van leren. We voeren continu verbeteringen door om onder meer de dienstverlening te verbeteren. (B.3) De omgevingswet is uitgesteld, deze is op 1 januari 2024 in werking getreden. 2024 wordt dus het jaar van het werken met de Omgevingswet. In 2023 is voorbereidend werk gedaan om klaar te staan voor de invoering. Onder andere concrete raadsbesluiten zijn genomen in het kader van de Omgevingsvisie, de intake- en omgevingstafel is ingericht en systemen zijn ingericht.

	geven aan de ruimtelijke inrichting van ons gebied. (B.4)	 	We stellen een Omgevingsvisie op. Hiermee laten we zien hoe we denken over trends, ontwikkelingen en beleid. (B.2 & B.4). De visie is in 2023 grotendeels opgesteld. We spreken in deze visie onze ambities als gemeente uit op een integrale manier. In 2024 leggen we de omgevingsvisie ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. Zie ook de nadere toelichting bij het volgende punt (B.4). Het eerste gebiedsgerichte Omgevingsplan stellen we vast om daarmee te voldoen aan de eisen die de Omgevingswet stelt aan de gemeente. (B.4). We voldoen aan de eisen die de Omgevingswet stelt aan de gemeente voor het omgevingsplan. We zijn in staat het omgevingsplan te wijzigen, hebben een hoofdstructuur voor het omgevingsplan en het tijdelijke omgevingsplan is van rechtswege goed en compleet overgegaan bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. In 2023 is gewerkt aan het omgevingsplan door de gekozen regelstructuur in de praktijk te brengen voor een oefening van een eerste omgevingsplanwijziging om het tijdelijke omgevingsplan om te zetten naar een nieuw geharmoniseerd omgevingsplan. Daarnaast is geoefend met het proces van omgevingsplanwijzigingen voor ruimtelijke initiatieven en de nieuwe rollen en taken die hierbij horen. De opgedane ervaringen van deze oefeningen worden opgenomen in een handboek voor het wijzigen van het omgevingsplan en in een plan van aanpak voor de transitie van het tijdelijke omgevingsplan naar een nieuw geharmoniseerd omgevingsplan, daarmee waren we klaar voor de invoering op 1 januari 2024. We hebben in 2023 niet een eerste gebiedsgerichte omgevingsplan in procedure gebracht en vastgesteld. Er wordt gekozen om het omzetten van het tijdelijke omgevingsplan naar het nieuwe geharmoniseerde omgevingsplan aan te laten sluiten op het vaststellen van de Omgevingsvisie.
--	--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Buitenruimte	Een buitenruimte waarin onze inwoners en bezoekers zich comfortabel en veilig voelen (C.1).		Beheren en herinrichten van onze buitenruimte op basis van het geactualiseerd en geharmoniseerd integraal beheerplan Buitenruimte. (C.1) Het afgesproken kwaliteitsniveau (basisbeheer) is gehanteerd. In het kader van een toegankelijke Buitenruimte (VN-verdrag) realiseerden wij bij elke herinrichting de gewenste aanpassingen. Voor de begraafplaatsen is een scan op toegankelijkheid uitgevoerd. Waar mogelijk brengen we met ingang van 2024 aanpassingen in uitvoering. Over de periode 2022 – 2026 worden inspecties van de toegankelijkheid van onze openbare ruimte uitgevoerd. In 2023 was dit bij 4 kernen. De maatregelen voeren we steeds in het volgende jaar uit. En altijd in samenspraak met de bouwadviescommissie. Het creëren van een klimaat adaptieve buitenruimte is een continue, doorlopende opgave bij herinrichtingen en uitbreidingslocaties. Zo zijn en worden bijvoorbeeld parkeerplaatsen waar mogelijk voorzien van water passerende verharding en zoeken we naar mogelijkheden om extra te vergroenen. Het project ‘aanplant 2021 bomen’ is afgerond met als resultaat de aanplant van 2.175 bomen in de tuinen van inwoners. In de buitenruimte hebben we 107 extra bomen geplant.

			Op het gebied van natuurontwikkeling is naast enkele kleine ontwikkelingslocaties een groenzone rondom de nieuwbouw van Langerak Zuid ontwikkeld. Riolering lintbebouwing: In 2023 is voor 7 strengen een regenwateronderzoek uitgevoerd. Hieruit bleek dat ongeveer 50% van de aansluitingen de regenpijp heeft afgekoppeld van de mechanische riolering. Dit is duurzaam en verbetert de werking van het riool. We hebben de intentie zo dicht mogelijk de 100% te naderen, hiervoor gaan wij u op korte termijn een voorstel doen met een aantal opties om dit te realiseren. Ook hebben we plannen voorbereid om voor 7 (prioritaire) strengen voor de langere termijn de capaciteit van de mechanische riolering voldoende te houden. Tot slot hebben we een monitoringssysteem opgezet dat digitaal de omgevingsvergunningen koppelt aan een rioleringsstreng. Op die manier kunnen we monitoren hoeveel vervuilingseenheden er op een streng bijkomen.
--	--	--	--

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Verkeer en vervoer	Een goed bereikbare gemeente met veilige wegen. (D.1)	😊	Vorbereiden herinrichten van de Molenstraat in Kinderdijk. (D.1) In 2023 zijn we gestart met het ontwerp voor de herinrichting van de Molenstraat.
	Ketenmobiliteit die zich aanpast aan maatschappelijke ontwikkelingen. (D.2)	😊	Medio 2023 wordt het onderzoek naar oplossingen voor de verkeersproblematiek in Groot-Amers ter besluitvorming aan de raad aangeboden. (D.1) Het onderzoek naar oplossingen voor de verkeersproblematiek in Groot-Amers is uitgevoerd. Op 4 juli 2023 heeft de gemeenteraad geconstateerd dat een "Randweg Zuid 60-km" de meest kansrijke oplossing is. Een planproces voor realisatie van deze kansrijke zal echter niet opgestart worden. In het verlengde hiervan is in dezelfde vergadering een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om samen met de inwoners en ondernemers van Voorstraat-Sluis te komen tot maatregelen om de overlast zo veel als mogelijk te beperken of te voorkomen. We hebben dit proces inmiddels opgestart en de gesprekken met de omgeving worden gevoerd.
	De bereikbaarheid en mobiliteit versterken, onder meer door een goed systeem van vervoer van personen over water. (D.3)	😊	Onderzoeken van een verbeterde aansluiting van Arkel (Vlietskade) op de nieuwe aansluiting van de A27. (D.1) Eind 2023 informeerden we de raad over de (on-)mogelijkheden van deze oplossing en alternatieven.
		😊	Herinrichten van het openbaar gebied bij de centrum-ontwikkeling Vuilendam, waarbij we de gedachte voor een fietslint langs de Alblas en de Graafstroom in het ontwerp meenemen. (D.1) In 2023 zijn we gestart met ontwerpen van een nieuwe inrichting van de Vuilendam. Het is niet mogelijk gebleken om het fietslint in te passen in de plannen. Redenen hiervoor zijn de beperkte ruimte en ontwerpbeperkingen als gevolg van de grote diversiteit aan weggebruikers, waaronder landbouwverkeer en vrachtverkeer.
		😊	

		 In 2023 starten we met het opstellen van een Mobiliteitsplan Molenlanden, waarbij we onder meer inspelen op de veranderende mobiliteitsvraag. Hierbij leggen we ook een verband met de toenemende capaciteitsvraag op de wegen als gevolg van bouwactiviteiten. (wegenstructuurkaart) (D.2) We hebben het proces gestart en hebben een projectopdracht vastgesteld. In november 2023 was er een gesprek met raadsleden over de kaderstelling. De offerte uitvraag aan bureaus is gedaan en eind februari 2024 zal het geselecteerde bureau van start gaan. Medio 2024 zal raadsbehandeling van de Mobiliteitsvisie plaatsvinden. Afronden van een haalbaarheidsstudie naar de uitbreiding van het vervoer over water op de Lek. (D.3) Samen met de gemeenten Ridderkerk en Krimpenerwaard is in 2023 een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Begin 2024 delen we de resultaten (RIB). Een vervolgonderzoek in 2024 is wenselijk om tot concrete wijzigingen in het vervoer over water te komen.
--	--	---

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Bron
Aantal nieuwe woningen	173	200/pj	CBS (streefwaarde formeel niet vastgesteld)
Tevredenheid inwoners over de openbare ruimte	Gemiddeld (2022)	Gemiddeld	'Leefbaarometer' van het ministerie van BZK 2022 (laatst bekende cijfer)
Veiligheidsbeleving inwoners (1x per 2 jaar)	8,0 (2021)	8,0	Veiligheidsmonitor
% inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	46,0% (2023)	52%	Gezondheidsraad / Kenniscentrum Sport en bewegen
% inwoners dat wekelijks sport	45,0% (2023)	51%	Gezondheidsraad / Kenniscentrum Sport en bewegen

BBV – indicatoren

Indicator	Berekend	MLL	NL
Verwijzingen Halt	per 1000 jongeren 2023 (12-18 jr)	5	8
Winkeldiefstallen	per 1000 inw 2022	0,3	2,50
Geweldsmisdrijven	per 1000 inw 2023	1,30	4,30
Diefstal uit woningen	per 1000 inw 2023	1,00	1,30
Vernieling	per 1000 inw 2023	2,80	5,80
Percentage niet sporters	Inw. ouder dan 18 jaar 2023	55,0	49,3
Nieuwe woningen	per 1000 woningen 2023	10,5	9,3
Demografische druk	Perc. 0-20 jr en 65+ tov 20-65 jr 2023	80,5	70,3
Gemiddelde WOZ-waarde	Woningen 2023	389.000	369.000
Gemeentel. woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro 2023 (Coelo)	812	867
Gemeentel. woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro 2023 (Coelo)	950	976

Wat heeft het gekost

Bedragen x € 1.000	Begroting voor wijz.	Begroting na wijz.	Realisatie
A. Lasten	22.623	24.251	24.007
B. Baten	7.907	8.447	11.205
C. Mutaties reserves	254	1.449	465
Totaal Programma 1	14.462	14.355	12.337

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2023 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 2.018.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T03 Beheer overige gebouwen en gronden € 152.000 N	Structureel	Er is een hogere dotatie aan de voorziening groot onderhoud gebouwen nodig om het geplande groot onderhoud uit te voeren, dit geeft een structureel nadeel van € 193k en is een noodzakelijke correctie.
	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 27k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
	Incidenteel	Het restant voordeel van € 14k wordt door meerdere kleine voor- en nadelen veroorzaakt.
T21 Verkeer en vervoer € 120.000 V	Incidenteel/ structureel	Onderhoud van civiele kunstwerken kent een onderbesteding van € 31k. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de beperkte beschikbaarheid van personeel. Of er ook een structurele component in zit wordt nog wel nader onderzocht.

	Incidenteel/ structureel	De energiekosten voor openbare verlichting vallen 10% lager uit waardoor € 38k overblijft. Dit wordt o.a. veroorzaakt door een te hoge raming aan de voorzijde door de oplopende energieprijzen die inmiddels weer zijn gedaald. Een heel klein gedeelte hiervan is structureel.
	Incidenteel	Rondom verkeersmaatregelen is een splitsing gemaakt in lokale- en regionale taken. Lokaal hebben we op het gebied van onderhoud € 25k minder uitgegeven, dit heeft een incidenteel karakter. Rondom de regionale verkeersmaatregelen hebben we per saldo op dit taakveld een tekort van € 275k wat geen feitelijk tekort is maar gezien moet worden in het kader van een meerjarig project waarbij we vooruit ontvangen middelen ontvangen van o.m. de provincie en deelnemende gemeenten. Zolang deze nog niet zijn afgerond mogen we de volledige inkomsten nog niet ten gunste van onze exploitatie boeken, dat zorgt hier voor een nadelig verschil.
	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 274k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T42 Onderwijshuisvesting € 84.000 N	Incidenteel	De inhuur van een adviseur voor onderwijshuisvesting € 52k is elders gebudgetteerd en wordt opgenomen in de uitgebreide toelichting binnen de paragraaf bedrijfsvoering
	Structureel	De bijdrage vanuit het Rijk (LONDO-vergoeding) voor financiering primair onderwijs was te hoog geraamd wat een nadeel geeft van € 30k binnen onze jaarrekening.
T52 Sportaccommodaties € 85.000 V	Incidenteel	Door langdurige uitval binnen het vakteam Vastgoed en Facilitaire Zaken is er minder onderhoud uitgevoerd, dit zorgt voor een lagere besteding van € 65k. De energiekosten vielen eveneens lager uit dan begroot, dit levert een voordeel op van € 39k.

	Structureel	Uit nader onderzoek is naar voren gekomen dat er onterecht werd uitgegaan van een te hoge huurraming bij een sportpark binnen onze gemeente. Per saldo een nadeel van € 23k.
T81 Ruimtelijke Ordening € 383.000 N	Incidenteel	Voor de inhuur van extra personeel en het inwinnen van beleidsadvies is € 320k meer uitgegeven dan begroot. Hier staan voor een bedrag van € 180k aan hogere inkomsten tegenover rondom het verhalen van kosten en leges op o.a. bestemmingsplannen.
	Incidenteel	Rondom de invoering van de Omgevingswet hebben we in 2023 minder kosten gemaakt dan op basis van het oorspronkelijke plan bedacht. In 2023 gaat het om €700k die overigens gedekt wordt middels een onttrekking aan de reserve Omgevingswet. Deze onttrekking zal nu niet plaatsvinden waardoor de omvang van deze reserve veel groter blijft dan vooraf werd beoogd. We komen daarom in 2024 met voorstellen om deze reserve vrij te laten vallen of een andere bestemming te geven. Doordat we minder onttrekken aan de reserve Omgevingswet dan geraamd levert dit binnen dit taakveld een nadeel op, per saldo levert het geen nadeel op binnen de exploitatie.
	Incidenteel	Op het onderdeel Ruimtelijk perspectief Molenaarsgraaf-Brandwijk en Bleskensgraaf is een nadelig verschil van € 99K die veroorzaakt wordt door de verschillen op overheid en salarislasteren. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein) € 633.000 V	Incidenteel	Er zijn 3 plannen binnen de grondexploitaties afgesloten met een positief resultaat, te weten Doetse Vliet in Giessenburg, Groot-Ammers Zuid-Oost en de locatie van de voormalige CBS in Hoogblokland. Ook is er een tussentijdse winstname van het project Langerak-Zuid in deze jaarrekening verwerkt. De verliesvoorziening voor het project Schoolstraat in Nieuwpoort is naar beneden bijgesteld.
T83 Wonen en Bouwen € 2.002.000 V	Incidenteel	Het voordeel t.o.v. de raming wordt veroorzaakt door een aantal afwijkingen. In de maand december zijn veel aanvragen rondom omgevingsvergunningen

		ingediend. Dit heeft ervoor gezorgd dat € 1.600k aan hogere inkomsten leges konden worden toegerekend. De werkzaamheden die hieruit voortkomen vinden overigens voor het overgrote gedeelte plaats in het eerste kwartaal van 2024. Op het onderdeel ingeleend personeel is als gevolg van extra inzet een overschrijding ontstaan van € 112k. Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 601k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T899 Doorberekening aan investeringen € 183.000 N	Incidenteel	In de Begroting 2023 is uitgegaan van een toerekening van loonkosten die is gebaseerd op een geraamd aantal uren dat aan investeringen, projecten en grondexploitaties besteed zou gaan worden. Er zijn echter minder uren toegerekend aan investeringen en projecten, dit geeft een nadeel van € 183k.

2. Economie, Energie en Buiten

Doel is gerealiseerd

Doel is deels gerealiseerd

Doel is niet gerealiseerd

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Economie	Ruimte voor innovatie en ondernemen, zowel in onze dienstverlening als in het aanbod van bedrijventerreinen, waarbij ondernemers elkaar weten te vinden (A.1). Goede aansluiting van onderwijs op behoefte van ondernemers aan (lokale) arbeidskrachten (A.2).	☹️	Werken aan een passend en toekomstbestendig aanbod van bedrijventerreinen. We trekken dit graag breder, het gaat onder andere ook om (potentiële) bedrijfslocaties in de linten. In Molenlanden willen we de visie bedrijventerreinen opstellen, met hierin ook andere bedrijf gerelateerde locaties en thema's. Deze moet nog worden op- en vastgesteld. Na vaststelling van de visie bedrijventerreinen geven we hier uitvoering aan. (A.1.) In 2023 hebben we geen visie ontwikkeld maar is de keus gemaakt om een beleidskader bedrijvigheid te ontwikkelen waarin we beschrijven hoe we om willen gaan met bedrijvigheid in onze gemeente. Het beleidskader bestaat uit drie pijlers. Te weten het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen, uitbreiding van bedrijventerreinen en solitaire bedrijvigheid in de linten. Als gevolg van de afgekondigde netcongestie hebben we wat vertraging opgelopen. Het beleidskader bedrijvigheid is besproken in de raadsyclus van januari 2024 en unaniem vastgesteld.
		😊	Apart van de visie bedrijventerreinen werken we aan de bedrijfsontwikkeling Parallelweg te Schelluinen, een locatie die grenst aan Schelluinen-West. Het streven is om de ruimtelijke procedure hiervoor in 2023 te doorlopen. (A.1.) In 2023 is gewerkt aan de bedrijfsontwikkeling Parallelweg. Het bestemmingsplan is vastgesteld in de raadsyclus van januari 2024.
		😊	We dragen bij aan de ontwikkeling en uitvoering van een regionale bedrijventerreinvisie Zuid-Holland-Zuid. (A.1.) In regionaal verband (ZHZ) is er gewerkt aan de totstandkoming van een regionale bedrijventerreinvisie. Relevante Molenlandse ontwikkelingen zijn hierin meegenomen. Het college heeft op 12 september ingestemd met de regionale bedrijventerreinvisie. De opdracht om te komen tot een regionale bedrijventerreinvisie kregen we van de provincie Zuid-Holland. Het College van GS heeft inmiddels ingestemd met de inhoud van de regionale bedrijventerreinvisie.
		😊	We zetten in op toekomstbestendige bedrijventerreinen. Hierbij werken we nauw samen met Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid. Ook benutten we en dragen we actief bij aan het Platform Groene Hart werkt. (A.1.) Om te komen tot toekomstbestendige bedrijventerreinen is de omgevingsdienst een belangrijke speler. Zij hebben ondernemers het afgelopen jaar geadviseerd op het gebied van energiebesparing en adviseren over gezamenlijke duurzaamheidsmaatregelen. Naast de al genoemde partijen werken we ook nauw samen met andere stakeholders.
		😊	Samen met ondernemers kritisch kijken naar gemeentelijke procedures en processen en opstellen van gezamenlijke verbetervoorstellen (A.1).

		  	Met verschillende ondernemers spraken we over de (door hun ervaren) processen en dienstverlening. Zowel in individueel verband als gezamenlijk, bijvoorbeeld met (besturen van) ondernemersverenigingen. Ook betrokken we ondernemers bij de veranderingen in procedures door de komst van de Omgevingswet. Een nieuwe stimulans geven aan het contact tussen gemeente en ondernemers en ondernemers onderling via het platform Molenlanden Onderneemt. (A.1.) Onder de 'vlag' van Molenlanden Onderneemt organiseerden we in 2023 opnieuw een ondernemersontbijt. En er is een LinkedIn groep waarin ondernemers elkaar kunnen vinden, informeren en samenwerken. Hier worden op dit moment vooral berichten vanuit de gemeente geplaatst. Onduidelijk is of ondernemers geen behoefte hebben aan deze uitwisseling of dat zij een belemmering ervaren om via deze groep contact te hebben. Wel is zichtbaar dat ondernemers na evenementen en bijeenkomsten elkaar opzoeken en contact leggen. Het is belangrijk om bij een dergelijk verbindend platform vooral ook het initiatief aan de ondernemers te laten om bijvoorbeeld activiteiten te organiseren. De gemeente beweegt hier actief in mee. Uitvoering geven aan de campagne Koop Lokaal (A.1) In 2023 hebben we de campagne succesvol voortgezet met Koop Lokaal pagina's in Het Kontakt, social media en de nieuwsbrief Economische Zaken. Ondernemers kunnen zelf contact opnemen of worden voorgedragen door inwoners of mede-ondernemers. Inzetten op een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en ondersteunen initiatieven daartoe. (A.2.) Alle geplande activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd, waaronder vier techniekroutes, scholenmarkt, netwerkbijeenkomst voor leerlingen van de Lage Waard en Willem de Zwijger college, bedrijfsbezoeken Gorinchemse VWO leerlingen. Ook werkten we mee aan de verdere ontwikkeling van i-lab en 'AV werkt door' en zijn contacten met bedrijven benut om bijvoorbeeld vluchtelingen richting de arbeidsmarkt te begeleiden.
--	--	---	--

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Agrarische economie	Een toekomstbestendige, duurzame, agrarische sector die zich verder kan ontwikkelen naar een duurzamere landbouw. Met daarbij nieuwe verdienmodellen waarbij verbreding en diversifiëring van de	 	We geven in samenwerking met partijen uitvoering aan het gebiedsplan Veenweideaanpak Alblasserwaard (impulsgelden). (B.1) De kansen voor actieve waterinfiltratiesystemen (hierna awis) leken beperkt te worden door overlap ASV (aanvullende strategische Voorraden) en zoekgebied Awis. Door recente ontwikkelingen komt hier verandering in en ontstaan er weer meer mogelijkheden voor Awis. Begin 2024 bereiden we een subsidieaanvraag voor. Het realiseren van waterinfiltratiesystemen draagt bij aan de reductie van CO2 uit veen. In samenwerking met agrarische ondernemers, boerenorganisaties en gebiedsplatform werken we, als daar draagvlak voor is, aan een gebiedsplan Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). (B.1)

	bedrijfsvoering mogelijk is. (B.1)	Vanuit het gebied hebben we input geleverd op het voorontwerp Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied. Steeds vanuit de gedachte dat we ons hard willen maken voor een vitale agrarische sector in de Alblasserwaard. Daarnaast vonden er meerdere boerenwerkgroepen plaats over de opgaven vanuit het NPLG en was er een informatiemarkt. Voor de Alblasserwaard is een verkenning Groen Blauwe Dooradering uitgevoerd. We participeren ambtelijk en bestuurlijk in het traject van de Veenweidestrategie Zuid-Holland waarbij verbreding plaatsvindt naar de onderwerpen vanuit het NPLG. (B.1) Vanuit het gebied reageerden we op de strategie vitale Veenweiden Zuid-Holland waarbij we onder andere het belang van een vitale landbouw in de Alblasserwaard ingebracht. Vanuit de gemeenteraad is een zienswijze ingediend en is gereageerd op het voorontwerp van het ZH-PLG. Voortzetten ambtelijke en bestuurlijke trekkersrol Regionale Maatschappelijke Agenda toekomstbestendige landbouw. (B.1) De opgave landschap en landbouw zijn sterk aan elkaar verbonden. Voor de opgaven ontwikkelden we een uitvoeringsagenda landelijk gebied 2024-2027. Uitvoeren van het visiedocument Landbouw in samenwerking met de stakeholders. (B.1) In oktober 2020 is de visie landbouw vastgesteld. Vanuit boerenperspectief werken we aan de maatschappelijke opgaven met als doel om te komen tot een toekomstbestendige en vitale landbouwsector in de Alblasserwaard. Een concreet resultaat is het besluit om te komen tot de inrichting van een vergunningenloket. Onderzoeken van de mogelijkheid om in samenwerking met partijen tot de oprichting van een grondbank te komen. (B.1) In 2023 hebben we een verkenning uitgevoerd om te komen tot een boerengrondbank maar het vraagt verdere doordenking en uitwerking in 2024. We ondersteunen de ontwikkeling van een agri- en foodcampus onder de voorwaarde dat dit een innovatiehub wordt waarin overheid, onderwijs, ondernemers samenwerken aan toekomstbestendige veenweiden. Van belang is dat we ons onderscheiden ten opzichte van andere campussen. Daarnaast moet de campus een clubhuis worden van de regio en staan voor het verbinden van netwerken en het bundelen van krachten. (B.1) De uitgangspunten en doelstellingen van de Agrifoodcampus werden in 2023 helder. In december 2023 ontwikkelden we ook een concept omgevingsvisie waarin we de ruimtelijke vertaalslag maken. Het project loopt door in 2024. Voortzetten pilots drukdrainage en onderwaterdrainage. (B.1) In Molenlanden vinden meerdere pilots plaats op het gebied van waterinfiltratie. De mogelijkheden voor opschaling voor een verdere uitrol van waterinfiltratiesystemen zijn onderzocht. Bij de provincie Zuid-Holland dienen we in 2024 een subsidieaanvraag in. Uitwerken van het Beleid Vrijkomende Agrarische bebouwing met het accent op mogelijkheden voor verbreding, waarbij rekening wordt gehouden met landschap en NPLG. (B.1) In 2023 werkten we aan het actualiseren van het Beleid vrijkomende agrarische bebouwing. Het geactualiseerde beleid is behandeld in de raadsocyclus van januari 2024.
--	------------------------------------	--

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Vrijtijds- economie	Verhogen van bestedingen en werkgelegenheid in de vrijetijdssector (C.1) Toerisme is in balans: Toerisme & Recreatie zorgen niet voor overlast (bij inwoners of het landschap), maar dragen bij aan maatschappelijke doelen, zoals duurzaamheid, leefbaarheid, mobiliteit, bewegen & gezondheid, educatie en opleidingen (C.2) Toeristen komen specifiek voor het 'verhaal van Molenlanden'. Dit doen we door de beleving van landschap, kernen en iconen te vergroten (C.3) Door gebiedsmarketing en promotie staat Molenlanden 'op de kaart'. Hiervoor werken we samen met onder meer de provincie en marketingpartners (C.4)	 	Beter te benutten maken van de fiets-, wandel- en vaarrouthenetwerken om inwoners en bezoekers te stimuleren de Alblasserwaard op de fiets, te voet of over water te bezoeken. Daarbij zorgen we ervoor dat de recreatieve routenetwerken beter aansluiten op het aanbod zoals dagrecreatie en horeca. (C.1, C.2, C.3) In 2023 maakten we een start om meer beleving aan te brengen op de fiets- en wandelinformatiepanelen. Hiervoor zijn nieuwe panelen ontwikkeld en de eerste nieuwe informatiepanelen worden begin 2024 geplaatst. We deden onderzoek hoe we de sites wandelenindepolder.nl en fietsenindepolder.nl gebruikersvriendelijker kunnen maken en er is een veldanalyse gestart hoe we ons wandelroutenetwerk beter aan kunnen laten sluiten bij de wensen van de verschillende doelgroepen wandelaars. Fijnmaziger maken van het wandelroutenetwerk. Dit betekent meer kleine routes, ommetjes. Daarbij starten we de campagne 'te gast in de regio' om gebruikers van wandelpaden te informeren wat wel/niet mag op de paden die vaak over privégronden gaan. (C.2, C.3) Afgelopen jaren zijn er verschillende ommetjes gerealiseerd. Zo is het boerenlandpad in Goudriaan afgerond, de ontwikkeling van en het onderzoek naar het Struinpad in Nieuwpoort loopt, verschillende wandelroutes zijn aangepast zodat er kleinere rondwandelingen zijn ontstaan. Recreatief en toeristisch aanbod onder de aandacht brengen van inwoners en bezoekers. Samenwerkingen met lokale organisaties op het gebied van toeristische, recreatieve gebiedspromotie worden hiervoor verder versterkt. Naar aanleiding van Perspectief Nieuwpoort verstevigen we ook daar de promotie door samen te werken. (C.1, C.3, C.4) We sloten een dienstverleningsovereenkomst (2023-2026) af met Stichting Vestingstad Nieuwpoort voor het versterken van de citymarketing van Nieuwpoort. De praktische samenwerking met Den Hâneker in het kader van platform <i>Ontdek de Alblasserwaard</i> hebben we voortgezet. De voorgenomen gesprekken over een nieuwe financiële en organisatorische structuur hebben echter vertraging opgelopen. In december 2023 heeft hierover een breder gesprek plaatsgevonden met diverse stakeholders uit de sector. Dit gesprek wordt begin 2024 voortgezet. Verzamelen, bijhouden en combineren van toeristisch, recreatieve cijfers. Dit kennisfundament zorgt dat we kunnen sturen op toeristische druk en draagkracht (C.2). We zijn begonnen met het verzamelen en bijhouden van toeristische, recreatieve cijfers. Het duiden en vergelijken van de cijfers bijvoorbeeld met gemeenten in de regio krijgt in 2024 een vervolg. Organiseren van toeristische, recreatieve ondernemersavonden en bedrijfsbezoeken. Van elkaar leren en elkaar inspireren door samen te komen. Hierbij is aandacht voor de volgende onderwerpen: doelgroepen, promotie, duurzaamheid. (C.1, C.2) In 2023 organiseerden wij samen met de werkgroep Recreatie & Toerisme van Den Hâneker twee bijeenkomsten voor toeristisch recreatieve ondernemers en organisaties. Naast nieuws vanuit Den Hâneker en de gemeente werd er onder andere een workshop social media gegeven. In het voorjaar vond het <i>Ken uw Gast traject</i> plaats. 10 Molenlandse ondernemers en organisaties volgden dit individuele coaching traject waarbij vooral gekeken werd naar doelgroepen en hoe deze te bereiken. De gezamenlijke start- en slotbijeenkomst zorgden voor kennisuitwisseling en nieuwe samenwerkingen.

		 Aanleg van het Smokkelaarspad. Van de veerpont van Schoonhoven naar Nieuwpoort komt een publieksvriendelijke, spannende wandelverbinding. Hiermee stimuleren we een combibezoek aan beide steden met parkeren bij de veerpont. (C.1, C.2, C.3) We zijn gestart met het verbeteren van de trappen langs de wallen en de dijk. Elementen uit het projectplan zoals een trekpontje hebben we uitgewerkt en onderzocht. De verdere aanleg van het Struinpad (smokkelaarspad) liep vertraging op door het in kaart brengen van mogelijke beschermde diersoorten. Onderzoek heeft uitgewezen dat er inderdaad beschermde diersoorten aanwezig zijn in het gebied waar we het toekomstige pad willen realiseren. Dit houdt in dat we het pad niet aan kunnen leggen volgens de huidige tekening. Op dit moment kijken we integraal naar mogelijkheden om het pad in afgeslankte vorm aan te kunnen leggen.
		 Evaluatie verordening toeristenbelasting. We bekijken of de verordening nog passend is voor onze gemeente en brengen, waar mogelijk, verbeteringen aan. Een extern bureau heeft de verordening doorgelicht. Hieruit zijn enkele aandachtspunten gekomen die aanleiding geven tot verder evalueren en eventueel aanpassen van de verordening toeristenbelasting.
		 Wederom openstellen subsidieregeling Recreatie, Toerisme, Cultuur & Landschap (voorheen Lokaal Fonds) om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te ondersteunen bij nieuwe initiatieven. (C.1, C.2, C.3) De subsidieverordening werd begin 2023 doorgelicht en opnieuw vastgesteld door de gemeenteraad. In 2023 ontvingen acht initiatiefnemers een eenmalige bijdrage vanuit de subsidieregeling.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Vrijtijds- economie Kinderdijk	Het icoon Kinderdijk vertelt een authentiek en aansprekend verhaal. (D.1) De dorpen Kinderdijk en Alblasserdam ontwikkelen zich in de luwte van de toeristenstroom. (D.2) De verkeersveiligheid en leefbaarheid worden vergroot door een optimale grip op alle bezoekersstromen naar het Werelderfgoed over weg en water. (D.3) De bestuursstructuur is slagvaardig en flexibel, op alle niveaus weten belanghebbenden (dus ook bewoners) zich vertegenwoordigd bij de ontwikkeling van Kinderdijk. (D.4) De gezonde exploitatie van Kinderdijk herstelt zich na de coronacrisis. (D.5)	☹️ 😊 😊 😊 😊 ☹️	Inzet van het Werelderfgoed Kinderdijk als motor voor het herstel van de toeristische sector in de Alblasserwaard (onder andere door ondersteunen/verbinden/initiëren bij het realiseren van producten op basis van het Verhaal van Kinderdijk dat we doortrekken naar de polder). (D.1) Het verhaal van Kinderdijk vindt langzaam zijn weg naar de toeristische sector in de Alblasserwaard. Een specifiek arrangement is een fietstocht door de Alblasserwaard. De inzet als motor kan echter nog sterker. We hebben een apart traject opgestart met als thema "kansenkaart Kinderdijk/Alblasserwaard" om te onderzoeken welke producten verbonden kunnen worden. Actief bijdragen aan de ontwikkeling van Kinderdijk door te verbinden, te initiëren en zo nodig (aanvullende) kaders te stellen en op de gegeven kaders te controleren. (D.1, D.3) Afgelopen jaar is vol ingezet op het verbinden, initiëren en (indien nodig) aanvullende kaders stellen. Dit heeft geresulteerd in een integrale aanpak van het bezoekersmanagement en in een actievere rol van de SWEK in de planvorming van het entreegebied. Afronden van de aanleg parkeerplaats voor touringcars en campers westrand Nieuw-Lekkerland (D.3) Zowel de parkeerplaats voor touringcars als de camperplaats "Westrand" zijn in 2023 opgeleverd en worden nu gebruikt. Voorbereiding Inrichten van het entreegebied. (D.2) Het ontwerp bestemmingsplan Entreegebied heeft ter visie gelegen. De ingediende visies en het feit dat de SWEK een actievere rol heeft genomen in de planvorming hebben ertoe geleid dat het ontwerp bestemmingsplan nog niet is vastgesteld. Een nieuwe planning voor vaststelling van het ontwerp bestemmingsplan zal binnenkort in de raad besproken worden. Ondersteunen van het herstel van de SWEK in de vorm van een financieel arrangement. (D.4) In 2023 ondertekenden de zes partners de "Samenwerking Overeenkomst Kinderdijk". Het financieel arrangement is hierin opgenomen. Ook door de weer toegenomen toeristenstromen is de financiële weerbaarheid van de SWEK herstellende. Werven van externe financiering van middelen voor de uitvoering van projecten in het uitvoeringsprogramma. (D.5) Het werven van externe financiering is in volle gang maar duurt langer dan verwacht. Er lopen hiervoor twee onderzoeken. Een onderzoek naar een financieringsstrategie Uitvoeringsprogramma Kinderdijk. Resultaat hiervan verwachten we medio 2024. En een onderzoek naar het verkrijgen van Europese subsidies.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Arbeids- markt	Verbetering aansluiting van vraag en aanbod van arbeidskrachten in de regio, waarbij we optimaal gebruik maken van ieders mogelijkheden (E.1)	 	Deelnemen aan het RMT (Regionaal MobiliteitsTeam) AV werkt door (aanvullende crisisdienstverlening door corona). (E.1) Zowel vanuit het vakteam Mens&Samenleving als vanuit het vakteam Economie&Toerisme is deelgenomen aan het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT). Het RMT is opgezet vanuit crisisdienstverlening door corona, maar is inmiddels doorontwikkeld als platform voor werkenden, werkzoekenden, zelfstandig ondernemers en bedrijven uit de arbeidsmarktregio Gorinchem. In het team van 'AV werkt door' werken Avres, UWV, vakbonden, werkgeversorganisaties en gemeenten samen, met verschillende andere partners uit de regio (ontschotter dienstverlening). Onderzoeken of Molenlanden financieel bij gaat dragen en deel gaat nemen aan i_lab dat in Gorinchem wordt opgezet. (E.1) Door de positieve ervaringen met i-lab tot nu toe en het belang van een goede aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt voor zowel leerlingen als bedrijven in onze gemeente is in de kadernota besloten om in 2024 en 2025 € 16.500 bij te dragen aan de exploitatiekosten van i-lab. Continueren en herijken van de activiteiten op het gebied van Onderwijs. (E.1) Vooral voor de Techniekroute hebben we wat wijzigingen doorgevoerd in de praktische opzet om deze activiteit voor alle basisscholen in Molenlanden te kunnen blijven organiseren. Deelnemen aan de arbeidsmarktregio en de activiteiten die daaronder vallen. (E.1) We hebben deelgenomen aan bestaande activiteiten en meegedacht over/meegewerkt aan nieuwe initiatieven op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Zo hebben alle 5 VWO leerlingen uit Gorinchem twee bedrijfsbezoeken afgelegd en heeft Molenlanden hier ook aan bijgedragen. Ook is er met Yuverta de Bossekamp meegedacht over hun activiteiten in het kader van LOB (loopbaanoriëntatie en beroepsbegeleiding). Versterken van bestaande initiatieven en structuren zoals de Sity academy en WIJ. (E.1) Het bestuur van de coöperatie WIJ heeft in 2023 besloten te stoppen. Zij waren sinds 1 januari 2023 een zelfstandig opererende organisatie op het gebied van matching en detachering van werknemers op de arbeidsmarkt. Sity academy heeft het afgelopen jaar een professionaliseringsslag gemaakt in de organisatie en ook andere initiatieven als 'Dichterbij dan je denkt' en 'AV werkt door' maken een positieve ontwikkeling door in het verder ondersteunen van (nieuwe) inwoners bij het behouden en verkrijgen van werk. Uitgangspunten hierbij blijven ontschotter dienstverlening en de dienstverlening zo dicht mogelijk bij de inwoners aanbieden (bijvoorbeeld door aanwezigheid in Pand 83 en inlooppreekuren bij bijvoorbeeld bibliotheken).

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Energie- transitie	Een versnelling in de afname van energiegebruik. En een betaalbare en betrouwbare duurzame energievoorziening voor onze inwoners, gelieerd aan de klimaatdoelstellingen. (F.1) De gemeente Molenlanden geeft het goede voorbeeld: het vastgoed van de gemeente is in 2030 (nagenoeg) energieneutraal (F.2)	 	Opstellen van een eerste CO² reductie document met daarin opgenomen de route naar een CO² neutraal Molenlanden in 2050. (F.1) Als bijlage bij het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaat 2024 en 2025 is de CO₂-rapportage aan de raad aangeboden. Vaststellen beleid voor lokaal eigendom en financiële participatie in grootschalige duurzame energieprojecten. (F.1) Voor de verkenning naar locaties voor windenergie heeft de raad in mei 2023 uitgangspunten vastgesteld. Onderdeel hiervan zijn beleidsuitgangspunten voor lokaal eigendom en financiële participatie. De doorvertaling van deze uitgangspunten zal plaatsvinden in de gesprekken met grondeigenaren en initiatiefnemers voor de zoeklocaties die in 2024 worden geselecteerd. We zetten hierbij naast lokaal eigendom ook in op lokale levering van de opgewekte stroom. Bedrijven die zonnepanelen op grote daken plaatsen kunnen onderdeel worden van een energiehub per bedrijventerrein, waarbij uitwisseling van energie mogelijk wordt gemaakt en opgewekte zonnestroom die het eigen verbruik te boven wordt opgeslagen of wordt gedeeld met nabijgelegen gebruiker. Aanbieden van een 'energiebesparingsabonnement' voor de verduurzaming van woningen. (F.1) Het Energiebesparingsabonnement (EBAB) ging in maart 2023 live. Verkenning van de mogelijkheden voor een energiefonds voor bedrijven. (F.1) Deze verkenning heeft plaatsgevonden en is uitgevoerd door de Rebel Groep. De raad is meegenomen in de uitkomsten en uiteindelijk is besloten om hier niet verder mee te gaan en ons enkel te richten op het Energiebesparingsabonnement. Uitvoeren van projecten die in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en klimaat zijn opgenomen, op basis van de vastgestelde RES 1.0, de Transitievisie warmte, waaronder uitvoering energiebesparingsacties bij bedrijven door Omgevingsdienst (F.1) - o Bedrijfsbezoeken (energiecontroles, koploper gesprekken, energiescans) - o Branche-aanpakken (regionaal Zuid-Holland Zuid met maatwerk regio Alblasserwaard) - o Bedrijventerreinenaanpak (lokaal) - o Duurzame Bedrijvenroute (regionaal Zuid-Holland Zuid) - o Uitvoering van plan van aanpak Zon op Dak - o Vaststellen beleid voor kleine windturbines - o Samen met inwoners en ondernemers starten met de planvorming/uitvoering voor het aardgasvrij worden in de woonkernen en bedrijventerreinen die in Transitievisie Warmte in de korte termijn zijn ingedeeld, zoals Bleskensgraaf, Giessenburg, (een deel van) Hoornaar en bedrijventerrein Arkel. Bij het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaat 2024 en 2025 (dat in november 2023 aan de raad is voorgelegd) is een bijlage gevoegd waarin alle activiteiten staan, die vanuit het uitvoeringsprogramma zijn gedaan.

		 Faciliteren van lokale initiatieven van inwoners/partners, zonder daarbij de rol van de initiatiefnemer over te nemen. Het verwachte 'duurzaamheids- en CO²-rendement en de mate van bereik onder inwoners' wegen we mee bij ons besluit over het faciliteren van een lokaal initiatief. (F.1) Afgelopen jaar gaf de gemeente vorm aan haar faciliterende rol bij verschillende initiatieven. Denk bijvoorbeeld aan, het dorpsplan Bleskensgraaf (www.Bles2032.nl), het dorpsinitiatief in Giessenburg en het initiatief van Energiecoöperatie Molenlanden voor Noordeloos.
		 Verduurzamen bestaande woningvoorraad/gebouwen. Maatregelen zijn: ○ Uitvoeren van acties, gericht op energiebesparende maatregelen voor koop- en huurwoningen. (A.1). ○ Uitvoering van Plan van aanpak energiearmoede met maatregelen voor inwoners die hun energierekening niet meer kunnen betalen, inclusief het aanbrengen van deze voorzieningen door een klussendienst. ○ Verstrekken van verduurzamingsleningen en subsidies voor groene daken. ○ Inwoners blijvend een (gratis en persoonlijk) adviesgesprek aanbieden door een wooncoach over energiebesparing. Al deze maatregelen/acties hebben we het afgelopen jaar uitgevoerd en/of aangeboden aan onze inwoners.
		 Verduurzamen van (bestaand) gemeentelijk vastgoed. Nieuwe gebouwen worden energieneutraal en de inrichting voeren we uit met zo veel mogelijk circulaire materialen. (F.2) Door middel van een programma vanuit de provincie Zuid-Holland is er een routekaart 'Verduurzaming gemeentelijk vastgoed' opgesteld voor 19 panden (strategisch vastgoed). Dit is een plan van aanpak en in 2024 wordt gestart met de realisatie van dit plan.
		 Uitreiken van de jaarlijkse duurzaamheidsprijs voor duurzame initiatieven uit de Molenlandse samenleving. Zoals vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaat organiseren we jaarlijks de duurzaamheidsprijs. Voor het laatst georganiseerd in 2022. Dit komt door het beperkte aantal initiatieven en het capaciteitsvraagstuk om het te organiseren, met veel inspanning van betrokken inwoners.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Afval en Circulariteit	Aantal kilo's restafval per inwoner te laten dalen van 230 kilo nu naar 100 kilo in 2025. (G.1) Afvalpreventie om afvalproducten te voorkomen. (G.2)		Uitvoering van Strategienota 2021-2025 “Samen voor een afvalvrije en schone gemeente”. (G.1) De uitvoering is weliswaar in volle gang, maar niet alle benodigde processen zijn op de juiste wijze uitgevoerd. Zo zijn de ondergrondse containers in Molenlanden later afgesloten dan beoogd, loopt het invoeren voor een tarief voor het ophalen voor het grof huisvuil niet gestroomlijnd en is de handhaving van Waardlanden op een mindere capaciteit dan we deze zouden willen zien. Intern is Waardlanden niet genoeg op orde, wat terug te zien is in de uitvoering van de Strategienota.
			Invoering Diftar bij alle huisaansluitingen in de gemeente medio 2024. (G.1) Diftar is op 1 januari 2024 ingevoerd. Meerdere processen liepen vertraging op. Hierdoor zal op het moment van invoering nog niet alles gestroomlijnd lopen. Dit is te verwachten bij een dergelijk proces. In 2023 was er hierdoor een overschrijding van €800.000,- voor Molenlanden. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat er geen tijdige begrotingswijziging 2023 heeft plaatsgevonden. Een aantal van deze kosten zijn eenmalig, andere zijn structureel. Deze structurele kosten worden in het tarief van 2024 meegenomen. Belastingtechnisch kloppen de aanleverbestanden niet om de lezingen in het gemeentelijke systeem te registreren, terwijl dit al een lopend proces zou moeten zijn.
			Communicatiemiddelen inzetten om bewoners tijdig, correct en volledig te informeren over scheiden van afvalstromen en invoering Diftar (G.1) We hebben verschillende communicatiemiddelen ingezet om onze inwoners zo volledig en duidelijk mogelijk te informeren. Denk aan huis-aan-huis brieven en flyers, gemeentepagina en social media berichtgeving. We werken hierin nauw samen met Waardlanden. Daar waar in de praktijk informatie niet tijdig of correct was, zochten we naar pragmatische oplossingen. Zo hebben inwoners met een container met gele deksel wel het verhaal te horen gekregen dat ze deze moeten inleveren, maar niet wat het alternatief is. Ook het plaatsen van stickers op ondergrondse containers met informatie over bijplaatsingen loopt een aantal maanden langer dan beoogd. Daarnaast kregen inwoners een brief van Vijfheerenlanden bij hun milieupas. De informatie in de brief klopte hierdoor niet en moesten er stappen gezet worden om de inwoners van de juiste informatie te voorzien.
			Faciliteren en uitrollen initiatieven om afvalpreventie te realiseren (G.2) De volledige focus lag op de invoering van Diftar. Hierdoor zijn er minder initiatieven van de grond gekomen dan we in eerste instantie voor ogen hadden. Weliswaar zijn milieucoaches veel in de gemeente geweest om inwoners te voorzien van informatie.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Klimaat-adaptatie	Versterking van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat door klimaatbewust handelen. (H.1)	 	Uitvoeren van projecten die behoren tot de eerste fase van de uitvoering van de Lokale Adaptatiestrategie en Regionale Adaptatiestrategie. (H.1) Verschillende projecten en sessies zijn opgestart om zowel de LAS als de RAS uit te voeren. Zo hebben projecten klimaatadaptieve maatregelen toegepast gekregen in de vorm van klimaatadaptieve parkeerplaatsen bij de Melkweg in Bleskensgraaf, de aanleg van een natuurvriendelijke oever bij de Doetse Vliet, een klimaattuin bij de nieuwbouw van het gemeentekantoor in Giessenburg en de berging van water in Arkel door middel van de impuls gelden die toegekend zijn door het Rijk. Daarnaast zijn bij herinrichtingen in Nieuwpoort, Groot-Ammers, Goudriaan, Nieuw-Lekkerland, Molenaarsgraaf, Streefkerk en Langerak-Zuid vergroeningsmaatregelen toegepast. Een mooi voorbeeld hiervan is het Dirk IV plein in Hoornaar. Verstrekken van subsidies voor groendaken, conform de vastgestelde subsidieregeling. (H.1) In 2023 hebben 16 inwoners de subsidie aangevraagd en gekregen.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Landschap	Regie houden op de ontwikkeling van ons karakteristieke open veenweidelandschap, met het oog op de komende grote ontwikkelingen als energietransitie, bodemdaling, klimaatadaptatie en circulaire landbouw. (I.1)	 	Ontwikkelen en uitvoeren van Gebiedsdeal 5. (I.1) In 2023 hebben we uitvoering gegeven aan de projecten van gebiedsdeal 5 en is een voorzetting van eerdere gebiedsdeals. Gebiedsdeal 5 kent drie overkoepelende thema's. 1. Beleving van het landschap 2. Verdubbeling van de biodiversiteit 3. Veen in beweging Maken van een uitvoeringsprogramma landschap en landbouw (RMA). (I.1) In 2023 werkten we aan het opstellen van een uitvoeringsagenda landelijk gebied Alblasserwaard Vijfheerenlanden voor de periode 2024-2027. De uitvoeringsagenda is bekrachtigd in de regiegroep en gaat naar de colleges. De uitvoeringsagenda brengt focus aan voor de komende jaren en vloeit voort uit de landbouwvisies vanuit Vijfheerenlanden/Molenlanden. Participeren in het bestuurlijk platform Groene Hart (novex). (I.1) Wethouder Lock was namens de Alblasserwaard vertegenwoordigd in het bestuurlijk platform Groene Hart. Voor het Groene Hart is in 2023 een ontwikkelperspectief gemaakt. Het ontwikkelperspectief is behandeld in de gemeenteraad van november 2023. Het NPLG is een programma onder de NOVI. Vanuit Landschap worden bouwstenen aangereikt voor de Omgevingsvisie. (I.1) Vanuit landbouw en landschap hebben we in 2023 bouwstenen aangereikt voor de omgevingsvisie.

		☹️	Instellen van een gebiedscommissie Vijfheerenlanden, Molenlanden, Gorinchem. Dit is een bestuurlijk gremium met als doel de verschillende RMA-opgaves bestuurlijk af te stemmen, denk aan het maken van keuzes, nemen van besluiten etc. (I.1) Er is geen aparte gebiedscommissie ingesteld. We maken gebruik van bestaande overlegstructuren zoals de regiegroep NPLG AV. Ook zijn de noordelijke Drechtsteden aangehaakt via de overlegtafel vitaal buitengebied Alblasserwaard. Intern is er een afstemmingstafel vitaal buitengebied waarin relevante ontwikkelingen worden besproken.
		😊	Organiseren bestuurlijke en ambtelijke aanhaking noordelijke Drechtsteden. (I.1) De noordelijke Drechtsteden zijn aangehaakt bij de ontwikkelingen die spelen in de Alblasserwaard. We hebben hiervoor de overlegtafel vitaal buitengebied ingericht.

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Uitkomst 2022		Uitkomst 2023		Bron
Verkeersongevallen	Alle wegen	Gemeentelijke wegen	Alle wegen	Gemeentelijke wegen	
Ongevallen	185	46	176	51	CBS
Gewonden	38	12	50	17	CBS
Doden	8	1	1	0	CBS

Wat heeft het gekost

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijz.	Begroting na wijz.	Realisatie
A. Lasten	18.890	23.498	20.703
B. Baten	14.353	16.460	14.881
C. Mutaties reserves	368	2.048	1.612
Totaal Programma 2	4.169	4.990	4.210

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2023 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 780.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur € 34.000 V	Incidenteel	Er is een tussentijdse winstname verwerkt van het project 'Bedrijventerrein Melkweg Bleskensgraaf, 1 ^e fase'.
T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 165.000 V	Incidenteel	Op het onderdeel Onderhoud Openbare Speelplaatsen blijft € 60k over van het totaalbudget. De oorzaak komt door het vertrek van een medewerker binnen het specifieke vakteam en vervanging hiervan heeft enige tijd op zich laten wachten. Een andere medewerker is door ziekte in het laatste kwartaal uitgevallen.
	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 189k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T72 Riolering € 54.000 V	Incidenteel	Het voordelige saldo wordt veroorzaakt door diverse factoren waarbij de loonkosten, onderzoek- en inspectiekosten juist lager uitvielen terwijl onderhoud aan drukriolering en energiekosten juist enorm zijn gestegen. Het voordelige saldo wordt verrekend met de voorziening riolering wat ervoor zorgt dat dit positieve saldo geen invloed heeft op het totale resultaat binnen de gemeentelijke exploitatie.
T74 Milieubeheer € 474.000 V	Incidenteel	Voor duurzaamheidsprojecten is een vast budget in de begroting opgenomen waarvan ook een flexibel gedeelte is geraamd. Hiervoor stonden in 2023 mogelijk nog 2 LEADER subsidies op het programma waarvoor we er mogelijk vanuit gingen dat die zich nog voordeden in 2023, dit heeft echter niet plaatsgevonden. De onderbesteding is op dit budget daardoor € 92k.
	Incidenteel	De geraamde uitgaven voor het energie besparingsabonnement hebben zich niet voorgedaan omdat deze regeling pas later in het jaar van start is gegaan. Er blijft zodoende € 30k over.

	Incidenteel	De bijdrage aan de Omgevingsdienst valt binnen dit taakveld met € 269k lager uit maar dit geeft een zeer vertekend beeld omdat de kosten over verschillende taakvelden binnen onze begroting heen lopen. Het daadwerkelijk voordeel binnen de gehele exploitatie is netto veel lager. Van de € 269K moet € 89k gezien worden i.r.t. de kosten binnen de bijdragen die we betalen binnen het taakveld van de Omgevingsvergunningen. Er is in 2023 ook € 95k aan extra loonkosten geraamd i.v.m. capaciteitsproblemen rondom de interne personele bezetting, dit heeft een relatie met de totale loonkosten waar nu een nadeel op zit (zie onderdeel loonkosten). Daarnaast is er een begrotingswijziging van € 60k opgenomen n.a.v. loon- en prijspeilniveau die we bij de Zomernota hebben verwerkt, deze heeft een minimale invloed gehad. Het resterende deel van ongeveer € 25k dat overblijft betreft het niet uitvoeren van offertetaken waar wel budget voor was geraamd.
	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 152 k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
	Incidenteel	Voor de ontvangst van de middelen voor uitvoering van de regeling klimaat- en energiebeleid (CDOKE) is € 72k te veel begroot. Dit bedrag moet terugbetaald worden.
T75 Begraafplaatsen € 59.000 V	Incidenteel	Er zijn meer uitgaven van graven geweest in 2023 t.o.v. de raming, dit geeft een verschil van € 138k. Overige leges begraven vielen juist lager uit zoals de afkoop van onderhoud, per saldo € 62k.

3. Welzijn, Sociaal en Cultuur

Doel is gerealiseerd

Doel is deels gerealiseerd

Doel is niet gerealiseerd

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Versterken preventie	Meer inwoners van 0 tot 100 hebben een gezonde leefstijl. (A.1)		We stimuleren sporten en bewegen voor iedereen. Het recent vastgestelde accommodatie- en subsidiebeleid helpt daarbij. (A.1) In 2023 zijn de voorbereidingen uitgevoerd om in februari 2024 de Sport- en Beweegnota ter besluitvorming aan de Raad aan te bieden. Dat is stap 2 (zachte kant) nadat stap 1 al is gezet (de harde kant). De sport- en beweegnota gaat uit van 4 pijlers die in het leven zijn geroepen om (in het kort) meer te gaan meten zodat we kengetallen hebben, meer de verenigingen te gaan ondersteunen (dat is een belangrijke basis), meer bewegen in de buitenruimte mogelijk maken en iedereen in staat stellen te sporten en te bewegen. Hiervoor is aansluiting bij het GALA/SPUK plan belangrijk.
	Meer inwoners bewegen voldoende. (A.1)		
	Meer jongeren nemen deel aan het sport- en beweegaanbod. (A.1)		We sturen stevig op de uitvoering van het Sport- en Preventieakkoord Molenlanden waarbij we voor de jeugd verbinding maken met het onderwijs (Lokaal Educatieve Agenda en NPO- gelden. En we zetten verder in op fitheidstesten en gezonde leefstijl trainingen 18+. (A.1) In 2023 waren er 2 bijeenkomsten met partners in het kader van het Preventieakkoord. Een regisseur van de GGD heeft dit opgepakt. Ondanks de inzet heeft dit niet geleid tot veel initiatieven onder de ondertekenaars. De beoordeling van één initiatief loopt nog, daarmee hopen we bij te dragen aan mentale gezondheid.
	Borgen van het platform Samen Actief in Molenlanden (A.1)		
	Kwetsbare kinderen en jongeren zijn eerder in beeld en geholpen. Als we jongeren eerder helpen, neemt het aantal jongeren dat jeugdhulp vanuit de regionale zorgmarkt nodig heeft af. Dat aantal willen we tussen tot 2026 terugdringen met 10%. (A.2)		We faciliteren de Gezonde School-aanpak waarbij we ernaar streven dat alle scholen in Molenlanden hieraan meedoen. (A.1) 3 Basisscholen hebben voor het eerst ondersteuningsaanbod aangevraagd op de thema's sport en bewegen, gezonde relatie en seksualiteit en mediawijsheid. Ook heeft de GGD de actie 'geen rommel in de trommel' uitgevoerd en dit is breed verspreid onder ouders. Negen scholen deden daarnaast mee aan Fitgaaf!, een actie om gezonde leefstijl te bevorderen. Op Yuverta is de voorbereiding getroffen om met Youth Mental Health First Aid, een training voor docenten, te starten.
	Alle 0-4-jarigen in Molenlanden krijgen een kansrijke start, dit begint		We bouwen verder aan en promoten het platform Samen Actief in Molenlanden. Het groepswerk van het Sociaal Team wordt hierin opgenomen. (A.1) Forte is 2023 gestart met het beheren en aansturen van het platform. Het aantal bezoekers en aanbieders wat gebruik van het platform maakt is licht toegenomen. Dit heeft nog niet de volle tevredenheid die we zoeken omdat het platform simpelweg (naar onze maatstaven) te gering wordt benut.

al bij de zwangerschap. (A.2)	😊	Het plan van aanpak 'Rookvrije generatie 2040' verder uitvoeren. (A.1) We gaven uitvoering aan het plan door inzet van Sportief Besteedgroep. We benaderden 44 sport- en speeltuinverenigingen en we organiseerden een webinar voor sportverenigingen. In totaal zijn 11 sport- en speeltuinverenigingen (deels) rookvrij en 10 verenigingen zijn bezig om dat te realiseren.
Minder mantelzorgers voelen zich overbelast. (A.3)	😊	Preventie over (en handhaven in samenwerking met Programma 4) alcohol en drugs, voor de groep jongeren 18+ en jongvolwassenen (A.1) We hebben in 2023 uitvoering gegeven aan het Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs. Wij sloten aan bij de IkPas/Dry January campagne, voerden mysteryshopping uit, organiseerden via de GGD een ouderavond NIX18, deelden informatiepakketten over verleidingen in de puberteit uit aan alle ouders met kinderen in groep 8 (alle PO scholen deden mee), er is aandacht geweest voor middelengebruik in het verkeer op de Veiligheidsmarkt Fokveedag en het jongerenwerk is het hele jaar beschikbaar voor laagdrempelige ondersteuning en voor signalering. In 2023 was er een eerste tussenevaluatie.
Minder inwoners hebben te maken met huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling of met de gevolgen daarvan. (A.4)	😊	Versterken van het jongerenwerk en welzijnswerk; de bijbehorende extra investeringen lopen tot en met 2023. (A.2) De incidentele gelden voor versterken welzijnsstructuur (t/m 2023) zijn voor 2024 en verder structureel gemaakt. Dit zorgt voor een continuïteit in dienstverlening van de welzijns- en jongerenwerkers.
	😊	We zetten in op initiatieven voor jonge kinderen in de leeftijd – 9 maanden tot vier jaar die die bijdragen aan gezond en veilig opgroeien, door 'Kansrijke Start', 'Voor- en Pré-zorg' en Prenataal huisbezoek. (A.2) In 2023 werkten we intensief samen met ketenpartners op regionaal en lokaal niveau: - Er is een lokale en regionale werkagenda opgesteld. - Er was een brede coalitie bijeenkomst waarbij ouders hun ervaringsverhaal hebben verteld en er is een klantreis opgesteld. - We zijn gestart met Nu (Niet) Zwanger en de Zorgpadentool. - We bleven Voor- en Prezorg en Prenataal huisbezoek aanbieden, net als opvoedondersteuning.
	😊	Uitvoeren van het 3e en tevens laatste jaar van het project 'Onze kinderen nabij' (ontwikkellijnen 1 en 2). (A.2) In 2023 werkten we verder aan de uitvoering van het plan 'onze kinderen nabij'. Voor ontwikkellijnen 1 en 2 zijn de volgende punten opgepakt: - Vaste schakels zijn beter gepositioneerd binnen het onderwijs, waardoor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt verbeterd. Ook is in samenwerking met de School met de Bijbel Noordeloos en de School met de Bijbel Bleskensgraaf 'jeugdhulp naar voren' ingezet op deze scholen. - Het jeugd en gezinsteam in het sociaal team heeft in 2023 82 jeugdigen ondersteund, waarvan 46 nieuw ingestroomd (cijfers tot en met oktober 2023). Hierdoor zijn er minder jeugdigen doorverwezen naar de regionale zorgmarkt. - Het Sociaal Team heeft het groepswork uitgevoerd - De limonadebrigade is gestart. - Buurtgezinnen heeft in 2023 25 koppelingen gerealiseerd. - We zijn een pilot gestart voor een inclusieve BSO.
	😊	

		  	Door ontwikkelen van het Steunpunt Mantelzorg en extra aandacht voor respijtzorg en werkende en jonge mantelzorgers. (A.3) Door de doorontwikkeling van Stichting Welzijn Molenlanden (SWM) is ook dit onderdeel nog in ontwikkeling voor 2024. Realiseren van een Odensehuis in Molenlanden. (A.3) Vanaf juni 2023 is in Molenlanden (Oud-Alblas) een Odensehuis gerealiseerd. We blijven inzetten op het verminderen van huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling. We werken hiervoor met een lokaal actieteam 'Veilig opgroeien is teamwork'. En in regionaal verband aan het laatste jaar van het programma 'Geweld Hoort Nergens Thuis'. (A.4) Het programma Geweld Hoort Nergens Thuis is afgerond en de verschillende onderdelen (versterken sociale teams, Veilig Oud werken met de MDA++ methodiek) hebben we geborgd in het programmaplan Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming. Verder heeft het primair onderwijs via het Samenwerkingsverband Driegang een scholing georganiseerd voor leerkrachten in het signaleren en aankaarten van mogelijk onveilige situaties bij kinderen en ouders. Intensiveren van de samenwerking en advisering op het gebied van Zorg en Veiligheid (Sociaal Domein en Openbare Orde en Veiligheid). Zowel lokaal als regionaal. (A.4) De samenwerking tussen het Sociaal Domein en Openbare Orde en Veiligheid is geïntensiveerd, zowel voor het bespreken van casuïstiek als voor bestuurlijke advisering.
--	--	---	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Verbeteren zelfredzaamheid	We dringen laaggeletterdheid terug waardoor meer inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden. (B.1) We verbeteren de leefbaarheid door een goede spreiding van bibliotheekwerk met een gedifferentieerd aanbod door samenwerking en verbinding met de inwoners en partners. (B.1)	 	Bevorderen van taalvaardigheid door uitrol van het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk 0-100. (B.1) We gaven uitvoering aan het Lokaal actieprogramma aanpak Laaggeletterdheid in samenwerking met verschillende partners. Concreet zonder compleet te zijn, we hebben zes bibliotheken in Molenlanden en op alle basisscholen Bibliotheek op School. Op Yuverta is inmiddels ook een Bibliotheek op School gerealiseerd. Via de middelen Wet Educatie Beroepsonderwijs formeel (leidt op tot diploma/certificaat) en non-formeel aanbod gerealiseerd. Aanschaffen en exploiteren van een wisselcollectie boeken in de vrijwilligersbibliotheek in Arkel. (B.1.) In 2023 pakten we de voorbereiding hiervan op. Werkzaamheden zijn nu in uitvoering. Begin februari 2024 is de opening van de vergrote en vernieuwde bibliotheek. Door bibliotheek Aanzet worden diverse cursussen maar ook Taalcafés en Taalhuizen georganiseerd. In de Taalcafés kan de taal worden geoefend. Taalhuizen verwijzen mensen naar informele en formele opleidingen. (B.1.)

Terugdringen van taal- en leesachterstanden bij de jeugd door het stimuleren van een positief leesklimaat en leesbevordering. (B.1) Minder inwoners beleven armoede en financiële stress. (B.2) Inwoners kunnen langer zelfstandig wonen. (B.3) Hulp en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is effectiever en heeft een duurzamer effect. (B.4) Snellere en betere inburgering voor mensen met een migratieachtergrond. (B.5) Onze samenleving is toegankelijker, zowel fysiek als digitaal. (B.6)	😊 😊 😊 😊 😊 😊	Op verschillende plekken worden Taalcafés georganiseerd. In 2023 zijn daarnaast alle actieve Taalhuizen gecertificeerd. Verhogen van de inkomensgrens voor minimavoorzieningen van 120% naar 130% van het bijstandsniveau en indexering bedragen minimavoorzieningen. (B.2) Avres heeft dit met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 toegepast. We ondersteunen Voedselbanken, Schuldhulpmaatje, Stichting Leergeld en andere lokale partners. Zij verwachten een extra beroep op hun inzet vanwege toenemende armoede en opvang Oekraïners. (B.2) We hebben financiële ondersteuning gegeven aan deze partners. Daarnaast is in 2023 besloten om extra geld toe te kennen aan de Voedselbank Sliedrecht om modernisering door te voeren. Uitwerking en uitvoering notitie extra maatregelen armoedebestrijding samen met lokale partners. (B.2) Onderstaande maatregelen zijn uitgevoerd in 2023; - Netwerkavond Molenlanden breed op 22 augustus 2022. - Netwerkavond Nieuw-Lekkerland 15 februari 2023. - Verhoging inkomensgrens minimavoorzieningen van 120% naar 130% door Avres toegepast per 1 januari 2022. - Korting gemeentelijke woonlasten 2023 doorbetaald aan doelgroep Energietoeslag door Avres. - Training stress-sensitieve dienstverlening voor hulpverleners werkgebied Avres: 31 deelnemers van 17 organisaties. - Toepassing lokale energiearmoede maatregelen in samenwerking met Avres. - Voortzetting en versterking project "Vroeg Erbij" (vroegsignalering schulden) door Avres. - Lokaal sociaal raadslieden functie gerealiseerd via De Sociale Basis. - Stichting ANDERS lokaal gestart in 2023. - Inflatiecorrectie minimavoorzieningen door Avres structureel toegepast. - Landelijke wetswijziging kostendelersnorm door Avres toegepast. - Deelnemers schuldhelpverleningstraject komen ambtshalve in aanmerking voor minimavoorzieningen via Avres. Nog niet alles is opgepakt en gerealiseerd maar er is betekenisvolle voortgang geboekt. Onderzoeken noodzakelijke woonvoorzieningen voor doelgroep Beschermd Wonen en dak- en thuislozen en het realiseren ervan. Dat doen we via het lokale project 'Huisvesting Kwetsbare Groepen'. (B.3) De onderzoeken en realiseren van woonvoorzieningen voor doelgroep Beschermd Wonen en dak- en thuislozen lopen door in het kader van de agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen. Voor de agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen brachten we een bod uit. Zie bod en resultaten: - Kamertraining jongeren bod: 15. Totaal gerealiseerd/in onderzoek: 39. - Tussenvoorziening bod: 3. Totaal gerealiseerd/in onderzoek: 3. - Beschermd wonen woonvoorziening bod: 3. In onderzoek 24. - Housing First/ contingentregeling bod: 7. Woningen worden beschikbaar gesteld door corporatie vraaggericht, gerealiseerd/ in proces: 3. - Skaeve Huse bod: 4. Startfase
--	---	---

		 Uitvoeren van het derde en tevens laatste jaar van het project ‘Onze kinderen nabij’ (ontwikkellijnen 3 tot en met 8) (B.4) In 2023 hebben we ingezet op het verder uitvoeren van het plan ‘onze kinderen nabij’. Voor ontwikkellijnen 3 t/m 8 zijn de volgende punten opgepakt: - De jeugdprofessionals GGZ hebben in 2023 98 jeugdigen hulp geboden, waarvan 61 nieuw ingestroomd (cijfers t/m oktober 2023). - Het normenkader is verder geïmplementeerd. - Het contractmanagement is meer in samenwerking met de gemeenten vormgegeven (‘Samen Sturen’). - In mei en november is de cijferrapportage over jeugdhulp in Molenlanden naar de raad verzonden. - Het dashboard is verder doorontwikkeld en we hebben structureel een overleg met SJT over onze cijfers.
		 Gecontracteerde Wmo-zorgaanbieders actief en structureel betrekken bij de transformatie, innovatie en signalering binnen het sociaal domein. (B.3, B.4) - Samen met Gorinchem en enkele aanbieders van huishoudelijke ondersteuning hebben we een pilot gestart om de signalering door de huishoudelijke hulpen vorm te geven en verder te ontwikkelen. - Samen met Rivas hebben we een pilot gestart voor inwoners van de kern Arkel om langer actief thuis te kunnen wonen (‘reablement’).
		 Bij inkoop en contractering voor de Wmo inzetten op gekwalificeerde ondersteuning. Monitoring en borging vindt plaats via contractbeheer. (B.3, B.4) - De toezichthouder doet onderzoek naar de kwaliteit, zowel bij natura-aanbieders als bij hulpverleners die via een persoonsgebonden budget worden ingehuurd. - Bij toetreden van nieuwe aanbieders voert de toezichthouder op verzoek van de gemeente een precontractuele toets uit. - Contractmanager houdt voortgang bij van verschillende verbeteracties (kwaliteitscirkel).
		 Versterken van de doelmatigheid en de rechtmatigheid van de Wmo-ondersteuning via inkoopprocedures, indicatiestelling en facturering. (B.3, B4) - Team SLM voert doelmatigheidsonderzoek uit (jaarlijkse response van ongeveer 70%). - Uitbreiden toepassing iWmo berichtenverkeer bij facturering (rechtmatigheid) gerealiseerd.
		 Uitvoering geven aan het beleidsplan Inburgering in samenwerking met Avres en Vluchtelingenwerk Een ander probleem is het gebrek aan gekwalificeerde NT2-docenten. Hierdoor zijn er wachtlijsten ontstaan. In overleg met de partners wordt gewerkt aan een alternatief taalaanbod. Met Avres en Vluchtelingenwerk hebben we samenwerkingsafspraken gemaakt over de juiste uitvoering van het beleidsplan. Als gevolg van de woningcrisis is het niet gelukt om te voldoen aan de taakstelling. Er zijn dus minder statushouders gehuisvest ondanks het inzetten van alternatieven zoals het Hotel-Arrangement of tijdelijk gebruik van leegstaande sloopwoningen.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Verbeteren meedoen	Minder inwoners ervaren eenzaamheid. (C.1)	😊	Uitvoeren van het actieplan eenzaamheid. (C.1) Acties uit het actieplan eenzaamheid pakken samenwerkingspartners en de gemeente op en lopen volgens planning.
	Meer inwoners werken naar vermogen en nemen deel aan activiteiten. (C.2)	😊	Voortzetten lokaal participatieproject 'Jij bent in beeld'. (C.2) Ook in 2023 is het traject "Jij bent in beeld" voortgezet en de inzet is naast het groepswork via individuele trajecten verspreid over de gemeente. Daarbij werken we samen met onder andere Sociaal Teams, De Gezel, Stichting Welzijn Molenlanden.
	Onze samenleving is inclusiever. (C3)	😊	Verbreding en versterking lokale participatiemogelijkheden door ondersteunen en verbinden van maatschappelijke initiatieven (bijvoorbeeld sociale moestuin) en lokale partners zoals Avres, bedrijven en middenstander en welzijnsvoorzieningen. (C.2) De Gezel is gestart in Groot-Ammers, sociale moestuin is in Goudriaan op kleine schaal gestart en Jij bent in Beeld is meer individueel op locatie voortgezet.
	Cultuur is van iedereen en voor iedereen. En cultuur zorgt voor meer betrokkenheid tussen inwoners en bij onze dorpen. (C.4)	😐	Realisatie uitvoeringsplan Ambitiedocument Avres onder meer via Ambitiefonds. Met als focus: meer dienstverlening en ondersteuning dichtbij de inwoners en de lokale netwerken. (C.2) Tot nu toe hebben we enkele regionale projecten uitgevoerd, middels de jaarrekening 2023 van Avres worden deze toegelicht.
		😊	Voortzetten wachtlijstbanen Nieuw Beschut. (C.2) Avres heeft dit voortgezet in 2023.
		😊	Uitvoeren nazorg van ex-gedetineerden door het Veiligheidshuis. (C.3) We gaan door met de uitvoering nazorg ex- gedetineerden.
		😊	Uitvoeren Inclusieagenda VN-verdrag handicap. (C.3) Het project Inclusieagenda is in 2022 gestart en loopt door tot eind 2024. We hebben verschillende actiepunten uit de Inclusieagenda in 2023 uitgevoerd, waaronder: - Opdracht verleend aan bureau Ongehindert voor keuring sportaccommodaties. - Op diverse gemeentelijke gebouwen zijn contraststickers aangebracht. - Uniek Sporten (hulpmiddelen) is onder de aandacht gebracht (via Sociaal Loket); project inclusief sporten is opgestart. - In het kader van de interne bewustwording zijn onder meer gesprekken gevoerd met de directeur, HR, bedrijfscontactfunctionaris. - Week van de Toegankelijkheid is georganiseerd, met daarin uitvoering van het GIPS-project voor de raadsleden, filmpje op social media, 12 oktober VNG-bijeenkomst voor gemeenten, aanwezig bij het ondernemersontbijt, communicatie intern en extern over het onderwerp toegankelijkheid in (social) media.

		 	Bestaand beleid (motie Respect in Molenlanden LHBTI) voortzetten en verbreden naar meer exclusiviteit, waarin ook aandacht is voor diversiteit en ook diversiteit in leeftijd (ouderen). Omdat de samenleving steeds diverser wordt en meer inwoners met verschillende culturele achtergronden (vluchtelingen) in Molenlanden wonen. We betrekken partners en ondersteunen initiatieven die bijdragen aan brede inclusie. (C.3) We hebben ingezet op meer bewustwording op inclusie en diversiteit door trainingen voor professionals verzorgd door ons antidiscriminatievoorziening. We stellen samen met onze inwoners, partners en stakeholders een cultuurvisie op met als doel een uitvoeringsagenda te ontwikkelen. De visie is gebaseerd op de pijlers erfgoed (monumenten, immaterieel), kunsten, musea, cultuureducatie en -participatie, archeologie en bibliotheken. We zetten cultuurtoerisme in om de pijlers in stand te houden (C.4) Met behulp van inwoners, partners en stakeholders hebben we het Programma Cultuur inclusief uitvoeringsagenda opgesteld. Het Programma Cultuur is op 12 december 2023 door de raad vastgesteld en daarmee zijn er voor 2024 extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het programma.
--	--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Doorontwikkelen stads- en dorpsgericht werken	We werken dorps- en stadsgericht waardoor we de betrokkenheid, inzet en autonomie van onze samenleving versterken. (D.1) Medewerkers kennen de ondernemers en inwoners, de Molenlandse samenleving en zijn hierbij betrokken. (D.2)	 	Verder uitrollen van een online buurtplatform om mensen beter te bereiken en betrokkenheid te creëren. (D.1) We hebben de pilot BUURbook uitgevoerd. Uitkomst van deze pilot is dat het gebruik van BUURbook onvoldoende aansluit om als online buurtplatform in te zetten. Voor de verdere oriëntatie naar een beter aansluitend online buurtplatform wachten we de uitkomsten van het traject “Metten Participatie” af. Aan de hand van de inzichten die hieruit volgen, geven we verder vervolg aan het uitrollen van een online buurtplatform in 2024. Ontwikkelen van een doorgaande leerlijn voor medewerkers door advies en consultatie op maat. (D.1) In de Leertuin bieden we de workshop “de Molenlandse Manier”, de Tour de Molenlanden en wandelingen door een gebied aan als onderdeel van het onboardingproces voor nieuwe medewerkers. Wanneer medewerkers advies en/of consultatie op maat willen over de mogelijkheden van participatie, of horen over ontwikkelingen binnen de dorpskernen en stad, dan kunnen medewerkers contact opnemen met de verbinders. Overleggen vaker in de kernen te plannen, waardoor onze zichtbaarheid toeneemt. (D.2) Er is een lijst van locaties beschikbaar gesteld voor collega’s en hierdoor maken zij vaker gebruik van verschillende locaties binnen de gemeente. Verder sluiten we zoveel mogelijk aan bij inwonersbijeenkomsten, overleggen en activiteiten. Metten hoe de gemeente scoort op het gebied van de inwoner betrekken en het inspelen op de behoefte van de inwoner. (D.2) In het eerste kwartaal van 2023 heeft er een meting plaatsgevonden op het gebied van participatie (betrokkenheid). Uitkomsten hiervan hebben we gedeeld en besproken tijdens de beeldvormende sessie op 14 februari 2023 en in een raadsmemo van 14 februari 2023. In het vierde kwartaal van 2023 hebben we verschillende metingen op participatietraject niveau uitgevoerd.

			Onze partners helpen om bij gemeentelijke projecten op de Molenlandse manier te communiceren. (D.2) Bij gemeentelijke projecten adviseren en inspireren we onze partners om op de Molenlandse Manier te communiceren. Dit doen we in samenwerking met team communicatie. Team communicatie is gestart met een vragenlijst om bij inwoners verbeterpunten voor onze projectcommunicatie op te halen.
--	--	---	---

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Bron
Aantal mensen met ervaren eenzaamheid	40% (2020)	27%	Gezondheidsmonitor*
Aantal verwijzingen vanuit de huisarts naar specifieke Jeugdhulp	395 (2022)	400 (afhankelijk van totaal)	Service organisatie Zuid-Holland Zuid
Verhouding aantal verwijzingen naar specifieke Jeugdhulp	Van totaal: 44 % medisch verwijzers (2022) 36% jeugdteam (2022)	Van totaal: 37 % medisch verwijzers 37% jeugdteam	Service organisatie Zuid-Holland Zuid
Overbelasting mantelzorger neemt af	13,1% (2020)	12 %	Gezondheidsmonitor*
Aantal gerealiseerde woon-zorg initiatieven	1 (2023)	1	Intern
Deelnemers participatieprojecten ervaren een vergroting van hun participatiemogelijkheden en basisvaardigheden.	50% zeer tevreden 33% goed/zeer tevreden 6% weet niet	*)	Er zijn twee onderzoeken uitgevoerd in 2023.

*) de gezondheidsmonitor wordt eens per 4 jaar uitgevoerd en resultaten komen weer in 2025.

BBV-indicatoren

Indicator	Hoe berekend	MLL	NL
Absoluut verzuim	Per 1000 leerlingen 2022	0,9	4,2
Relatief verzuim	Per 1000 leerlingen 2022	5	24
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Percentage leerlingen 2022	1,7%	2,4%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen 2022	2	6
Werkloze jongeren	% jongeren 2022	1	1
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inwoners 2023	116,6	344,8
Lopende re-integratie-voorziening	Per 10.000 inwoners van 15-64 jaar 2023 (voorlopig)	156,3	191,5

Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar 2023	10,1%	11,1%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar 2023	0,8%	1%
Jongeren met delict voor de rechter	% jongeren 2022	1%	1%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren tot 18 jaar 2023	0,1%	0,3%
Cliënten met maatwerk-arrangement WMO	Per 10.000 inwoners 2023	550	710

Wat heeft het gekost

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijz.	Begroting na wijz.	Realisatie
A. Lasten	47.263	52.698	50.885
B. Baten	10.628	15.342	15.278
C. Mutaties reserves	632	1.362	1.407
Totaal Programma 3	36.003	35.994	34.200

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2023 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 1.794.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 282.000 N	Incidenteel	In het 4e kwartaal is er meer gebruik gemaakt van gymnastiekonderwijs dan voorzien (€ 36k nadeel)
	Incidenteel	Bij de najaarsnota is een lagere inschatting van de verwachte kosten voor leerlingenvervoer gemaakt. Door toename van het aantal leerlingen die gebruik maken van vervoer is er een nadeel ontstaan van € 35k.
	Incidenteel	Het begrote bedrag voor de uitgaven voor de regeling Impulsgelden van is ten onterechte verlaagd. De kosten zijn niet verantwoord bij Spuk Gezondheid en Actief Leven Akkoord (GALA) middelen, hierdoor is een nadeel ontstaan van € 138k. En een onterechte verhoging van de begrote Inkomsten overige Overheden (€ 103k nadeel).
T51 Sportbeleid en activering € 464.000 V	Incidenteel	Per saldo is een voordeel ontstaan van € 553k. Dit bestaat uit een voordeel op regeling specifieke uitkering sport en bewegen (Spuk Sisa) van € 89k en door de teruggave op BTW sport van € 429k. Vanaf 2019 is het niet meer mogelijk om BTW voor sport terug te vragen, hiervoor is een subsidie ingesteld waar gemeenten hun nadeel (grotendeels) kunnen compenseren. De voorlopige afrekening levert een voordeel op. Op voorhand is geen rekening gehouden met de toekenningsbeschikking van Min VWS voor stimulering sport 2023.
	Incidenteel	Subsidieverlening voor Muziekcentrum Forte is op dit taakveld geboekt, echter de baten op taakveld 53, hierdoor een nadeel van € 35k.

	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een nadeel van € 23k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasten.
T53 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie € 53.000 V	Incidenteel	Subsidie baten voor Muziekcentrum Forte is ten onrechte op dit taakveld geboekt, voordeel € 35k. De kosten zijn op taakveld 51 geboekt.
T54 Musea € 43.000 V	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 40k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasten.
T56 Media € 66.000 V	Incidenteel	In de september circulaire is voor 'Informatie Digitaal Overheid' (IDO) geld beschikbaar gesteld maar niet meegenomen in de begroting 2023, dit zorgt voor een positief verschil van € 44k.
T61 Samenkracht en burgerparticipatie € 1.120.000 V	Incidenteel	Mensen met een migratieachtergrond; Door schaarste aan sociale huurwoningen kunnen er minder statushouders gehuisvest worden dan de opgelegde taakstelling. Hierdoor vallen de kosten voor deze dienstverlening lager uit (€ 403k + € 113k voordeel). Daarnaast is er minder uitgeven voor de kosten van inburgering; € 114k.
	Incidenteel	Als gevolg van een verhoging van de taakstelling huisvesting statushouders is de uitkering hoger dan geraamd, dit geeft een voordeel van € 99k.
	Incidenteel	De gemeente ontvangt voor de vluchtelingen uit Oekraïne een standaardbedrag per nacht, per beschikbaar bed, in de gemeentelijke opvang. Voor iedere ontheemde Oekraïner in de particuliere opvang ontvangt de gemeente een tegemoetkoming per maand. Het totaal van deze bedragen is veel hoger dan de gemaakte kosten maar € 192k (N) minder hoog dan bij de Najaarsnota is ingeschat.
	Incidenteel	Ouderenwerk; door het Rijk zijn pas in december middelen voor Integraal Zorgakkoord (IZA) 2023-2026 beschikbaar gesteld, hierdoor ontstond dubbele dekking in de begroting (€ 116k voordeel).
	Incidenteel	Jeugd en jongerenwerk; Vanuit de motie jongerenwerk zijn er in 2023 geen ontmoetingsplekken gerealiseerd en is hierover gerapporteerd in een Raads Informatie Brief. Voor 2024 verwachten we dit conform de motie wel te realiseren dus daarom een verzoek tot overheveling (€ 38k voordeel).
	Incidenteel	Een uitspraak van de belastingdienst over de omzetbelasting en overdrachtsbelasting van de realisatie van het Wingerds Hof van jaren geleden geeft per saldo een voordeel van € 51k.
	Incidenteel	De kosten voor salarissen levert een voordeel van € 349k. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasten.
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen € 571.000 V	Incidenteel	Door het Rijk zijn SpUk middelen voor doelen uit Integraal Zorgakkoord (IZA) 2023-2026 beschikbaar gesteld in de decembercirculaire. Hierdoor ontstond een dubbele dekking van € 342k.

	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 224k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislsten.
T63 Inkomensregelingen € 423.000 N	Incidenteel	De budgetten die worden geraamd voor uitvoering van inkomensvoorzieningen zijn te betalen voorschotten aan Avres (afhankelijk van de te ontvangen voorschotten van het Rijk). In de jaarrekening Avres volgt een nadere verantwoording en afrekening op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten. Hogere kosten volgen met name uit de energietoelage-gerelateerde uitkeringen die Avres voor Molenlanden uitvoert (€ 423k nadeel).
T64 WSW en beschut werk € 81.000 V	Incidenteel	De budgetten die worden geraamd voor uitvoering van WSW zijn te betalen voorschotten aan Avres (afhankelijk van de te ontvangen voorschotten van het Rijk). In de jaarrekening Avres volgt een nadere verantwoording en afrekening op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten (€ 80k voordeel).
T65 Arbeidsparticipatie € 130.000 N	Incidenteel	De budgetten die worden geraamd voor uitvoering van arbeidsparticipatie zijn te betalen voorschotten aan Avres. In de jaarrekening Avres volgt een nadere verantwoording en afrekening op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten (€ 130k nadeel).
T66 Maatwerkvoorzieningen (WMO) € 45.000 V	Incidenteel	Voor de post woonvoorzieningen is het altijd lastig in te schatten wat de kosten zullen zijn, in 2023 vielen deze € 25k lager uit dan geraamd.
	Structureel	In de Najaarsnota is een foutieve inschatting gemaakt van de verwachte ritbijdrage van de MolenHopper, hierdoor is een lagere eigen bijdrage ontvangen van € 47k.
	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 34k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislsten.
T671 Maatwerkdienstverlening 18+ (WMO) € 421.000 N	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een nadeel van € 346k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien. Op inhuur personeel vond een overschrijding van € 83k plaats en daarnaast zijn de kosten bij dagbesteding € 32k lager uitgevallen dan verwacht in de Najaarsnota door afname aantal cliënten en aantal dagdelen.
T672 Maatwerkdienstverlening 18- (jeugdhulp zonder verblijf) € 470.000 V	Incidenteel	De budgetten voor de Service Organisatie Jeugd (SOJ) zijn geraamd op basis van de initiële begroting van de SOJ. Deze zijn vervolgens bij de Najaarsnota aangepast op basis van inzichten die volgden uit de rapportages van de SOJ. De uiteindelijke kosten zijn € 795k lager (verschillende onderdelen komen terug op taakvelden 672, 673, 674, 681 en 682) dan de aangepaste geraamde budgetten. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door; het voordelig resultaat van € 58k op de afrekening van zorgbieders over 2022, lagere uitvoeringskosten door het niet kunnen invullen van vacatures, hogere rentebaten € 113k, voordeel op het woonplaatsbeginsel € 200k en door het uitblijven van zware zorg onder deze groep jongeren (voornamelijk op taakveld 673 en 674).
	Incidenteel	Op het onderdeel salariskosten is een nadeel van € 39k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislsten.

T673 Maatwerkdienstverlening 18- (jeugdhulp met verblijf (pleegzorg, gezinsgericht en overig) € 115.000 V	Incidenteel	De specialistische hulp wordt via de SOJ ingekocht en verantwoord op dit taakveld. De toelichting op taakveld 672 met name over de het uitblijven van uitblijven van zware zorg onder deze groep jongeren is op dit taakveld van toepassing.
T674 Maatwerkdienstverlening 18- (jeugdhulpbehandeling, GGZ, Crisis en gesloten plaatsing) € 103.000 V	Incidenteel	De specialistische hulp wordt via de SOJ ingekocht en verantwoord op dit taakveld. De toelichting op taakveld 672 met name over de het uitblijven van zware zorg onder deze groep jongeren is op dit taakveld van toepassing.
T682 Geëscaleerde zorg 18- € 25.000 N	Incidenteel	De specialistische hulp wordt via de SOJ ingekocht en verantwoord op dit taakveld. De toelichting op taakveld 672 is ook van toepassing op deze specialistische hulp.
T71 Volksgezondheid € 118.000 N	Incidenteel	De bijdrage aan de Dienst Gezondheid en Jeugd is hoger als gevolg van JGZ zorg aan Oekraïense vluchtelingenkinderen. Dit geeft een nadeel van € 72k.
	Incidenteel	De ontvangst van het Rijk voor de uitvoering van SpUk GALA is € 41k te hoog begroot. Deze middelen moeten terugbetaald worden.

Doel is gerealiseerd

Doel is deels gerealiseerd

Doel is niet gerealiseerd

4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Bestuur	Een leidende rol in de regio innemen. (A.1) Het Molenlandse geluid sterker door laten klinken richting provincie, waterschap, het rijk en in Brussel. Daarmee willen we kansen pakken of beperkingen wegnemen. (A.2) Een sterke rol innemen binnen de gemeenschappelijke regelingen. Ook gericht op het, tot een minimum, beperken van (financiële) risico's. (A.3) Kansen benutten op inhoudelijke thema's door eigen middelen in te zetten als hefboom voor bekostiging. (A.4) Goede afstemming van bestuurlijke ambities	😊 😐 😊 😊 😊	Innemen van een initiërende en leidende rol op voor Molenlanden belangrijke gemeentee overstijgende opgaven, zoals agrarische economie, landschap en bereikbaarheid. (A.1) In 2023 is de intergemeentelijke samenwerking met de gemeenten in de Alblasserwaard op de gebieden agrarische economie en landschap verder versterkt. Gemeente Molenlanden is zowel bestuurlijk als ambtelijk de trekker. Periodiek is er bestuurlijk/ambtelijk overleg met de genoemde gemeenten. Alle onderwerpen op het vlak van 'vitaal buitengebied' komen hierbij aan bod. Voor het thema bereikbaarheid is het bestuurlijk trekkerschap door Molenlanden gecontinueerd. Vanuit de opgave verkennen we verder of en hoe de samenwerking met de Drechtstedengemeenten verder versterkt kan worden. Invullen van bestuurlijk trekkerschap Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA) en participeren in en uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma RMA 2023. (A.2) In 2023 is gestart met het onderzoek naar de toekomstige invulling van de samenwerking in de Regio AV. Medio februari 2024 is het adviesrapport opgeleverd. Vanuit het bestuurlijk trekkerschap, en in bredere zin, de betrokkenen bij de Regio AV, lag de focus op dit onderzoek. Regionale afstemming en inzet voor het versterken van onze lobbykracht. (A.2) Een eerste verkenning (via externe oriëntatie) vond plaats naar de schaal en kansen op het gebied van lobby. In 2024 geven we hier vervolg aan. Deelname aan LEADER (Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkelingen) 2023-2027. (A.2) Vanuit de lokale initiatief groep Leader is de Lokale Ontwikkelstrategie (LOS) opgesteld en deze is door Molenlanden ondersteund. De LOS is door de provincie geaccordeerd en op basis hiervan is het subsidieprogramma verder vormgegeven. De gemeente Molenlanden is hierbij de penvoerder en levert de benodigde ambtelijke inzet. Verkenning naar Regiodeal. (A.4) Molenlanden was betrokken bij de oriëntatie naar de Regiodeal Drechtsteden/Gorinchem. Een aantal projecten vanuit de Arbeidsmarktregio (waar ook Molenlanden onderdeel van is) is opgenomen in het uiteindelijke bod voor de genoemde Regiodeal.

met ambities, activiteiten, wensen en energie van onze dorpen en stad. (A.5)		Vanuit Molenlanden is aangedrongen op een verkenning naar een regiodeal in het verband van het Groene Hart. De eerste verkennende gesprekken zijn gevoerd, maar hebben nog niet tot een concrete uitkomst geleid. De verkenning wordt voortgezet.
Vergroten van betrokkenheid bij en draagvlak voor de lokale politiek en politieke processen. (A.6)	☹️	We geven verder uitvoering aan de acties zoals opgenomen in de in 2021 vastgestelde Nota Verbonden Partijen. Onder meer het verder ontwikkelen van het werken met de Verbonden Partijen Commissie (zie de Paragraaf Verbonden Partijen). (A.3) Zowel aan de kant van de griffie als aan de ambtelijke kant is er wisseling van personeel geweest. Door inwerkperiodes en veel druk op andere dossiers kreeg de uitvoering van de Nota Verbonden Partijen minder aandacht op het vlak van evalueren en verbeteren. Dagelijkse zaken zijn goed doorgelopen. De personele bezetting is per ingang van 2024 weer op sterkte. In 2024 willen we op het vlak van evalueren en verbeteren een inhaalslag maken.
De inhoud van de bestuurlijke voorstellen is van hoge kwaliteit en rijp voor besluitvorming. (A.7)	😊	We maken een laatste actualisatie van het Samenlevingsprogramma. In het vervolg daarop maken we gebruik van de ervaringen en lessen uit het Samenlevingsprogramma. Het programma dat als instrument is gebruikt om de verbinding met inwoners, ondernemers, verenigingen, kerken en andere samenwerkingspartners te versterken. Daarbij zetten we in op het meer thematisch betrekken van verschillende doelgroepen. (A.5) De laatste actualisatie van het samenlevingsprogramma vond intern plaats en is belegd binnen de diverse vakteams op basis van de thematische participatie onderwerpen, zoals de toekomstvisie, omgevingsvisie en stads- en dorpsgericht werken.
Een goede verbinding tussen de raad en de gemeenschap. (A.8)	😊	We verrijken de Toekomstvisie 2030. Het gaat daarbij om specifieke thema's en onderwerpen, waarop we in gesprek met raad, samenleving en partners gaan verdiepen. We trekken bij deze participatie zoveel mogelijk gelijk op met het opstellen van de Omgevingsvisie. (A.5) In oktober 2023 is de Toekomstvisie 2050 vastgesteld met daarbij de afspraak dat de Toekomstvisie op een aantal onderwerpen aangepast en/of verrijkt wordt. Het college legt medio 2024 de gewijzigde vorm aan de raad voor ter vaststelling.
Een krachtige en rolvaste raad met een transparant en democratisch besluitvormingsproces. (A.9)	😊	Bij de voorstellen van college aan raad letten we expliciet op de kaderstellende rol van de raad. Dat doen we op zo'n manier dat de raad deze rol, én de controlerende en volksvertegenwoordigende rol, goed kan invullen. (A.7) Er is doorlopende aandacht voor de kwaliteit van besluitvormingsstukken (waaronder raadsvoorstellen). Nieuwe medewerkers trainen we onder andere op het gebruik van Klare Taal. Ook bij de beoordeling van raadsstukken letten we expliciet op de kwaliteit van het stuk. Hierbij letten we niet alleen op leesbaarheid, maar ook of de stukken voldoende gelieerd zijn aan de rol van de raad.
	😊	Intensivering van de raadscommunicatie, waarmee we het werk van en de raadsleden voor de inwoners bekender willen maken. (A.8) De raadscommunicatie is geïntensiveerd, onder andere door het uitbrengen van een externe nieuwsflits, tweemaal een raadsspecial in het Kontakt, het opzetten en uitvoeren van een 'kijkje in de keuken' waarbij inwoners uitleg kregen over het raadswerk en een raadsvergadering, het uitbrengen van een jaaroverzicht.

		😊	Voortzetten van het collectief leertraject met diverse bijeenkomsten en opleidingen. Waarbij we samen met college en ambtelijke organisatie de goede samenwerking willen behouden en waar mogelijk verder verbeteren. (A.9) Het collectief leertraject is voortgezet en heeft geleid tot een aantal gezamenlijke bijeenkomsten.
		😊	Bewustwording vergroten voor een weerbaar bestuur, onder andere met de implementatie van een agressieprotocol en aandacht voor integriteitskwesties. (A.9) De raad heeft in 2023 een agressieprotocol vastgesteld en volgde een training over weerbaarheid. Integriteit is een terugkerend onderwerp op de agenda van diverse gremia.
		😊	Uitvoering van het nog vast te stellen raads- en griffieplan 2023-2024. (A.8) Het raads- en griffieplan 2023-2024 is vastgesteld en wordt uitgevoerd. Een overzicht van de bereikte resultaten is te lezen in de Raadsinformatiebrief van 4 december 2023.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Openbare orde en veiligheid	Een veilige gemeente blijven. En ervoor zorgen dat inwoners dat ook zo ervaren. (B.1)	😊 😊 😊 😊	Uitvoeren van het Veiligheidsplan. (B.1) In 2023 zetten we in op de prioriteiten uit het Veiligheidsplan en die in het uitvoeringsprogramma voor dat jaar of doorlopend zijn benoemd. Het betreft dan onder andere: Het voorkomen van stijging van het aantal inbraken door het inbrekers lastiger te maken. We pakken heling aan door meer controles bij opkopers, en we passen de last onder dwangsom inbrekers vaker toe. In 2023 hebben we regelmatig inwoners voorgelicht over het voorkomen van inbraken. Alle bekende opkopers in Molenlanden zijn gecontroleerd op naleving van het Digitaal Opkopers Register en Loket. Daarnaast is waar mogelijk een last onder dwangsom inbrekers opgelegd. Doorlopende inzet op de aanpak van ondermijning, zowel preventief als handhaving. Zoals het formaliseren van beleid om coffeeshops in Molenlanden niet toe te staan. In 2023 zijn veel preventieve activiteiten uitgevoerd: onder andere het inzetten van een lokbus, hennepcontainer, VR brillen, gesprekken met agrariërs en voorlichting woningcorporaties. Er is coffeeshopbeleid vastgesteld met daarin een 0-lijn. Alle medewerkers en bestuur volgden een agressietraining. Meldingen via Meld Misdaad Anoniem zijn opgepakt. Er zijn 4 panden met hennepkwekerijen gesloten en 1 drugsclub. Ook voerden we diverse integrale controles op met name bedrijventerreinen uit. Versterken van de samenwerking tussen Zorg & Veiligheid. Het lokale casusoverleg met woningcorporaties, politie, Openbare Orde & Veiligheid en Sociaal Team is verder doorontwikkeld. Er zijn meerdere personen besproken en in 1 geval is een aanvraag gedaan op basis van de Wet Verplichte GGZ. We hebben de mogelijkheid tot het inzetten van een Wijk GGD'er onderzocht die goed kan vroeg signaleren. Dit wordt in 2024 vervolgd.

		☹️	Extra handhaven door boa's (B.1) De overeenkomst met Papendrecht loopt formeel tot en met 2026. Papendrecht heeft ons echter verzocht eerder te stoppen, vanwege capaciteitskrapte. Wij zijn op dit moment met diverse gemeenten en bureaus in gesprek. Doordat veel gemeenten en organisaties met krapte op het gebied van boa-inzet kampen, is dit nog niet in 2023 afgerond/geïmplementeerd. Dit is echter niet vereist en ook niet problematisch. Het contract met Papendrecht loopt namelijk nog gewoon en de boa's kunnen regulier worden ingezet. Naar verwachting wordt volgend jaar de nieuwe werkwijze wel geïmplementeerd.
--	--	----	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Dienstverlening	Gemak voor onze inwoners met goede (telefonische) bereikbaarheid, snelle en kwalitatief goede (digitale) dienstverlening. We schrijven zoveel mogelijk in Klare Taal en we geven proactief relevante informatie en duidelijkheid over reactie- en afhandeltermijnen bij onze producten en diensten te beginnen met meldingen openbare ruimte. (C.1) Maatwerk in begeleiding van inwoners voor wie digitale dienstverlening minder toegankelijk is. (C.2) Continue verbetering van de kwaliteit van dienstverlening door te	😊 😊 😊 😊 😊 😊	Concentratie van dienstverlening voor minder producten en diensten die inwoners minder vaak nodig hebben. Zoals het aanvragen en afhalen reisdocumenten en rijbewijzen op één servicepunt. We zorgen daarbij voor ruime openingstijden en meerdere avondopenstellingen. (C.1) Met de centralisatie van Burgerzaken in De Spil te Bleskensgraaf zijn de openingstijden verruimd van 40 uur per week naar 57 uur per week. En is het servicepunt 4 avonden per week geopend. Inwoners kunnen reisdocumenten en rijbewijzen gratis thuis of op het werk te laten bezorgen. (C.1) Inwoners kunnen reisdocumenten en rijbewijzen gratis laten bezorgen indien gewenst. In de periode mei 2023 t/m december 2023 zijn er 605 rijbewijzen en 1322 reisdocumenten thuisbezorgd. We monitoren onze (telefonische) bereikbaarheid. (C.1) We monitoren onze (telefonische) bereikbaarheid. De gemeente is via het algemene nummer 40,5 uur per week telefonisch bereikbaar. In 2023 zijn er gemiddeld 450 contactmomenten per week aangeboden. Hiervan is ca. 95% van de telefoontjes aangenomen. Er zijn geen landelijke gemeentenormen bekend waarin dit percentage getoetst kan worden. We verbeteren de informatievoorziening in ICT-systemen waarbij we ons richten op kortere reactie- en afhandeltermijnen. (C.1) Bij wijzigingen met impact op het huidige systeemlandschap of een nieuwe systeem implementatie geven we expliciet aandacht aan het bevorderen van kortere reactie- en afhandeltermijnen. Een voorbeeld hiervan is de inrichting van ZorgNed. We onderzoeken de mogelijkheden van doorontwikkeling/verbetering van onze digitale dienstverlening en kijken daarbij ook naar nieuwe wetgeving. (C.1) We werken aan inzicht in het huidige digitale systeemlandschap in relatie tot het beoogde toekomstige digitale systeemlandschap. Rekening houdend met relevante wettelijke wijzigingen. Een voorbeeld hiervan is de Omgevingswet en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Onze medewerkers zijn en blijven getraind in het schrijven van brieven, e-mails en andere teksten in Klare Taal. (C.1) Het afgelopen jaar volgden 56 medewerkers een workshop Klare Taal. Voor nieuwe medewerkers is de workshop Klare

luisteren naar inwoners en andere relevante (interne) partijen. (C.3) Regelmatige ontmoetingen met inwoners. Bijvoorbeeld over initiatieven, sociale en ruimtelijke vraagstukken. De ontmoetingen worden zoveel mogelijk bij de inwoner thuis of bij de inwoner in de buurt/kern georganiseerd. (C.4)	😊 😊 😊 😊 😊 😊	Taal onderdeel van het onboardingsproces. Regelmatig brengen we Klare Taal bij medewerkers onder de aandacht zodat ze het kunnen toepassen in hun werk. Dit gebeurt onder andere door berichtgeving op het intranet. We toetsen bij inwoners of we voldoende begrijpelijk schrijven. We doen dat in samenwerking met (de taalpunten van) de bibliotheken in onze gemeente. (C.1.) In samenwerking met Bibliotheek Aanzet en ervaringsdeskundigen maken we gebruik van de Brievenwasserette. In deze Brievenwasserette toetsen we uitgaande brieven op leesbare en begrijpelijke taal. We leveren maatwerk voor inwoners die niet fysiek in staat zijn om het servicepunt te bezoeken. (C.1) Als inwoners fysiek niet in staat zijn het servicepunt te bezoeken, bieden we in overleg met de inwoner maatwerk aan. In 2023 is dit 2 keer voorgekomen. We houden inwoners, ook tijdens lopende processen en procedures, op de hoogte van de voortgang. En we geven actief terugkoppeling over afspraken of oplossingen. We beginnen hiermee bij Meldingen openbare ruimte. (C.1) Onze serviceteams streven naar een zo spoedig mogelijke afhandeling van meldingen openbare ruimte. De termijnen van afhandeling zijn afhankelijk van de aard van de melding. We zetten ook in op het actief informeren van inwoners. Bij meldingen die worden uitgevoerd en afgehandeld door onze serviceteams, informeren we de melder over de status van de melding, van ontvangst tot afhandeling. Dit gebeurt door automatische berichtgeving, alsook persoonlijk via email of telefonisch contact. We bieden begeleiding aan bij inwoners die niet overweg kunnen met digitale middelen. We gaan hiervoor samenwerken met de Informatiepunten digitale overheid bij de bibliotheken in onze gemeente. (C.2) In 2022 zijn er 3 informatiepunten Digitale Overheid gevestigd in de bibliotheken in Giessenburg, Bleskensgraaf en Nieuw-Lekkerland. Hier kunnen mensen terecht als ze moeilijkheden ervaren in de digitale communicatie met de overheid. Vanaf 2023 is de gemeente verantwoordelijk en komen de rijksbudgetten naar de gemeente toe. Vanuit deze middelen worden de informatiepunten bekostigd. Indien gewenst verwijzen we inwoners warm door naar hulplijnen voor extra ondersteuning bij schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Betrekken van inwoners en andere relevante (interne) partijen bij de verbetering van onze dienstverlening. Dat doen we op verschillende manieren (zoals in gesprekken en met vragenlijsten) en bij verschillende partijen. (C.3) Incidenteel en vanuit inhoudelijke thematiek zoeken we toenadering en betrekken we inwoners en andere relevante (interne) partijen. Het doel hiervan is onder andere om onze dienstverlening beter aan te laten sluiten bij de behoeftes van inwoners, ondernemers en andere relevante (interne) partijen. We streven naar een continue verbetering van de kwaliteit van dienstverlening. Mede daarom willen we van incidentele betrokkenheid groeien naar een meer structurele betrokkenheid van bovengenoemde doelgroepen. Hierdoor kunnen we tijdiger anticiperen op signalen en behoeftes. Op 15 juni 2023 is dit aan de orde geweest tijdens een beeldvormende sessie en toen zijn ook de (on)mogelijkheden besproken. We zoeken onze inwoners daar op waar dit passend en gewenst is. Voor overleg en bijvoorbeeld om de situatie ter plekke te bekijken. Dat past bij de Molenlandse manier van werken. De gemeente sluit aan op initiatief van de inwoner. En omgekeerd nemen wij ook het initiatief om de inwoner op te zoeken. (C.4)
---	---	--

			We werken vanuit het uitgangspunt om afspraken en activiteiten nabij de inwoners te organiseren. In goed overleg tussen inwoner en medewerker onderzoeken we altijd of een afspraak bij een inwoner thuis gewenst is. Mits alle betrokkenen dit gepast en veilig vinden. Vindt de afspraak niet thuis bij de inwoner plaats, dan zoeken een andere ruimte in het dorp of stad waar de inwoner woont. Bijeenkomsten organiseren we bij voorkeur op een centrale locatie dichtbij de inwoners die uitgenodigd zijn.
--	--	--	---

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Realisatie 2023	Streefwaarde	Bron
Totaal bekend energieverbruik Molenlanden	3628 (TJ) in 2021	2947 TJ in 2030 (20% t.o.v. 2018 (2030))	Klimaatmonitor
Percentage hernieuwbare energie Molenlanden	9,3% (2021)	35% in 2030	klimaatmonitor
Waardering landschap door inwoners en recreanten	Niet beschikbaar	8,0 (waarderingcijfer)	enquête

*1 GJ is gelijk aan 32 m3 aardgas, 1 TJ is 1.000 GJ

*7,5 is gemiddelde uit Nationale Landschapsenquête

BBV-indicatoren

Indicator	Berekend	MLL	NL
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner 2023(MLL) 2021(NL)	194	169
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage in 2021	22,6	33,1

Wat heeft het gekost

Bedragen x € 1.000	Begroting voor wijz.	Begroting na wijz.	Realisatie
A. Lasten	8.834	9.755	9.138
B. Baten	548	576	1.660
C. Mutaties reserves	30	30	0
Totaal Programma 4	8.256	9.149	7.478

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2023 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 1.671.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T01 Bestuur € 1.527.000 V	Incidenteel	De dotatie aan de voorziening wachtgelden wethouders is € 100k lager dan begroot (V). Op basis van de actuariële berekeningen blijkt dat € 1.061k vrij kan vallen uit de voorziening pensioen wethouders (V). Daarnaast is de jaarlijkse dotatie van € 366k niet nodig (V).
T02 Burgerzaken € 134.000 V	Incidenteel	In het laatste kwartaal waren er meer aanvragen dan gemiddeld, dit levert een voordeel op van € 60k. De extra verkiezingen in het najaar van 2023 hebben € 28k minder gekost dan gedacht. Een module in iBurgerzaken is niet ingevoerd in 2023, dit is een voordeel van € 31k. De aanmeldzuil is niet gerealiseerd in 2023 maar komt 1 ^e halfjaar van 2024, budget van € 18k is overgeheveld naar 2024.

Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel. In tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de renteopbrengst, en de onroerende zaakbelastingen.

Toelichting op de financiële realisatie

Op de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is een voordelig resultaat behaald van € 1.001k. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2023 voor wijzigingen	Begroting 2023 na wijzigingen	Realisatie 2023	Saldo 2023
T05 Treasury	559	862	954	-93
T061 OZB woningen	5.503	5.598	5.602	-4
T062 OZB-niet woningen	3.007	3.162	3.170	-9
T064 Belastingen Overig	28	28	62	-34
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds	70.560	73.200	74.341	-1.140
T08 Overige baten en lasten	0	0	37	-37
B. Baten	79.657	82.849	84.166	-1.317
T05 Treasury	-583	-587	-560	-27
T061 OZB woningen	296	381	307	74
T062 OZB-niet woningen	227	227	274	-48
T064 Belastingen Overig	99	123	118	4
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds	8	9	9	0
T08 Overige baten en lasten	1.175	714	719	-5
A. Lasten	1.222	866	867	-1
Toevoeging aan reserves	55	272	272	0
Onttrekking aan reserves	-605	-1.038	-722	-316
C. Mutaties reserves	-549	-766	-450	-316
Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien	78.984	82.749	83.750	-1.001

Saldo	Incidenteel of Structureel	Toelichting
T05 Treasury € 66.000 V	Incidenteel	Het voordeel binnen dit taakveld wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere ontvangen rente, gecorrigeerd met de rente voor de afgesloten kasgeldlening.
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds € 1.140.000 V	Incidenteel	De meeropbrengst komt door een correctie op de maatstaven in de algemene uitkering; € 413k (V). Daarnaast is er sprake van afrekeningen uit voorgaande boekjaren; € 727k (V).
T08 Overige baten en lasten € 284.000 N	Incidenteel	De post Onvoorzien is niet benut; € 40k (V). Voor de eenmalige korting gemeentelijke heffingen bleek minder nodig te zijn, hierdoor is er € 99k (N) minder onttrokken aan de Algemene Reserve. Daarnaast is er sprake van een dubbel begrote onttrekking aan de Algemene Reserve van € 217k (N).
T061 OZB woningen € 78.000 V	Incidenteel	De uitvoeringskosten voor het opleggen van de OZB woningen zijn ca. € 40k lager (V). Dit kwam door een onderbesteding op proceskosten (beroep- en bezwaarzaken naar aanleiding van de wet WOZ), omdat de rechter nog geen uitspraak over een flink aantal zaken heeft gedaan.
	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een voordeel van € 34k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T062 OZB niet-woningen € 38.000 N	Incidenteel	Op het onderdeel voor salariskosten is een nadeel van € 43k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T064 Belastingen overige € 39.000 V	Incidenteel	Hier is een voordeel van € 33k op de omzetbelasting. Het restant voordeel is een saldogpost van verschillende kleine voor- en nadelen.

Algemene uitkeringen

De verantwoorde algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de december circulaire 2023.

Onvoorzien

In de begroting 2023 was een bedrag van € 40.000 voor onvoorziene lasten opgenomen. Deze post is in 2023 niet aangewend.

Belastingen

Voor de toelichting op de belastingen verwijzen we u naar de paragraaf lokale heffingen.

Overhead

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de uitgaven zoveel mogelijk op de directe taakvelden worden verantwoord. Kosten voor meerdere taakvelden worden verantwoord op taakveld 04 Overhead. Het gaat om de zogenoemde PIOFACH kosten (Personeel Informatie Organisatie Financiën Automatisering Communicatie en Huisvesting).

De overhead bestaat uit de personeelskosten en andere kosten die niet direct aan de taakvelden kunnen worden toegerekend, omdat ze feitelijk voor meerdere taakvelden worden gemaakt. Het betreft de zogenaamde PIOFACH kosten (Personeel Informatie Organisatie Financiën Automatisering Communicatie en Huisvesting). Het BBV schrijft voor om deze kosten te verantwoorden op het taakveld 04 Overhead.

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijz 2023	Rekening 2023	Saldo 2023	
<i>Bedragen X € 1.000</i>						
Directe personeelskosten aan overhead	7.759	9.377	7.852	9.141	-1.289	N
Indirecte personeelskosten	774	945	941	819	121	V
Huisvestingskosten	637	939	791	802	-11	N
Stortingen voorziening huisvesting, RVU en voormalig personeel	248		28	331	-303	N
Facilitaire kosten	354	361	394	397	-3	N
Automatisering ICT	2.249	3.350	2.774	2.476	297	V
Informatiebeheer	127	325	275	276	-1	N
Materieel en vervoer	267	246	277	321	-44	N
Wet Open Overheid	45	138	14	54	-40	N
Overige kosten bedrijfsvoering	495	327	1.572	1.329	242	V
HIOR bijhouding en doorontwikkeling	0	0	20	2	18	V
BTW advies (en VPB)	0	0	0	2	-2	N
Afschrijving en rente	981	1.034	1.135	1.048	87	V
Toerekening overh. aan investeringen	-744	-731	-581	-489	-93	N
A. Lasten	13.191	16.311	15.491	16.510	-1.020	
Bijdragen	-288	-72	-169	-280	111	V
Totaal (lasten minus baten) Overhead	12.903	16.239	15.322	16.230	-909	
Overige reservemutaties taakveld overhead	-611	-708	-1.276	-1.072	-205	N
Totaal overhead inclusief reservemutaties	12.292	15.531	14.046	15.158	-1.114	

Toelichting

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
Personeelskosten € 1.168.000 N	Incidenteel	In de begroting worden de begrote directe en indirecte personeelskosten (salaris- en inhuurkosten) verdeeld op basis van aannames over de taakvelden. De realisatie blijkt niet altijd overeen te komen met deze aannames waardoor zich afwijkingen voordoen. Dit beeld is zichtbaar over alle taakvelden. Voor het taakveld overhead betekent dit dat er meer op de directe taakvelden verantwoord is dan bij de begroting is aangenomen.
Storting voorziening € 303.000 N	Incidenteel	De dotatie aan de voorziening betreft een hogere storting in de voorziening voor verlofsparen en de RVU voorziening (Regeling voor Vervroegde Uittreding) dan waar in de begroting rekening mee gehouden is.
Automatisering ICT € 297.000 V	Incidenteel	Er is minder uitgegeven aan automatiserings- en ICT-lasten dan gedacht. Dit komt door ondercapaciteit en uitstel van werk naar 2024.
Overige kosten bedrijfsvoering € 242.000 V	Incidenteel	Er is minder uitgegeven aan automatiserings- en ICT-lasten dan gedacht. Dit komt door ondercapaciteit en uitstel van werk naar 2024. Voor de aanbesteding en implementatie van het nieuwe financiële pakket en het E-hrm pakket vallen de kosten in 2023 lager uit dan begroot, dit levert een voordeel op van € 125k. Er is een voordeel van € 72k omdat in de begroting rekening gehouden was om de salarisadministratie uit te besteden maar dit is intern opgepakt en niet uitbesteed.

Overige

Een post die niet tot de overhead behoort maar we wel moeten verantwoorden is de Vennootschapsbelasting (VpB) op Taakveld T09. Hierop ontstond incidenteel een verschil ten opzichte van de begroting van € 48.000 dat verband houdt met de winstnemingen bij de grondexploitaties. Over deze winst betalen we vennootschapsbelasting.

Paragrafen

Naast de beheerprogramma's zijn in de jaarstukken acht programma overstijgende paragrafen opgenomen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van een aantal aspecten. U krijgt zo inzicht in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

De volgende paragrafen zijn in deze jaarstukken opgenomen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Wet open overheid
- G. Verbonden partijen
- H. Grondbeleid

Paragraaf Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijk deel van de inkomsten van gemeente Molenlanden. En maken deel uit van het beleid van de gemeente. In deze paragraaf leest u over de uitkomsten en het doel van de verschillende heffingen.

De gemeente Molenlanden kent de volgende belastingen en heffingen:

- a. (on-)roerende-zaakbelastingen (OZB/RZB)
- b. rechten
- c. rioolheffing
- d. afvalstoffenheffing
- e. toeristenbelasting

De belastingen onder a en e zijn voor het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. De rechten, rioolheffing en de afvalstoffenheffing zijn een vergoeding voor de diensten van de gemeente en mogen maximaal kostendekkend zijn. Het beleid gaat uit van kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor de begraafrechten streven we sinds 2022 in drie jaar naar een kostendeckingspercentage van 80%.

Geraamde en gerealiseerde heffingen

Gerealiseerde heffingen <i>Bedragen x €</i>	Geraamd	Gerealiseerd
Afvalstoffenheffing	6.045.051	6.045.490
Rioolheffing	4.355.208	4.357.173
Begraafrechten	1.084.000	1.159.979
Leges omgevingsvergunningen	1.575.850	3.176.216
Secretarieleges	305.900	340.239
OZB niet-woning gebruik	1.369.521	1.376.977
OZB niet-woning eigenaar	1.792.089	1.793.413
OZB woning eigenaar	5.597.922	5.602.385
Toeristenbelasting	240.000	239.284
BIZ-heffing	13.300	13.300

Onroerende zaakbelastingen

De 'onroerende zaakbelastingen' heffen we van eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden, overige gebouwen en niet-cultuurgronden. Daarnaast heffen we 'onroerende zaakbelasting' van eigenaren van woningen. Deze belastingen heffen we over de waarde van onroerende zaken.

De tarieven voor de onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn toegepast op de getaxeerde waarden. De herwaardering vindt jaarlijks plaats. Voor de woningen zijn de gehanteerde waarden voor 2023 (waardepeildatum 1-1-2022) ten opzichte van 2022 (waardepeildatum 1-1-2021) met 13,4 % gestegen. De waarden van niet-woningen zijn in deze periode met 3,0 % gestegen. De tarieven zijn uitsluitend aangepast met de inflatiecorrectie van 2,3 %.

De totale opbrengst uit de onroerende zaakbelastingen bedroeg in 2023 € 8.772.775.

Rechten – leges

Hieronder vallen onder andere de leges voor een paspoort, een omgevingsvergunning en begraafrechten. Uitgangspunt in Molenlanden is dat de rechten kostendekkend zijn. Dit geldt niet voor evenementenvergunningen (Titel 3 van de Legesverordening). We hebben besloten om deze tarieven niet kostendekkend te laten zijn. Dit vanwege de positieve invloed die evenementen hebben op de leefbaarheid van de gemeente.

De opbrengst van de secretarieleges zijn in 2023 hoger dan de verwachting bij de Najaarsnota. De opbrengsten uit de bouwleges zijn in 2023 fors hoger dan begroot. De hoge bouwleges komt doordat er minder bouwvragen zijn ingediend in de categorieën met bouwsommen tot € 50.000. En meer bouwvragen van projecten met bouwsommen hoger dan € 50.000. Met name in december zijn er meer dan gemiddeld aanvragen ingediend. Mogelijk heeft dit te maken met de komst van de omgevingswet sinds 1-1-2024.

Het totaaloverzicht van de leges in 2023 is als volgt:

Leges Bedragen x €	Lasten	Baten	Kostendek- kendheid	Resultaat
1 Algemene dienstverlening				
1.1 Burgerlijke stand	139.947	54.744	39%	-85.203
1.2 Reisdocumenten	433.827	248.880	57%	-184.947
1.3 Rijbewijzen	320.097	177.135	55%	-142.962
1.4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	35.536	12.602	35%	-22.934
1.9 Overige publiekszaken	19.556	8.672	44%	-10.884
1.10 Gemeentearchief	19.137	13.155	68%	-5.982

1.11 Huisvestingswet	1.212	1.215	100%	3
1.12 Leegstandswet	1.919	1.418	73%	-501
1.16 Kansspelen	266	454	170%	188
1.17 Kabels en leidingen	93.478	81.467	87%	-12.011
1.18 Verkeer en vervoer	17.391	12.706	73%	-4.685
1.20 APV	367	181	49%	-186
2 Fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning				
2.2 Vooroverleg / beoordeling conceptaanvraag	81.291	34.625	42%	-46.666
2.3 Omgevingsvergunning	1.910.009	3.218.088	168%	1.308.079
2.4 Vermindering	0	-10.912	%	-10.912
2.5 Teruggaaf	0	-10.762	%	-10.762
2.7 Wijziging omgevingsvergunning	1.340	757	56%	-583
2.8 Bestemmingswijziging zonder activiteiten	41.438	38.777	93%	-2.661
3 Europese dienstenrichtlijn				
3.1 Horeca	6.960	2.935	42%	-4.025
3.2 Organiseren evenementen of markten	69.221	1.540	2%	-67.681
3.6 Winkeltijdenwet	765	151	19%	614
Totaal	3.193.757	3.887.828	121%	694.071

Rechten – begraafrechten

De begraafrechten heffen we voor begrafenissen en het onderhouden van de begraafplaatsen. Het aantal begrafenissen lag in 2023 licht onder het gemiddelde van de afgelopen jaren. Het aantal grafrechten dat werd verlengd lag hoger dan voorgaande jaren. Hierdoor is een hogere opbrengst gerealiseerd dan begroot.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt dat de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Het kostendekkingspercentage voor de afvalstoffenheffing was in 2023 83%. Het lagere kostendekkingspercentage komt door de beleidskeuze om de kosten voor het afvalbeleidsplan te dekken vanuit de algemene reserve. Daarnaast waren de kosten van Reinigingsdienst Waardlanden fors hoger dan begroot.

Iedere zelfstandige wooneenheid binnen de gemeente wordt aangeslagen voor deze belasting. Molenlanden hanteert tarieven voor één- en meerpersoonshuishoudens. Het al dan niet gebruikmaken van de gemeentelijke ophaaldienst, is hiervoor niet relevant.

Afvalstoffenheffing	
<i>Bedragen x €</i>	
Lasten taakveld	5.963.650
Overhead	119.082
BCF BTW	1.204.130
Totale lasten	7.296.799
Afvalstoffenheffing	6.045.490
Overige inkomsten	-
Totale baten	6.045.490
Kostendekkendheid	83%
Resultaat	-/- 896.528

Gemeente Molenlanden heft zowel rioolheffing van de eigenaar als van de gebruiker van een op het riool aangesloten onroerende zaak. De gebruikersheffing wordt geheven door middel van een opslag per m³ waterverbruik. Het waterleidingbedrijf Oasen int dan ook deze heffing. Het kostendekkingspercentage voor de rioolheffing was in 2023 91%.

Rioolheffing	
<i>Bedragen x €</i>	
Lasten taakveld	3.509.250
Overhead	419.534
BCF BTW	877.796
Totale lasten	4.806.581
Rioolheffing	4.357.173
Overige inkomsten	-
Totale baten	4.357.173
Kostendekkendheid	91%
Resultaat	-/- 449.408

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting heffen we per persoon per nacht. De opbrengst van de toeristenbelasting is in 2023 ongeveer gelijk gebleven aan de opbrengst in 2022.

Ontwikkeling lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), onderdeel van de Rijksuniversiteit Groningen, onderzoekt jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten. De uitkomsten publiceren zij jaarlijks in de Coelo-atlas.

De Coelo-Atlas over 2024 geeft aan dat de gemeente Molenlanden op plaats 262 staat van 347 gemeenten. Nummer 347 is daarbij de duurste gemeente. Uit de atlas blijkt dat het OZB-tarief van Molenlanden onder het gemiddelde van Nederland zit. De gemiddelde woningwaarde ligt net boven het gemiddelde van Nederland. Bij de milieuheffingen scoren de tarieven van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing van Molenlanden boven het landelijk gemiddelde.

Kwijtschelding

Inwoners van Molenlanden met de laagste inkomens kunnen kwijtschelding krijgen van de afvalstoffenheffing en de rioolafvoerheffing. Voor deze kwijtschelding moeten inwoners voldoen aan de eisen van de ministeriële regeling.

In 2023 kwamen 277 huishoudens in aanmerking voor automatische kwijtschelding. Daarnaast zijn er 200 verzoeken binnengekomen. Van deze 200 verzoeken zijn er 106 geheel of gedeeltelijk toegewezen en 94 afgewezen of ingetrokken. Het totaalbedrag aan kwijtschelding bedroeg € 154.924.

Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de volgende vraag: in welke mate is de gemeentelijke financiële positie toereikend om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen? Inzicht in de omvang van de risico's is een voorwaarde voor een gezonde bedrijfsvoering. Bij de besluitvorming kan hiermee rekening worden gehouden. De financiële inschatting van de risico's wordt gerelateerd aan de vermogenspositie van de gemeente. Binnen de organisatie is globaal geïnventariseerd welke risico's er bekend zijn. Op basis van de risico's is het weerstandvermogen berekend. Volgens artikel 20 van de Financiële verordening moet de gemeenteraad een nota 'Weerstandvermogen & risicobeheersing' vaststellen. In deze nota zijn de uitgangspunten voor de risicobeheersing en het risicobeheersingsproces vastgelegd.

Financiële kengetallen

In deze risicoparagraaf zijn aan het eind een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze getallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Beleid en beschikbaarheid van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit ziet er als volgt uit:

Weerstandscapaciteit <i>Bedragen x €</i>	Jaarstukken 2023	Begroting 2024
Algemene reserves (vrij aanwendbaar)	27.111.000	33.851.891
Begrotingssaldo / Jaarrekeningresultaat	10.307.460	693.084
Totale Weerstandscapaciteit	37.418.460	34.544.975

Voor de hoogte van de algemene reserve is uitgegaan van het saldo van de algemene reserve op de balansdatum inclusief de geplande onttrekkingen/toevoegingen.

Weerstandratio

De weerstandratio is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de geïnterpreteerde risico's.

Weerstandvermogen	2024
UITSTEKEND	8,7

Een ratio van >1,0 is noodzakelijk om alle risico's te kunnen opvangen. Een ratio onder de 1,0 is onwenselijk. Een ratio van >2,0 of hoger is uitstekend. Een ratio van 8,7 is uitzonderlijk goed.

Beleid met betrekking tot de risico's

Bij elk risico wordt een inschatting gemaakt: wat is de mate van waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet en wat zijn de financiële consequenties hiervan. Dit wordt uitgewerkt in een kans- en een gevolgwaarde.

Benadering van de risico's en de vertaling in kans en het effect

We kijken eerst naar de totale omvang van het te lopen risico, als deel van het totaalbedrag dat als last is opgenomen in de jaarrekening. Zo duiden we de risico's in omvang. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet.

Daarbij wordt de volgende indeling gehanteerd:

- Laag: Het gevolg van het risico wordt voor 25% meegenomen in het risicoprofiel.
- Gemiddeld: Het gevolg van het risico wordt voor 50% meegenomen in het risicoprofiel.
- Hoog: Het gevolg van het risico wordt voor 75% meegenomen in het risicoprofiel.
- Zeer hoog: Het is nagenoeg zeker dat het risico zich voordoet. Voor het gevolg van het risico wordt een voorziening getroffen of dit is financieel verwerkt in de begroting.

Van een risico zijn de geschatte (totale) kosten (kans x effect) gekwantificeerd en opgenomen in de tabel van risico's.

De financiële risico's die zich voordoen

In onderstaande tabel treft u de gekwantificeerde risico's aan. Het totaal aan risico's bedraagt € 4.298.125 (was € 4.613.037 bij de begroting 2024). De daling wordt veroorzaakt door lagere inschattingen van de risico's op de grondexploitaties en een betere inschatting van de stijging van de rentelasten waardoor het risico afneemt.

Omschrijving <i>Bedragen x €</i>	Totale omvang van te lopen risico	Omvang risicogedeelte	Kans dat risico zich voordoet	Geschat risico (omvang x kans)
Grondexploitaties*				848.250
Garanties (fin. Lasten 1% over hoofdsom)	134.917.000	134.917	25%	33.729
Gemeentefonds	77.940.000	779.400	75%	584.550
BTW compensatiefonds overschrijding plafond	4.500.000	200.000	25%	50.000
Dividenden Stedin en BNG	280.336	140.168	50%	70.084
Bedrijfsvoering loonkosten en overhead	32.682.000	3.268.200	25%	817.050
Stijging rentelasten	20.000.000	200.000	50%	100.000
Leges bouwvergunningen	1.575.850	787.925	50%	393.962
Participatie	1.945.000	194.500	50%	97.250
Jeugdzorg	10.600.000	1.060.000	75%	795.000
WMO	6.400.000	640.000	50%	320.000
Leerlingenvervoer	935.000	93.500	50%	46.750
Weerstandvermogen bij verbonden partijen	566.000	566.000	25%	141.500
Totaal				4.298.125

*De opbouw van de risico's rondom dit onderwerp staat beschreven op de volgende pagina.

Toelichting risico's

Grondexploitaties en Vastgoed Projecten

Voor de risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties en vastgoedprojecten is uitgegaan van het risicoprofiel op individueel niveau en een recente doorrekening van alle grondexploitaties.

De risico's op grondexploitaties bedragen:	€ 349.300
De risico's op de overige grondgebonden projecten bedragen:	€ 498.950
Totaal	€ 848.250

Garanties en waarborgen

De gemeente staat garant voor tal van leningen en deelnemingen. De kans dat zich hierbij risico's voordoen, is erg klein. Het risico is bepaald op 0,1% van de hoofdsom, de kans daarop als klein, 25%.

Gemeentefonds

Het Kabinet was voornemens in 2026 de tijdelijk geschrapte 'opschalingskorting' weer toe te passen. Dit zou vervolgens een negatief effect hebben op de ontwikkeling van het accres. Daarnaast is van belang dat de minister van Binnenlandse Zaken er naar streeft 'om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten'. Daarvoor wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssysteem voor de periode na 2025 uitgewerkt. Daarbij wordt de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de onroerendezaakbelasting (OZB) en de motorrijtuigenbelasting (MRB) bekeken. Nadere uitwerking, in gesprek met medeoverheden, volgt nog. Waarschijnlijk komt er vóór de zomer een zgn. Contourennota. De integratie-uitkering Sociaal Domein/Voogdij 18+ vormt een mogelijk risico, omdat deze naar verwachting anders wordt verdeeld met ingang van 2022. De mogelijkheid bestaat dat er een gedeeltelijke compensatie komt. Het risico voor het gemeentefonds wordt ingeschat op 75%.

BTW-compensatiefonds

Gemeenten en provincies kunnen vanaf 2016 tot een vastgesteld maximum BTW declareren. Verschillen ten opzichte van het plafond worden aan gemeenten uitgekeerd. Praktijk is dat gemeenten steeds meer bij het BTW compensatiefonds declareren en vervolgens via het gemeentefonds op de algemene uitkering worden gekort. Met een omvang van € 4.500.000 merken wij € 200.000 aan als risico.

Dividend Stedin en BNG

Jaarlijkse schommelingen van het dividend op gewone aandelen Stedin kunnen leiden tot een verschil ten opzichte van de begroting. Het te ontvangen dividend op de gehouden preferente aandelen in Stedin is -voor de duur dat het dividendpercentage vaststaat- constant. Stedin wil als netwerkbedrijf participeren in toekomstige warmtebedrijven (gebaseerd op de komende Wet Collectieve Warmte). Over de daarmee verbonden

kapitaalbehoefte en mogelijke risico's vindt door Stedin het gesprek met de aandeelhouders plaats. Dit leidt tot een visie Warmtetransitie, die in de 2e helft van 2024 aan de aandeelhouders wordt voorgelegd.

Bedrijfsvoering loonkosten en overhead

Het gaat om risico's van nog niet voorzienbare kosten in verband met wachtgeld van politieke ambtsdragers en ontslag van personeel. Ook zijn er risico's op het gebied van informatiebeveiliging en juridische aansprakelijkheid. Er zijn en worden diverse beheersmaatregelen getroffen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Dit gebeurt op het terrein van informatiebeveiliging, back-up, uitwijkfaciliteiten en verzekeringen. Voor deze risico's hebben wij een inschatting gemaakt van 10% van de totale personeels- en bestuurskosten met een kans van 25%.

Stijging rentelasten

In de begroting 2024-2027 is rekening gehouden met een hogere rentestand bij de raming van de rentelasten op nieuw aan te trekken leningen. Op herfinanciering van bestaande leningen voor een langere periode lopen we geen risico. Het gaat alleen om nieuw aan te trekken leningen. Begin 2024 starten we met het aantrekken van extra liquide middelen. We schatten de kans van verdere rentestijgingen na de verhogingen van 2023 in op gemiddeld t.o.v. de aannames die nu al in de begroting zijn opgenomen.

Leges bouwvergunningen

De raming van de bouwleges vormt een risico. Met de komst van de Omgevingswet, die is ingevoerd op 1 januari 2024, is het lastig om te bepalen welke effecten dit zal hebben voor gemeenten. Komen er juist meer aanvragen na die datum en welke kosten hangen hiermee samen? Het risico van een lagere opbrengst wordt hoog ingeschat. Het risicobedrag is bepaald op de halve omvang met een kans van 50% aan lagere opbrengsten. In het tweede kwartaal van 2024 kunnen we betere berekeningen maken die hierop van toepassing zijn.

Participatie

De GR Avres voert de Participatiewet, Minimabeleid en de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening uit voor onze gemeente. Hoewel het budget bij de uitvoering en het beleid door Avres leidend is, kan toch een tekort ontstaan. Avres heeft te maken toenemende armoede o.a. door de energiecrisis en de leefgeldverstrekking aan opgevangen Oekraïners. De uitgaven voor minimavoorzieningen nemen daardoor toe. De zittende medewerkers in de sociale werkvoorziening en met beschut werk hebben loon- en baangarantie terwijl de rijksvergoeding niet altijd dekkend is. Avres werkt samen met de deelnemende gemeenten zo goed mogelijk op deze ontwikkelingen in te spelen. Ondanks deze ontwikkelingen en de risico's is Avres er de laatste jaren in geslaagd een positief financieel eindresultaat te presenteren. Het risico wordt op gemiddeld ingeschat.

Jeugdzorg (Dienst gezondheid en jeugd)

Jeugdzorg wordt door de serviceorganisatie jeugd (SOJ) uitgevoerd. Een nadelig exploitatieresultaat zal SOJ direct bij de deelnemende gemeenten op basis van een verdeelsleutel in rekening brengen. SOJ beschikt niet over reserves. Anderzijds wordt een voordelig verschil uitgekeerd. Qua sturing is het voortdurend zoeken naar een balans tussen zorgvraag en beschikbaar budget. Bij de beleidsplanning en het contracteren van zorgaanbieders is het beschikbare budget uitgangspunt.

Op basis van de beschikbare sturingsinformatie wordt ingeschat dat de geschetste effecten een risico vormen voor de Gemeente Molenlanden. Als uitgangspunt nemen we 10% van de totale kosten op als risicogedeelte, waarbij we uitgaan van een hoge kans.

Aanbieders van gesloten jeugdhulp hebben in toenemende mate problemen met hun bedrijfsvoering en het rond krijgen van hun exploitatie. Dit is voor een belangrijk deel het gevolg van het beleid om het aantal jeugdigen dat gesloten wordt geplaatst, terug te dringen. Bij de twee aanbieders in Zuid-Holland is de problematiek al zo groot, dat regio's en gemeenten in de provincie Zuid-Holland financieel moeten bijspringen. De omvang van de benodigde continuïteitssteun is nog onzeker.

WMO

Aan de hand van ervaringscijfers wordt zo realistisch mogelijk geraamd. Dat neemt niet weg dat er risico's bestaan, zoals de toename van het aantal cliënten met een indicatie voor huishoudelijke ondersteuning en andere maatwerkvoorzieningen. Dit is het gevolg van de dubbele vergrijzing, langer thuis wonen en het door het Rijk ingevoerde vaste abonnementstarief. Voor individuele begeleiding en dagbesteding zijn de kosten gestegen door hogere marktconforme tarieven als gevolg van de aanbesteding, maar ook door de overgang van indiceren op basis resultaatgerichte financiering naar p*q (op basis van de uitspraak Centrale Raad van Beroep (CRvB) was indiceren op basis van resultaatfinanciering niet meer toegestaan. Bij huishoudelijke hulp zijn de kosten gestegen door de toename van aantal cliënten. Er wordt ingeschat dat er een gemiddelde kans is op een afwijking van 10% met een risico van 50%.

Op basis van het wetsvoorstel wordt voor de Wmo de vaste lage eigen bijdrage op zijn vroegst per 1 januari 2026 gewijzigd in een inkomensafhankelijke bijdrage. De CRvB heeft recentelijk ook bepaald dat gemeenten op geen enkele wijze een inkomenstoets mogen

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is een open-eind regeling. Het benodigde budget is vooral afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal aanvragen. De kans is bepaald op 'gemiddeld'.

Weerstandsvermogen bij verbonden partijen

Gemeente Molenlanden neemt deel in meerdere gemeenschappelijke regelingen. Voor de gemeenschappelijke regelingen met een sturingsprofiel 'hoog' en 'gemiddeld', zoals vermeld in de paragraaf Verbonden Partijen, is het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen opgenomen in onderstaande tabel. Niet alle gemeenschappelijke regelingen beschikken over voldoende weerstandsvermogen. Indien het benodigde weerstandsvermogen groter is dan het beschikbare weerstandsvermogen, moeten de deelnemende gemeenten dit resterende risico gezamenlijk dragen.

Daarom nemen we de volgende bedragen op:

Naam GR Bedragen x €	Benodigd weerstandvermogen	Beschikbaar weerstandvermogen	Belang	Opnemen
DG&J	1.300.000	1.870.000	7,70%	200.000
VRZHZ	1.656.800	510.000	10,40%	120.000
Avres	3.414.000	6.137.000	16,80%	-
Waardlanden	1.456.000	243.000	20,30%	246.000
Omgevingsdienst	750.000	974.000	6,90%	-
Totaal				566.000

Aanvulling op de tabel:

De reserves van DG&J (€ 1,9 miljoen) bestaan voor € 1,2 miljoen uit de bestemmingsreserve voor het opvangen van de frictiekosten als gevolg van de uittreding Leerdam/Zederik. Dit betekent dat de risico's ruimschoots het weerstandsvermogen overtreffen. Als deze bestemmingsreserve buiten beschouwing wordt gelaten, dan zou een bedrag van € 101.255 moeten worden opgenomen in de begroting van Molenlanden. Het beschikbare weerstandsvermogen is afkomstig uit de laatst gecommuniceerde gegevens van deze GR maar in feite is het beschikbare vermogen naar ons eigen oordeel nihil. Daarnaast zijn de inschattingen van de risico's niet actueel. Het verzoek is al neergelegd hier werk van te maken. Wij verwachten toch een aanzienlijk risico voor 2024 en nemen daarom een bedrag van € 200.000 op.

Ontwikkelingen

Een aantal ontwikkelingen laat zich nog niet financieel vertalen. Deze worden op een later tijdstip aan de gemeenteraad aangeboden. Dit is afhankelijk van nog uit te voeren onderzoeken. Als voorbeelden noemen we:

- Kinderdijk: ontwikkeling entreezone, tweede fase parkeervoorzieningen Westrand.
- Nadere invulling van het accommodatiebeleid, zoals het investeringsprogramma van circa € 10 mln.
- Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs Molenlanden 2021-2032 is door de gemeenteraad vastgesteld waar we de komende 8 jaren gaan investeren. Daarbij is besloten om separate besluiten te nemen over de exacte invulling en de financiële effecten van de projecten. De lasten die horen bij deze investeringen, die geschat zijn op € 46 tot €52 miljoen. Dit is nog niet verwerkt in de meerjarenraming, maar worden na concretisering van de plannen opgenomen. Het plan is verdeeld in 3 blokken van elk 4 jaar waarin de prioritering is aangegeven. Het kan gaan om nieuwbouw, renovatie en/of aanpassingen op het terrein van duurzaamheid. In overleg met de scholen/schoolbesturen worden de plannen uitgewerkt waarbij cofinanciering onderwerp van gesprek is. Elk afzonderlijk plan met een investeringsvraagstuk zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

- De invoering van de Omgevingswet heeft op 1 januari 2024 plaatsgevonden. De structurele financiële gevolgen van de Omgevingswet zijn op dit moment nog steeds niet volledig bekend en vormen een risico. Het gaat hier dan om de uitwerking van de personele consequenties, overhead etc. De specifieke risico's rondom de leges zijn opgenomen onder de leges bouwvergunningen. In de loop van 2024 zal hier e.e.a. duidelijk over worden.
- In de ALV VNG van 14 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Het doel van de hervormingsagenda is het versterken van de kwaliteit en effectiviteit van hulp en beheersing / terugdringen van de sterk oplopende kosten naar een duurzaam betaalbaar stelsel. De hervormingsagenda omvat 7 thema's. Op de verschillende thema's zijn verschillende partijen aan zet, zoals het Rijk, de VNG, de gemeenten en ook de aanbieders. Duidelijk is dat de hervormingsagenda een grote opgave is die van iedereen veel inzet vergt. Wat de financiële consequenties gaan zijn, is op gemeenteniveau op dit moment nog niet volledig inzichtelijk. Met het afsluiten van de Hervormingsagenda zijn de aanvullende middelen voor de jaren 2024 en 2025 toegevoegd aan het gemeentefonds. Gemeenten moeten bijbehorende baten en lasten op realistische wijze in een structureel sluitende begroting verwerken. De toevoeging aan het gemeentefonds van de aanvullende middelen voor jeugdzorg voor 2026 en verder vindt plaats na het advies van de deskundigencommissie en de besluitvorming daarover.
- Molenlanden is samen met de gemeenten Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht in april 2021 een civiele rechtszaak begonnen tegen het chemische bedrijf Chemours c.s. om alle geleden en te lijden schade als gevolg van verontreiniging door PFOA en GenX (twee stoffen die Chemours c.s. gebruikte c.q. gebruikt bij haar productieproces en resp. heeft geëmitteerd en uitstoot) te verhalen. In september 2023 zijn de gemeenten deels in het gelijk gesteld. Het eindvonnis in deze zaak moet echter nog volgen. De kans bestaat dat de gemeenten (deels) niet in het gelijk worden gesteld en mogelijk worden veroordeeld tot het betalen van proces-/advocaatkosten. De hoogte daarvan is op voorhand niet te schatten.
- De gemeente Molenlanden erkent de toenemende impact van klimaatverandering op haar activiteiten en financiële gezondheid. De frequentie en intensiteit van extreme weersomstandigheden, zoals overstromingen, hittegolven en stormen, vormen een groeiend risico voor onze infrastructuur, openbare voorzieningen en de algehele veerkracht van onze gemeenschap. We blijven proactief werken aan het identificeren, beoordelen en beheeren van deze risico's, terwijl we tegelijkertijd streven naar duurzame oplossingen en investeringen die de veerkracht van onze gemeente op lange termijn bevorderen. De gemeente Molenlanden werkt het komende jaar aan een aanpak die meer inzicht geeft in de risico's die we als gemeente lopen, zodat politiek ook de juiste afwegingen gemaakt kunnen worden tussen (pro)actief investeren in het voorkomen van schade of het (re)actief acteren op ontstane schade.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is een aantal financiële kengetallen opgenomen die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente. In het onderstaande overzicht de uitkomsten:

Kengetallen <i>Bedragen x €</i>	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
A. Netto Schuldquote	1,8%	26,1%	10,7%
B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-4,4%	25,4%	5,8%
C. Solvabiliteitsratio	61,2%	46,4%	61,2%
D. Structurele exploitatieruimte	8,6%	0,8%	1,6%
E. Grondexploitatie	3,9%	4,2%	2,3%
F. Belastingcapaciteit	101,3%	102,3%	99,2%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een netto schuldquote tot 100% wordt algemeen beschouwd als goed. Dit kengetal wordt voor de gemeente Molenlanden daarom als redelijk beoordeeld. Er is een correctie op dit getal als we de verstrekte leningen hieruit filteren. Ten opzichte van de begroting is het kengetal fors lager omdat door achtergebleven investeringen minder geldleningen zijn aangetrokken dan waar bij de begroting vanuit gegaan was.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. De ratio is hoog doordat er sprake is van een groot eigen vermogen. Een gezond percentage ligt in ieder geval boven de 20%. De gemeente Molenlanden komt ruimschoots uit boven deze ondergrens.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Dit kengetal laat zien dat er sprake is van voordeel in de structurele exploitatie van 2023.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het betreft hier de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van belastingcapaciteit is hier: woonlasten van een meerpersoonshuishouden, opgebouwd uit OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. Algemeen wordt een belastingcapaciteit tot 100% als goed beoordeeld. De gemeente Molenlanden scoort iets lager wat onder andere komt door de gehanteerde heffingskorting.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen kengetallen

De gemeente Molenlanden heeft een stevige financiële reservepositie en een materieel sluitende meerjarenbegroting. De solvabiliteitsratio is hoog. Tegenvallers kunnen opgevangen worden door aanwending van de reserves, wat ook blijkt uit de hoge weerstandsratio. Het beleid is erop gericht om structurele uitgaven te dekken door structurele inkomsten.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

In deze paragraaf leest u wat er in 2023 is bereikt bij het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente. We bekijken dit op basis van het geldende beleid en de daarbij beschikbaar gestelde financiële middelen. De belangrijkste kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, water, verlichting, groen en gebouwen. Ook is een aantal kleine kapitaalgoederen opgenomen die bijdragen aan het functioneren van de buitenruimte.

De kosten voor de instandhouding van de kapitaalgoederen zijn gebaseerd op de beheerplannen. De kapitaalgoederen maken een belangrijk deel uit van de begroting. Deze kosten hebben zowel een beleids- als een beheeraspect. Het beleidsaspect komt primair tot uiting in de programma's, terwijl het beheeraspect bij het college ligt. De kapitaalgoederen bepalen in sterke mate de uitstraling, beleving, kwaliteit en veiligheid van de openbare ruimte. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau binnen de gemeente en de daarmee samenhangende lasten. Het belang van een goed beleid en beheer is dus groot.

Integraal Beheerplan Buitenruimte

Het Integraal Beheerplan Buitenruimte Molenlanden 2022-2026 is gebaseerd op een lange termijnplanning voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De beleidsuitgangspunten, kaders en kosten zijn hierin vastgelegd. Dit plan geeft inzicht in de huidige en de gewenste (beeld)kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte inclusief het benodigde budget (met een doorkijk tot en met 2031).

Uitvoering

Het (planmatig) beheer en onderhoud is gericht op het veilig en doelmatig in stand houden van de verschillende voorzieningen. Bij reconstructies en herinrichtingen pakken we de onderhouds- en vervangingswerkzaamheden zo veel mogelijk integraal op. De stand van zaken van de in 2023 geplande reconstructies, herinrichtingen en dergelijke van Wegen en Rioleringen uit het Uitvoeringsplan Buitenruimte is bij deze respectievelijke kapitaalgoederen weergegeven. Bij deze werkzaamheden zijn, waar mogelijk, de gemeentelijke Duurzaamheids- en Klimaatdoelstellingen ingepast.

Kwaliteitsniveau

Beoordeling van de (beeld)kwaliteit gebeurt conform de CROW-normen. Het uitgangspunt in Molenlanden is dat de buitenruimte standaard onderhouden wordt op kwaliteitsniveau B. Uitzondering hierop zijn de zichtlocaties in de kernen. Voor deze gebieden wordt kwaliteitsniveau A aangehouden. Binnen deze gebieden passen we duurzame materialen toe en geven we een plus aan de inrichting.

Bijhouden gegevens en inspecties

In 2023 zijn ook weer verschillende inspecties uitgevoerd. Hiermee zijn de gegevens over arealen, kwaliteitsgegevens en uitgevoerde inspecties in de verschillende gedigitaliseerde beheerprogramma's geactualiseerd.

Kerncijfers - Omvang Kapitaalgoederen

De totale oppervlakte van gemeente Molenlanden is ongeveer 19.160 hectare. De gemeente heeft hiervan ongeveer 323 hectare aan openbare ruimte in beheer en onderhoud. Onze kapitaalgoederen liggen voornamelijk binnen de bebouwde kommen van de 20 kernen. Een uitzondering hierop vormen de onderdelen Openbare Verlichting, Riolering, Straatnaamborden en onderdelen van Straatmeubilair. Deze onderdelen onderhouden we ook buiten de bebouwde kom.

De volgende cijfers geven een indicatie van de omvang van de kapitaalgoederen:

Areaaloverzicht:

Onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid
Wegen • Totale lengte wegen • Asfaltverharding • Elementenverharding (klinkers en tegels) • Overige verharding	175 355.000 1.170.000 15.000	km m ² m ² m ²
Verkeersvoorzieningen en overig (straat)meubilair • Verkeers- en straatnaamborden. incl. bewegwijzering en portalen • Overige verkeersvoorzieningen • Schrikhekken • Afvalbakken • Abri's • Banken en picknicksets • Bloembakken • Hekwerken • Palen • Overige objecten (o.a. fietssluisen en fietsklemmen) • Openbare kunst	6.050 374 418 538 24 587 180 4.590 4.500 1.210 33	st. st. st. st. st. st. st. m ¹ st. st. st.
Openbare verlichting • Lichtmasten en armaturen	10.342	st.

Spelen		
• Speelplaatsen	132	st.
• Speel-/sporttoestellen en speelprikkels	650	st
• Hekwerken en ballenvangers	2.235	m ¹
• Veiligheidsondergronden	5.384	m ²
• Kunstgrasvelden	3.327	m ²
Openbaar groen (excl. begraafplaatsen)		
• Gazons	353.361	m ²
• Bermen/"ruw" gras	610.715	m ²
• Bomen	15.335	st.
• Hagen	33.708	m ¹
• Overige beplantingen	189.502	m ²
Begraafplaatsen		
• Verhardingen	25	st.
• Groenelementen	28.900	m ²
• Bomen	41.250	m ²
• Grafvelden	700	st.
• Urnenmuren	39.200	m ²
	2	st.
Riolering		
• Vrijval riolering	205	km
• Druk- en vacuümriolering, persleidingen	226	km
• Pompunits en hoofdgemalen	1.750	st
• Bergbezinkvoorzieningen	16	st
• Drainage	12	km
• Kolken	14.000	st.
Stedelijk water		
• Open water (sloten en plassen)	311.350	m ²
• Beschoeiingen	30.878	m ¹
• Natuurlijke oevers	12.400	m ¹
• Kleine duikers	4.623	m ¹

Gebouwen		
• Huisvesting gemeentelijke diensten	5	st.
• Voormalige bibliotheek	1	st.
• Peuterspeelzalen	4	st.
• Verzamelgebouwen	6	st.
• Gebouwen op begraafplaatsen	24	st.
• Kerktorens	16	st.
• Stadhuis Nieuwpoort	1	st.
• Dorpshuizen/buurtcentra	6	st.
• Jeugdhonken	3	st.
• Binnensportaccommodatie	8	st.
• Voetbalkantine	1	st.
• Woningen	4	st.
• Overige gebouwen (o.a. theehuisjes)	5	st.
• Woningen aangekocht in Nieuw-Lekkerland ten behoeve van project Hoogspanningsmasten	17	st.

Hieronder lichten we de verschillende kapitaalgoederen en de in 2023 uitgevoerde werkzaamheden afzonderlijk toe.

Wegen

Volgens de wet moet de gemeente zorgen voor een goede staat van onderhoud van het gemeentelijk wegennet. Daarom moet het wegennet aan minimale eisen voldoen. Hiervoor hanteren we de gebruikelijke richtlijnen van het CROW.

Toegankelijkheid

In het VN-verdrag Handicap is vastgelegd dat personen met een beperking volledig aan de samenleving kunnen deelnemen door drempels zoveel mogelijk weg te nemen. Om op dit punt verbeteringen in de openbare ruimte door te voeren, is een jaarlijks budget beschikbaar. Ook bij reconstructies houden we met toegankelijkheid rekening.

Wat hebben we gedaan in 2023?

De jaarlijkse visuele inspectie van het wegenareaal is uitgevoerd. Het onderhouds- en vervangingsprogramma is waar nodig afgestemd op de resultaten van deze inspectie.

Op basis van het uitvoeringsplan zijn verschillende wegen aangepakt. Waar mogelijk integraal met andere producten binnen de openbare ruimte. De uitvoeringsduur, van voorbereiding tot en met oplevering, is veelal 3 tot 4 jaar. In onderstaand overzicht staan de projecten uit het Uitvoeringsplan Wegen en Riolering die in 2023 opgestart zijn.

Wegen reconstructie:

- Arkel, Dam / Schotdeuren;
- Goudriaan, Rotonde en Smoutjesweg;
- Hoogblokland, Pinksterbloemstraat e.o., incl. riool reconstructie;
- Hoogblokland, Dorpsweg Oost;
- Kinderdijk, Molenstraat herinrichting;
- Nieuw-Lekkerland, Standerdmolen en Tuimelaar;
- Ottoland, B-even en B-oneven.

De uitvoering van de gladheidsbestrijding leverde weinig klachten op. Door de weersomstandigheden is de frequentie van gladheidsbestrijding in 2023 lager dan gemiddeld geweest. De onkruidbeheersing op verharding verliep naar tevredenheid en leverde weinig klachten op.

Verkeersvoorzieningen en overig (straat)meubilair

In de openbare ruimte van de gemeente staat een groot aantal verkeersvoorzieningen en overig (straat)meubilair. Het gaat hierbij onder andere om verkeersborden, straatnaamborden,abri's, banken, afvalbakken en openbare kunstobjecten.

Wat hebben we gedaan in 2023?

Naast het regulier onderhoud aan deze voorzieningen is een deel van het jaarbudget uitgegeven aan incidentele schades, diefstal en vandalisme.

Civieltechnische Kunstwerken

De Civieltechnische Kunstwerken zijn onder andere bruggen, keermuren en steigers. Ze zijn onmisbaar in ons waterrijke gebied en vormen een cruciale schakel in het functioneren van de infrastructuur en leefbaarheid in onze gemeente.

Wat hebben we gedaan in 2023?

Het afgelopen jaar zijn er verschillende kunstwerken vervangen:

- Molenaarsgraaf, Brug Tielmanstraat;
- Nieuw-Lekkerland, 3 stuks bruggen Wielewaalpark;
- Nieuwpoort, Brug Hangsloot / Wal;
- Oud-Alblas, Brug Brugstraat.

Er is gestart met de voorbereiding voor het vervangen van de volgende bruggen:

- Molenaarsgraaf, Brug Molenhoek;
- Nieuw-Lekkerland, 3 bruggen park Planetenlaan;
- Nieuwpoort, Brug Nieuwpoortseweg / Tiendweg;
- Ottoland, 2 bruggen B-even.

Openbare verlichting

Openbare verlichting is gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid, leefbaarheid en sociale veiligheid in het donker. Hierbij maken we gebruik van duurzame, efficiënte en energiezuinige verlichtingsmiddelen.

Wat hebben we gedaan in 2023?

Ook in 2023 is er een groepsvervanging geweest waarbij veel armaturen en masten zijn vervangen. Verder vervangen we bij verschillende reconstructie-werkzaamheden de openbare verlichting.

Spelen

Spelen en bewegen is belangrijk voor onze gezondheid en speelvoorzieningen dragen bij aan een prettige leefomgeving. Het beheer en onderhoud van speelvoorzieningen is wettelijk geregeld conform het WAS en gericht op het in stand houden en waarborgen van de veiligheid.

Wat hebben we gedaan in 2023?

De speelvoorzieningen zijn afgelopen jaar een aantal keer geïnspecteerd en geschouwd. De uitkomsten zijn verwerkt in het beheerpakket en meegenomen in het beheerplan. Geconstateerde gebreken aan speeltoestellen zijn zo spoedig mogelijk hersteld. Planmatig onderhoud en vervanging uit het beheerplan is zo veel mogelijk integraal opgepakt bij reconstructies en herinrichtingen.

Groen

Het onderhoud aan openbaar groen is erop gericht een acceptabel niveau te handhaven. Dit beeldkwaliteitsniveau is gesteld op B, conform het integraal beheerplan. Gebieden met een hoogwaardige of afwijkende inrichting worden op A onderhouden.

Om als Molenlanden een stap te zetten in de klimaatopgave en het verhogen van de biodiversiteit is in 2021 het project 'aanplant 2021 bomen' gestart, waarbij het streven is om van 2021 t/m 2023 totaal 2021 extra bomen te planten in de gemeente.

Wat hebben we gedaan in 2023?

In 2023 is het project 'aanplant 2021 bomen' met succes afgerond. Het areaal particuliere en gemeentelijke bomen is in de afgelopen 3 jaar met ruim 2021 stuks toegenomen. Gezien de respons en het enthousiasme onder inwoners is besloten het project in 2024 een vervolg te geven.

Om een voldoende robuuste invulling te geven aan de klimaatopgave binnen de Buitenruimte kijken we naast het planten van meer bomen nadrukkelijk naar uitbreiding van heester-/vaste plantenvakken en grasvegetaties. Bij de planvorming van nieuwbouw of bij herinrichting is meer aandacht dan voorheen voor het inpassen van meer groen. Dit is geen eenvoudige opgave door de ruimteclaims van andere functies. Op locaties waar dit mogelijk is en die zich ervoor lenen, richten we natuurontwikkelingslocaties in om de biodiversiteit te verhogen. Hier kunnen met het juiste beheer bloemrijke gras- en oevervegetaties en bosplantsoen tot ontwikkeling komen. Bijvoorbeeld de omvorming van de gazons aan de Valkenlaan en het Merelplantsoen in Groot-Ammers.

Begraafplaatsen

Alle begraafplaatsen onderhouden we op beeldkwaliteitsniveau A, conform het vastgestelde 'Beleidsdocument begraafplaatsen Molenlanden'. In het vastgestelde 'Beheerplan begraafplaatsen 2022-2026' en het 'Uitvoeringsplan begraafplaatsen' zijn verschillende uitvoeringsmaatregelen opgenomen die invulling geven aan de kaderstelling uit het beleidsdocument.

Jaarlijks zijn er gemiddeld 260 begravingen op de begraafplaatsen in Molenlanden.

Wat hebben we gedaan in 2023?

In 2023 zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd voor de noodzakelijke uitbreidingen van de begraafplaatsen Hoornaar en Giessenburg. Voor Giessenburg is een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld en voor Hoornaar zijn verschillende uitbreidingslocaties geanalyseerd. Hierbij vond nadrukkelijke participatie met de omgeving plaats.

De noodzaak tot uitbreiding van de begraafplaats Noordeloos is afgenomen door het collegebesluit om het gebouw op de begraafplaats te slopen, waardoor we grafcapaciteit voor ongeveer 6 jaar kunnen realiseren.

Concrete uitvoeringsmaatregelen in 2023:

- Aanleg urnenmuren en herdenkingsmonumenten in elke kern;
- Ruimen van graven;
- Bleskensgraaf, vervangen padenstructuren begraafplaats;
- Giessen-Oudekerk, ophogen middendeel begraafplaats;
- Nieuw-Lekkerland, inrichting uitbreiding begraafplaats.

Riolering

Het rioolstelsel van de gemeente onderhouden we volgens de in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) geformuleerde uitgangspunten en kwaliteitsniveaus.

De uitkomsten van het GRP zijn integraal verwerkt en ingepast binnen het Integraal beheerplan Buitenruimte Molenlanden 2022-2026. Bij de renovatiewerkzaamheden van het riool is de samenhang met werkzaamheden rond (her)bestrating van belang. Het GRP loopt tot 2025. In de tweede helft van 2024 zal beginnen we met het actualiseren ervan.

Wat hebben we gedaan in 2023?

Op basis van het uitvoeringsplan zijn in 2023 verschillende rioleringen aangepakt, waar mogelijk integraal met andere producten binnen de openbare ruimte. De uitvoeringsduur, van voorbereiding tot en met oplevering, is veelal 3 tot 4 jaar. In onderstaand overzicht staan de projecten uit het Uitvoeringsplan Wegen en Riolering die in 2023 opgestart zijn.

Reconstructie riool:

- Hoogblokland, Pinksterbloemstraat e.o., incl. wegen reconstructie;
- Molenlanden, Drukriolering.

Riolering lintbebouwing

In 2023 zijn voor de 7 prioritaire strengen regenwateronderzoeken uitgevoerd. Ongeveer 50% van de aangesloten adressen hebben gehoor gegeven om de regenwateraansluiting van de riolering te halen. Het streven is om ook de andere 50% aan te pakken. Dit vraagstuk werken we verder uit.

Daarnaast zijn de voorbereidingen opgestart voor het bouwen van een extra vacuümtank in Oud-Alblas en het bouwen van een boostergemaal in Goudriaan. Voor de streng Lekdijk Langerak is de oplossing gezocht in het volledig automatiseren van de gemaaltjes. Dit leveren we in het tweede kwartaal van 2024 op. Deze oplossing kunnen we naar verwachting ook gebruiken in andere strengen.

In de exploitatie-begroting zien we een overschrijding in het onderhoud aan zowel de drukriolering als de vacuümriolering. Ook de energiekosten zijn overschreden. Dit is het gevolg van de overbelasting van de stelsels waardoor er meer storingen zijn en ook het energieverbruik flink toeneemt. De komende jaren zal dit na het uitvoeren van de maatregelen waarschijnlijk weer verbeteren.

Dekking

De kosten van het riool zijn via een kostendekkend tarief doorberekend. In de paragraaf Lokale Heffingen lichten we dit verder toe.

Water

Watergangen zijn van groot belang voor de aan- en afvoer van hemelwater en grondwater. Vasthouden van water binnen het gebied wordt een steeds groter thema.

Wat hebben we gedaan in 2023?

In 2023 is een vervangingsplan duikers opgesteld dat we vanaf het begrotingsjaar 2025 gaan gebruiken. Het vervangingsplan beschoeiingen is in de loop van 2024 gereed. Verschillende beschoeiingen zijn vernieuwd.

De kernen Bleskensgraaf en Ottoland zijn gebaggerd en er is een bestek opgesteld voor de kernen Schelluinen en Oud-Alblas. Waterschap Rivierenland heeft in Kinderdijk gebaggerd.

Er is een waterloket gemaakt met veel informatie over “water” in de breedste zin van het woord. Dit waterloket is te benaderen via de website van Molenlanden.

Voor een smalle watergang tussen de Julianastraat en de Irenestraat in Groot-Ammers is de voorbereiding voor een klimaatbestendige inrichting in 2023 afgerond. Dit voeren we in 2024 uit.

Gebouwen

Van alle gemeentelijke gebouwen zijn Meerjaren Onderhoudsplannen (MJOP's) gemaakt die digitaal beschikbaar zijn. De onderhoudsbehoefte en de daaraan verbonden kosten zijn hierdoor voor de langere termijn inzichtelijk. De MJOP's actualiseren we elke drie jaar. De laatste keer was in 2022, met uitzondering van de zwembaden (2021). Aan de hand van deze MJOP's bepalen we welk bedrag we jaarlijks in de onderhoudsvoorziening moeten storten. Zodat we het (groot) onderhoud op langere termijn kunnen bekostigen.

Voor de daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud zijn we in 2023 gestart met een inhaalslag voor veel panden. Een extern adviesbureau heeft vanuit de MJOPs jaarplannen opgesteld en draagt zorg voor de uitvoering. Hiervoor is jaarlijks € 50.000 beschikbaar gesteld.

Voor de kerktorens gelden de MJOP's ook als basis voor het aanvragen van onderhoudssubsidies bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Deze subsidies zijn in 2019 aangevraagd en toegekend voor de periode 2020-2025.

De zwembaden De Dompelaar in Groot-Ammers en Schoonenburg in Nieuw-Lekkerland zijn sinds 1 januari 2023 verzelfstandigd. Er zijn met beide zwembaden huurcontracten voor vijf jaar gesloten. De gemeente heeft nog zorggedragen voor het (achterstallig) onderhoud. Nu gebeurt het beheer en de exploitatie door lokale stichtingen, waarmee dit geharmoniseerd is met de zwembaden in voormalig Giessenlanden. In de nieuwe situatie draagt de gemeente voor 80% bij in de kosten van groot onderhoud. En controleren we periodiek of dit op de juiste manier gebeurt.

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf komt het gemeentelijke financieringsbeleid aan de orde mede op basis van de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). De focus van het financieringsbeleid richt zich op het beperken van financieringsrisico's en het beheersen van de gemeentelijke schuldpositie.

Financieringsbeleid

De gemeente streeft ernaar benodigde leningen tegen een zo'n laag mogelijke tarief aan te trekken. Daarnaast vinden we het belangrijk om de renterisico's zoveel mogelijk te beheersen. Daarom houden we bij het afsluiten van leningen rekening met de liquiditeitsbehoefte en de rente risiconorm. In 2023 is de rente gedurende het hele jaar verder opgelopen. Dit werd ingegeven door de oplopende inflatie van 2022. In 2023 was de liquiditeitspositie voldoende en heeft Molenlanden geen nieuwe leningen aan hoeven trekken. Eerder hielden we hier wel rekening mee. Uiteindelijk heeft Molenlanden in januari 2024 nieuw geld aangetrokken.

Rentekosten en -opbrengsten

In 2023 heeft gemeente Molenlanden geen nieuwe langlopende geldlening afgesloten en is de leningenportefeuille niet herzien omdat dit in 2020 volledig is gedaan.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie in het afgelopen jaar.

Mutaties vaste schuld in 2023		Molenlanden	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op rente
Stand per 01/01/2023	32.679	0,48%	
Nieuwe geldleningen	-	0,00%	-
Reguliere aflossingen	1.587	0,48%	0,00%
Vervroegde aflossingen	-	-	-
Renteaanpassing	-	0%	-
Omzetting vast naar vlottend	-	0%	-
Omzetting vlottend naar vast	-	0%	-
Stand per 31/12/2023	31.092	0,48%	-

De volgende tabel laat het behaalde renteresultaat in 2023 zien:

Renteresultaat 2023 <i>Bedragen x € 1.000</i>		Realisatie
Rente kortlopende leningen		-
Rente langlopende leningen		177
Rente rekening-courant		12
Totaal rentelasten		189
Ontvangen rente		686
Renteresultaat 2023		497

De rentebaten waren in 2023 € 497.000 hoger dan de rentelasten. Dit resultaat is verwerkt binnen het taakveld Treasury.

Kasgeldlimiet

Om het renterisico te beperken, legt de Wet FIDO een norm op voor de korte schuld, de zogenaamde kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is het bedrag dat de korte schuld (korter dan 1 jaar) mag bedragen. Deze limiet wordt berekend naar een vast percentage van het begrotingstotaal per januari van het dienstjaar. De kasgeldlimiet voor de gemeente Molenlanden bedroeg in het jaar 2023 8,5% van het totaal van de begroting van € 141.524.000.

Kasgeldlimiet 2023	
A - Begrotingstotaal	141.524
B - Vastgesteld percentage	8,50%
C - Kasgeldlimiet (A x B / 100)	12.030

In onderstaande tabel is per kwartaal beoordeeld of de toegestane kasgeldlimiet wordt overschreden:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Vlottende schuld:				
Opgenomen geld < 1 jaar	-	-	-	-
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-
Gestorte gelden derden < 1 jaar	-	-	-	-
Ov. Geldleningen (geen vaste schulden)	-	-	-	-
Totaal vlottende schuld	-	-	-	-
Vlottende middelen:				
Uitgeleende gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	6	255	261	47
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	17.302	7.483	15.790	13.087
Totaal vlottende middelen	17.308	7.738	16.051	13.134
Toets kasgeldlimiet:				
Totaal netto vlottende schuld	-17.308	-7.738	-16.051	-13.134
Toegestane kasgeldlimiet	12.030	12.030	12.030	12.030
Ruimte (+) of overschrijding (-)	29.338	19.768	28.081	25.164

Uit de tabel blijkt dat de kasgeldlimiet in 2023 ruimschoots binnen de gestelde limieten is gebleven.

Renterisiconorm

De renterisiconorm schrijft voor hoeveel een gemeente maximaal mag lenen voor een periode langer dan één jaar. Ook mag de maximale aflossing voor een gemeente niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Hierdoor worden de financiële gevolgen van een rentestijging beperkt.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van deze renterisiconorm in 2023 weergegeven:

Renterisiconorm en renterisico's in 2023	Budget	Realisatie
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Renterisico		
Renteherziening op vaste schulden o/g	-	-
Jaarlijkse verplichte aflossingen	1.587	1.587
Renterisico	1.587	1.587
Renterisiconorm		
Begrotingstotaal	141.524	132.601
Wettelijk vastgesteld percentage	20%	20%
Renterisiconorm	28.305	26.520
Toets renterisiconorm:		
Renterisiconorm	28.305	26.520
Renterisico	1.587	1.587
Ruimte (+) of overschrijding (-)	26.718	24.933

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering helpt de organisatie om de beleidsdoelstellingen en maatschappelijke opgaven te realiseren. We professionaliseren van binnenuit, maar zijn gericht op buiten; onze inwoners en ondernemers. De visie op bedrijfsvoering is onze leidraad voor de levering, sturing, beheersing en ontwikkeling van onze diensten. Zo dragen wij bij aan de Molenlandse dienstverlening en de Molenlandse manier van werken.

Organisatieontwikkeling

Bedrijfsvoering maakt het verschil met betrokken en deskundige medewerkers met een flexibele en pro-actieve instelling. De manier van werken is gericht op maximale klantwaarde. Hierdoor hoeft de organisatie zich geen zorgen te maken over de nodige dingen die (in de basis) geregeld moeten zijn. De organisatie kan rekenen op deskundige en adequate ondersteuning zodat zij zich kan blijven concentreren op haar kerntaken. Daarnaast kunnen inwoners, ondernemers en andere partijen rekenen op onze inzet.

Om dit blijvend te kunnen realiseren, investeren wij in onze medewerkers. Wij beseffen dat medewerkers het verschil maken. Vanuit het principe van zelforganisatie bieden wij een uitdagende werkomgeving. Daarin krijgen medewerkers alle ruimte om hun expertise in te zetten en verder te ontwikkelen. We benutten aanwezige talenten en hun passie. Daardoor werken we allen met plezier en verbeteren we onszelf continu.

Een ambitieuze organisatie in een veranderende en veeleisende omgeving vereist een goede bedrijfsvoering. Dit is een bedrijfsvoering die de organisatie helpt en meedenkt om haar diensten op een goede wijze te kunnen leveren en doelen te realiseren. Dit is wat de bedrijfsvoeringsteams bindt en naar buiten willen uitdragen.

Continuïteit van de organisatie

In zijn algemeenheid is het continuïteitsvraagstuk van een gemeente eigenlijk niet in het geding. Maar daar bovenop zijn er ook geen redenen om enige twijfel uit te spreken over de continuïteit van de Gemeente Molenlanden en haar activiteiten. De Begroting 2024 sluit weliswaar in de jaarschijven 2025 e.v. met een negatief saldo, maar tegelijkertijd zijn in die saldi voorgenomen dotaties aan de Algemene Reserve opgenomen. Dit betekent dat er meer financiële ruimte is dan op het eerste gezicht het geval lijkt te zijn. Indien deze dotatie worden teruggedraaid ontstaat een voordelig saldo in de komende jaarschijven.

Daarnaast lijkt er een trend te ontstaan waarbij jaarlijks, als gevolg van incidentele ontwikkelingen, een voordelig jaarresultaat wordt gepresenteerd. En mocht zich toch een onverhoopt een tegenvaller voordoen, dan is het weerstandsvermogen ruimschoots op orde.

Ook vanuit de Provincie Zuid-Holland (toezichthouder) en de accountant zijn geen signalen ontvangen die afdoen aan voorgaande. Deze ontwikkelingen en constatering versterken het beeld van voldoende financiële draagkracht van de gemeente.

Fraude

Als gemeente behandelen wij het thema fraude met de professionaliteit, integriteit en zorgvuldigheid die onze inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden van ons mogen verwachten. Dit doen wij door zowel preventief als repressief in te spelen op fraude door onder andere het aanstellen c.q. benoemen van twee vertrouwenspersonen, het opstellen van de gemeentelijke wet- en regelgeving, richtlijnen en procedures en het borgen van verschillende maatregelen in onze bedrijfsprocessen. Voorbeelden van deze beheersingsmaatregelen zijn de controle-technische functiescheiding, het vierogenprincipe en primaire registraties. Deze beheersingsmaatregelen zijn vooral gericht op het aspect 'gelegenheid' van de fraudedriehoek. Ze worden ook wel de 'hard controls' genoemd. De zogenoemde 'soft controls', die vooral gericht zijn op de aspecten 'motivatie' en 'rationalisatie' is beschreven in ons integriteitsbeleid welke vastgelegd is in ons Personeelshandboek voor medewerkers. In dit beleid hebben wij onze visie, ambities en doelen vastgelegd om integriteit te bevorderen en te borgen. Het integriteitsbeleid geeft door middel van een gedragscode invulling aan de basisnormen voor het integer handelen van ambtenaren, collegeleden en raadsleden.

Daarnaast maken wij met onze jaarlijks opgestelde frauderisicoanalyse inzichtelijk welke risico's op het gebied van fraude zich kunnen voordoen binnen onze gemeente en wat de kans op en de impact van deze frauderisico's zijn. Voor ieder mogelijk frauderisico is vervolgens in kaart gebracht welke beheersingsmaatregelen zijn genomen waardoor de kans op fraude beperkt wordt. Tevens wordt er gedurende het jaar de opzet, het bestaan en eventueel de werking, in geval van steunen op de interne beheersing, van de beheersmaatregelen getoetst en vastgesteld. Dit gebeurt door onze onafhankelijke Verbijzonderde Interne Controle functionaris, in samenwerking met de Concern Controller.

Wij hebben voor dit jaar geen fraudemeldingen ontvangen van onze vertrouwenspersoon, tevens hebben wij geen aanwijzingen dat er fraudes gepleegd zijn door medewerkers of inwoners. Echter, fraude blijft een onderwerp van aandacht en hier zullen wij dan ook continu op monitoren door in gesprek te gaan met de vakteams, de onafhankelijke VIC functionaris en de Concern Controller. Als uitgangspunt wordt hierbij het normenkader gebruikt, tezamen met de uitkomsten en/of meldingen uit ons M&O beleid en integriteitsbeleid. Als laatste, is het Misbruik- en Oneigenlijk gebruik criterium tevens per significant proces van onze gemeente uitgewerkt als onderdeel van onze rechtmatigheidsverantwoording. Hierin staat aangegeven hoe wij dit op procesniveau beheersen en of er meldingen zijn waar nader onderzoek voor nodig is. Door deze werkwijze willen wij zowel preventief als repressief het risico op fraude reduceren ofwel voorkomen.

Kerncijfers 2023

De vastgestelde formatie omvat eind 2023, 256,1 fte (ultimo 2022 was de bezetting 252,0 fte).

Inhuur

Op 1 januari 2023: 67 medewerkers

Op 1 januari 2024 : 59 medewerkers

De inhuur is licht gedaald. In 2023 is het gelukt om de instroom van nieuwe medewerkers te laten stijgen ten opzichte van de uitstroom waardoor de inhuurbehoefte licht gedaald is. De inhuurvraag vanuit vakteams in het ruimtelijke domein blijft hoog. De krapte op de arbeidsmarkt is hiervan de voornaamste oorzaak waardoor invulling met vaste medewerkers lastig is.

In dienst/uit dienst

In 2023 hebben 48 medewerkers de organisatie verlaten.

Er zijn in 2023 55 nieuwe medewerkers in dienst gekomen.

Samenstelling en leeftijdsopbouw

Bij de gemeente Molenlanden zijn op 31 december 2023 302 medewerkers in dienst, waarvan 133 mannen en 169 vrouwen.

De leeftijdsopbouw is als volgt:

Jonger dan 20 jaar:	1
20 - 29 jaar	27
30 - 39 jaar	41
40 - 49 jaar	78
50 - 59 jaar	95
60 - 67 jaar	58

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage over 2023 is 5,44%. Dit is een nagenoeg gelijk aan 2022. Ruim 70% wordt veroorzaakt door langdurig uitval door ziekte (43 dagen of meer).

Financiën en bedrijfsvoering

Financiële verordening Gemeente Molenlanden 2023 schrijft voor dat in de paragraaf bedrijfsvoering:

- a. de kosten, omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
 - b. de kosten van inhuur derden;
 - c. de budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant;
- Inzichtelijk worden gemaakt.

De omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand staan opgenomen bij de kerncijfers hiervoor.

De loonkosten en de kosten voor inhuur derden en raad, griffie, rekenkamer en accountant worden in onderstaande tabel uiteengezet.

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Bedragen x €</i>			
Loonkosten	24.957.031	21.672.741	23.689.223
Inhuur	3.793.968	5.985.689	7.014.700
Raad en commissies	784.232	794.356	758.067
Griffie onderst. raad en rekenkamer	1.205.580	1.251.024	1.189.486
Accountantskosten	100.000	122.500	149.446

Organisatie

Voor het werken aan een vitale en duurzame organisatie is het nodig om aan te sluiten op de actuele als toekomstige behoefte aan personeel. We hebben daarom extra inspanningen verricht om nieuwe medewerkers te werven en aanwezig talent te behouden. In 2023 was er veel mobiliteit op de gemeentelijke arbeidsmarkt. Voor de vervulling van vacatures hebben we naast de reguliere instrumenten ingezet op een eigen recruiter en het ontwikkelen van een nieuwe vorm van arbeidsmarktcommunicatie. We hebben zowel jong talent als ervaren 'come-back' kampioenen geworven om alle kansen in de markt te benutten. Vrijwel alle trainees uit een eigen programma zijn doorgestroomd naar reguliere functies die moeilijk vervulbaar zijn op de markt. We zetten strategische personeelsplanning in voor meer zicht op de behoefte aan personeel de komende jaren en om te anticiperen. Voor het behoud van medewerkers zijn de mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en talentgericht werken uitgebreid. Daarnaast is er onder de noemer 'Wij Molenlanden' geïnvesteerd in de onderlinge verbinding en samenwerking.

We hebben drie aanbestedingen gedaan om verschillende processen te verbeteren. Een nieuw E-HRM systeem biedt flexibiliteit en gebruikersgemak voor medewerkers en vergroot de mogelijkheden voor financieel inzicht in de formatie. Er is een nieuwe ARBO-dienst aanbesteed. Hierdoor ontstaat er meer samenhang in de keten van preventieve- en curatieve interventies gericht op gezond en vitaal werk. Ook

hebben we de inhuur van onze flexibele schil aanbesteed. Daarbij is ingezet op een snelle en brede toegang tot de flexibele markt van arbeidskrachten.

Vastgoed

In 2022 is gesproken over het toevoegen van meer strategisch vermogen op diverse vakgebieden. Binnen het team Vastgoed is met dat doel een Programmamanager Vastgoed aangetrokken. Hiermee geven we sturing aan de vastgoedportefeuille, de verduurzaming en het Integraal Huisvestings Plan (IHP).

Hiervoor zijn binnen het team de volgende stappen gezet:

- Start herijking IHP: een herijking hierop is noodzakelijk om meer gemeentelijke regie te krijgen op het proces. En om de financiën in control te houden. We nemen de schoolbesturen hierin mee. Er heeft een quickscan van de schoolgebouwen plaatsgevonden om de kwaliteit (functioneel en technisch) in beeld te brengen. Op deze manier kunnen we gezamenlijk een juiste volgorde van aanpak bepalen.
- Er is gewerkt aan het verder implementeren van het Vastgoed en Accommodatiebeleid. Bij alle sportaccommodaties zijn de vastgestelde tarieven doorgevoerd en de contracten hierop aangepast.
- Voor de verduurzaming van het vastgoed heeft de gemeente deelgenomen aan het Ontzorgingsprogramma van de Provincie Zuid-Holland. Voor een kleine 20 panden is in kaart gebracht welke maatregelen uitgevoerd moeten worden voor de gewenste CO2 reductie. Hierbij houden we zoveel mogelijk rekening met uitvoering op de natuurlijke vervangingsmomenten (zoals het plaatsen van een warmtepomp op het moment dat de CV installatie vervangen moet worden). In 2024 gaan we verder met de uitvoering.
- De gemeentelijke gebouwen zijn in kaart gebracht. Daarbij is ook gekeken hoe deze bijdragen aan de beleidsdoelen (zoals sociaal, en maatschappelijk). Dit is onderdeel van de strategisch vastgoedsturing, waarmee we in 2023 zijn gestart.

Nieuwbouw en verhuizing

Het project nieuwbouw werklocatie in Bleskensgraaf zit in de realisatiefase. De bouwoplevering is in mei 2024. In juli vindt de verhuizing plaats naar het nieuwe pand.

Voormalige servicepunten

De servicepunten in Arkel en Nieuw-Lekkerland zijn gesloten. Het pand aan de Viezeestraat in Bleskensgraaf is verkocht. In Giessenburg zijn vierkante meters teruggeven aan de verhuurder. Het Sociaal team blijft op deze locatie. De ruimte van het voormalig servicepunt in Groot Ammers wordt eind september 2024 aan de verhuurder teruggegeven. Dat is gelijk aan het einde van de huurovereenkomst.

Juridische zaken

De samenleving verjuridiseerd en dat was ook in 2023 merkbaar. Er is een toename van het aantal bezwaar- en beroepszaken. Daarnaast worden de juridische vraagstukken steeds diverser en complexer. Een extra uitdaging in 2023 waren de ontstane vacatures binnen juridische zaken. Begin 2023 was er 4 fte aan vacatureruimte op een formatie van 7,3 fte. In 2023 is er veel juridische capaciteit ingehuurd en is vaak gespecialiseerde externe juridische expertise (waaronder advocaten) ingezet. Dit was nodig om de juridische kwaliteit en dienstverlening te blijven realiseren. Vanwege de uitdagingen in 2023, juridisering van de samenleving, nieuwe wet- en regelgeving en krapte op de arbeidsmarkt, heeft de behandeling van juridische vragen vanuit de organisatie vooral plaatsgevonden op basis van een piepsysteem. In 2023 is aan de slag gegaan met organisatorische inbedding van juridische kwaliteitszorg. In 2023 zijn de volgende onderwerpen aangepakt: de Wet elektronische publicaties, het handboek omgevingsvergunningen, de Wet open overheid en raads- en collegevoorstellen. Hierover is een (eerste) jaarverslag opgesteld. Daarnaast is in 2023 veelvuldig bijgedragen aan de dejuridisering van de geschilbeslechting door het toepassen van (pre)-mediation.

Informatiebeveiliging en Informatiebeheer

In 2023 zijn drie omvangrijke implementatietrajecten voor nieuwe softwareapplicaties ondersteund. Te weten een nieuw financieel systeem, een nieuw personeelssysteem en een vakspecifieke applicatie voor de VTH-processen (vergunningverlening, toezicht en handhaving). De systemen zijn sinds januari 2024 in gebruik. Ook realiseerden we de verplichte aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Naast de implementaties voerden we fase 1 van het project Zero Trust uit. We stelden een nieuw werkplekbeleid vast en voerden verschillende centraal georganiseerde informatiebeveiligingsmaatregelen door. Zo houden we meer regie op alle mobiele devices (laptops, tablets en telefoons) en treffen we centraal maatregelen om de gemeentelijke informatievoorziening te beschermen. Vanuit het cyber assessment namen we verschillende maatregelen zoals beveiligd mailen, verbetering autorisatiematrix en ontwikkeling van een specifiek cybercontinuïteitsplan.

We zijn gestart met twee nieuwe datapilots op het digitale informatieplatform. De ene is gericht op het combineren van informatie over de capaciteit op rioolstrengen en beoogde nieuwbouwplannen. De andere pilot richt zich op het in kaart brengen van informatie over bedrijven op bedrijventerreinen. Daarmee krijgen we signalen van ondermijning mogelijk beter in beeld.

Tot slot zijn we een groeitraject gestart om vervolgstappen te zetten in digitale volwassenheid. Dit leidde ook tot een (kleine) herinrichting van de vakteams binnen het i-Domein. Met als doel het verder vormgeven van contacten tussen het i-Domein en de overige vakteams (business alignment).

BBV-indicatoren

Indicator	2023
Formatie per 1.000 inwoners	6,8 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 358
Percentage externe inhuur ten opzichte van de totale loonsom + inhuur externen	13 %
Percentage Overhead t.o.v. totale lasten	23 %

Interne controle en rechtmatigheid

In deze paragraaf willen wij, als college, nadere toelichting geven op de aspecten van onze bedrijfsvoering die de rechtmatigheid van onze processen raken en hoe wij de beheersing hiervan hebben vormgegeven. Dit doen wij door onze speerpunten en de aanpak van geconstateerde afwijkingen en onrechtmatigheden toe te lichten. Omdat dit het eerste jaar is dat wij de rechtmatigheidsverantwoording uitbrengen, verwachten wij een stapsgewijze leercurve. We streven ernaar om onze interne beheersing geleidelijk te versterken en transparanter te maken. Hieronder worden de verschillende relevante onderwerpen achtereenvolgens behandeld.

Speerpunten bedrijfsvoering

Wij hebben in onze bedrijfsvoering verschillende speerpunten geïdentificeerd die cruciaal zijn voor de rechtmatigheid van onze handelingen. Deze speerpunten omvatten onder andere het verbeteren van de kwaliteit van de interne beheersing en het optimaliseren van inkoopstrategieën middels het opstellen en monitoren van de spendanalyse inkoop.

Controle aanpak rechtmatigheidsverantwoording en inrichting interne controle

De gemeenteraad heeft het normenkader vastgesteld. Op basis hiervan hebben wij een toetsingskader, uitgewerkt per relevant proces, voor rechtmatigheid opgesteld. Hierbij hebben wij duidelijk gemaakt welke specifieke bepalingen relevant zijn voor het financiële rechtmatigheidsbeheer en welke consequenties hieruit kunnen voortvloeien.

Dit is gerealiseerd door controles vast te leggen in checklists die gebaseerd zijn op zowel getrouwheids- als rechtmatigheidscriteria. Daarnaast hebben wij een controlematrix opgesteld die als onderbouwing wordt gebruikt bij de rechtmatigheidsverantwoording en als onderdeel van onze (verbijzonderde) interne controle fungeert. Met deze stappen streven wij naar een sterke, transparante en rechtmatige uitvoering van onze gemeentelijke processen.

Inrichting interne controle

Binnen onze organisatie is de eerste lijn verantwoordelijk voor de controle als integraal onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden (IC), de adviseur AO/IC vervult vanuit de tweede lijn de rol van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) functionaris. Het doel van de VIC is het vaststellen of deze beheersmaatregelen effectief zijn in het mitigeren van risico's zowel in opzet en bestaan als de werking. De focus ligt op de financiële rechtmatigheid en het toetsen van kritieke punten in de processen, bekend als 'key controls'. Dit proces omvat het evalueren van de effectiviteit, efficiëntie en rechtmatigheid van belangrijke interne beheersingsmaatregelen en het beoordelen van de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de uitkomsten van deze processen. De kwaliteit van de opzet en het bestaan van de interne controlemaatregelen worden jaarlijks getoetst voor alle significante processen. Dit wordt aangevuld met gegevensgerichte detailcontroles. De bevindingen, conclusies en maatregelen zijn vastgelegd per proces in de VIC-rapportage 2023.

De onafhankelijkheid en objectiviteit binnen onze organisatie wordt gewaarborgd door de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de IC, VIC en de Concerncontroller. Dit zorgt ervoor dat elke controlelaag haar specifieke rol vervult zonder beïnvloeding van de andere lagen.

Toelichting op afwijkingen genoemd in de rechtmatigheidsverantwoording

De Raad heeft aangegeven dat zij geïnformeerd willen worden bij alle bedragen boven het vastgestelde drempelbedrag, namelijk de verantwoordings- en rapportagegrens. Dit betreft voor ons 1% van de lasten inclusief mutaties respectievelijk 8% van dit bedrag, zoals opgenomen in de financiële verordening. Voor 2023 betreft dit € 1.324.438 respectievelijk € 105.955.

De uitkomsten zijn onderverdeeld in 3 rechtmatigheidscriteria 's:

- *Begrotingscriterium:*

Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheid bedraagt € 1.569.854 (bruto afwijking), waarvan € 1.536.520 acceptabel is. Hiermee komen wij uit op een netto afwijking op de begrotingsonrechtmatigheid van €33.334. De netto afwijking is lager dan de vastgestelde grens en wordt derhalve niet nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Het eerdergenoemde saldo van de bruto afwijking wordt overigens wel in de jaarrekening toegelicht cf. BBV.

- *Voorwaardencriterium:*

Dit bedraagt het saldo ad € 1.156.443 als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Het bedrag wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering toegelicht vanwege de overschrijding van de rapportagegrens.

- *Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium:*

Geen bevindingen.

Hieronder geven wij een nadere toelichting op de aard van deze afwijkingen, de oorzaken ervan en de reeds getroffen maatregelen om deze te corrigeren:

Onrechtmatigheid als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels ad €1.156.443

Het bedrag is als volgt opgebouwd:

Crediteur	Oorzaak	Bedrag onrechtmatig	Maatregel
Software One Nederland BV	De opdracht is enkelvoudig onderhands verstrekt en overschrijdt over een periode van 4 jaar de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten; dit is een onrechtmatigheid die uit het verleden is ontstaan. Dit betreft de lopende licenties uit het oude contract.	€ 891.145	Deze Microsoft contracten zijn opnieuw aanbesteed en gegund aan een ander partij per 2024. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Matrixmind B.V.	Aanbestedingsprocedure is onterecht niet gevolgd. Deze overeenkomst is ingegaan per 01-04-2023 en heeft een looptijd van maximaal 10 jaar. Deel van de kosten dat in 2023 niet onder het nieuwe contract valt is als onrechtmatig aangemerkt.	€ 119.518	Ook voor deze hebben wij nieuw contract afgesloten. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Centric Netherlands BV	Betreft onrechtmatige kosten voor Motion applicatie.	€ 42.631	Ook voor deze hebben wij nieuw contract afgesloten. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Dat de architectenwerkgroep	Kosten die toezien op Architectonische diensten voor de nieuwbouw van de werklocatie en buitendienstlocatie van de gemeente Molenlanden. Deze opdracht is in 2018 Nationaal aanbesteed met een opdrachtwaarde die de Europese aanbestedingsdrempel overschrijdt. In 2023 zijn in totaal 36.620 aan kosten gemaakt. Hiervan heeft 25.020 betrekking op diensten voor de nieuwbouw van de werklocatie en buitendienstlocatie en is derhalve als onrechtmatig aangemerkt.	€ 25.020	Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.

One Zero IT	In 2023 komen de kosten die toezien op het ICT datacentrum inzake Equinix managed services boven de EU aanbestedingsdrempel uit.	€78.129	Diensten zijn ondergebracht in nieuw contract. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Totaal		€ 1.156.443	

[A] Nadere toelichting op de oorzaken en maatregelen

De meeste onrechtmatigheidsfouten gerelateerd aan de EU-aanbestedingsregels hebben te maken met het feit dat er geen inzichtelijke contractenregister aanwezig was binnen de gemeente. Daarnaast zijn deze contracten aangegaan zonder tussenkomst van de afdeling inkoop of de juiste expertise. Als laatste, ontbreekt er in een aantal gevallen een motivatie vooraf voor de gekozen aanbestedingsprocedure.

Wij hebben hard gewerkt om in 2023 een gedegen spendanalyse op te stellen met alle onderbouwingen hiervoor (alle crediteuren > 200K). Daarnaast is de spendanalyse gecategoriseerd in diverse toetspunten zoals bijvoorbeeld gekozen procedure, bedrag aangegaan contract versus uitgaven opgesplitst per jaar (vanaf het jaar 2020), stratificatie, soort categorie en de genomen actie per crediteur. Hiervoor is de verantwoordelijkheid belegd bij de inkoper, maar vindt de review en overige samenwerking plaats door de VIC-functionaris. Ook is er een checklist ontworpen met daarin alle relevante criteria 's conform de Aanbestedingswet en gids proportionaliteit. De spendanalyse wordt periodiek bijgewerkt door de inkoper en er worden per kwartaal een aantal deelwaarnemingen gecontroleerd door de VIC-functionaris. Op de geconstateerde bevindingen worden concrete acties ondernomen en gerapporteerd aan het management.

Verder zijn wij bezig om de procedures hieromtrent aan te scherpen met als doel dat ieder nieuw contract boven een bepaald bedrag langs de afdeling inkoop gaat, zodat vroegtijdig ingespeeld kan worden op een dergelijke onrechtmatigheid; de motivaties dienen uitgebreider toegelicht te worden samen met de raming van de opdracht. Daarnaast zullen wij de spendanalyse nader professionaliseren en proberen te integreren met de financiële administratie. Met als doel dat het uiteindelijk een toereikend kwalitatief proces wordt, vooral vanwege de aard en significantie van de aanbestedingen. Maar ook om inzicht te krijgen in de bestedingspatronen, efficiëntie en mogelijke besparingen.

Door deze maatregelen beogen wij toekomstige onrechtmatigheden te voorkomen en bestaande inefficiënties op te lossen. Op deze wijze streven wij ernaar om de rechtmatigheid en de efficiëntie van onze bedrijfsvoering continu te verbeteren.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

We evalueerden de passieve openbaarmaking op het Woo-proces. Deze evaluatie leidt tot een vernieuwd werkproces en het opstellen van 13 standaardbrieven in Klare Taal. Vanwege een toename in Woo-verzoeken (54) en een capaciteitstekort hebben we gekozen om een deel van de verzoeken uit te besteden aan een externe partij. Het capaciteitstekort heeft ertoe geleid een voorstel voor 32 uur urenuitbreiding aan de directie voor te leggen. Hierbij is gevraagd om naast de huidige 4 uur, 4 uur administratieve ondersteuning en 28 uur Woo- coördinator. De 4 uur administratieve ondersteuning is medio maart 2024 intern ingevuld. Aan de invulling van de vacature Woo- coördinator 28 uur wordt op dit moment gewerkt. In de tussentijd vult een inhuurkracht de vacature in.

Voorts is er een Woo-contactpersoon aangewezen. Daar kan een ieder terecht voor Woo- gerelateerde vragen. Ook wordt de implementatie van de Woo meegenomen in de P&C- cyclus.

Voor de actieve opbaarmaking is gestart met de inrichting van het Documentair Structuur Plan (DSP). Het DSP fungeert als blauwdruk voor onze informatiehuishouding. Zo is overzichtelijk welke informatie wel of niet qua beheer voldoet aan de verschillende wettelijke verplichtingen en meer specifiek voor de Woo. De vertegenwoordigers van de vakteams hebben met externe begeleiding de gemeentelijke werkprocessen doorgenomen. De uitkomsten van de interviews worden vastgelegd in het DSP.

Paragraaf Verbonden partijen

De gemeente Molenlanden moet een grote verscheidenheid aan taken uitvoeren. Een deel van de taken voert Molenlanden samen met andere gemeenten uit. Dat gebeurt onder andere in verbonden partijen. In deze samenwerking houdt de gemeente beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

Concreet hebben we in 2023 het volgende bereikt:

In de Nota Verbonden Partijen, die in 2021 is vastgesteld, zijn doelen gesteld en afspraken gemaakt over hoe de gemeente in die periode wil voortbouwen om de samenwerking met deze partners te versterken. Daarbij hebben we bereikt dat:

- de gemeenteraad, het college en de Verbonden Partijen-commissie goed in staat zijn om hun verschillende rollen ten aanzien van verbonden partijen uit te voeren;
- de uitgangspunten en visie van de gemeente Molenlanden op samenwerking met verbonden partijen onder de aandacht zijn gebracht bij verbonden partijen;
- er binnen de gemeente Molenlanden (op raads-, college- en ambtelijk niveau) meer aandacht is voor de sturing op verbonden partijen.

Dit hebben we hiervoor gedaan:

In 2023 hebben we voortgebouwd op de acties die in 2021 in gang zijn gezet. Daarbij zijn, in samenwerking met verschillende verbonden partijen, de volgende acties ondernomen:

- onderhouden regulier contact tussen de verbonden partijen en de ambtelijke organisatie;
- de collegeleden hebben aandacht gevraagd voor de Molenlandse visie op samenwerken in en met verbonden partijen;
- met de ambtelijke organisatie is stilgestaan bij de samenwerking met verbonden partijen, bijvoorbeeld over het meer op voorhand afstemming zoeken in de regio bij het opstellen van zienswijzen en over afstemming op de planning- en controlcycli;
- doorontwikkeling van de werkzaamheden van de Verbonden Partijen-commissie, waaronder het verdiepend onderzoek naar Waardlanden;
- verschillende gemeenschappelijke regelingen zijn in verband met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen aangepast, waarbij besluitvorming meestal in de eerste helft van 2023 plaatsvond;
- meer onderlinge samenwerking tussen de griffies van de verschillende partnergemeenten over de (visie op) samenwerking met verbonden partijen;
- de organisatie van een beeldvormende sessie voor raad en college over onder meer het samenwerken met Verbonden Partijen.

Lijst van verbonden partijen

De gemeente Molenlanden heeft te maken met diverse verbonden partijen. Deze zijn in te delen in de volgende categorieën:

1. gemeenschappelijke regelingen (GR-en);
2. vennootschappen en coöperaties;
3. stichtingen en verenigingen.

Hieronder treft u per categorie een overzicht aan van de verbonden partijen van Molenlanden. Per verbonden partij wordt de informatie gegeven die op grond van het BBV is voorgeschreven, soms met aanvullende informatie.

Gemeenschappelijke regelingen

	Maat schappelijke waarde	Begroting 2023	Bijdrage 2023	Financieel resultaat 2023	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Dienst Gezondheid & Jeugd Regio ZHZ Dordrecht	Het behartigen van de belangen op het gebied van Publieke gezondheid, Onderwijs, Jeugd Preventie Team en Jeugdhulp, uitgevoerd door de Serviceorganisatie ZHZ.	€ 14.188.675	€ 13.458.356	€ 801.529	Begin 2023: € 1.932.591 Eind 2023: € 1.874.711	Begin 2023: € 489.151 Eind 2023: € 691.646	10	1 in AB	hoog	94,9%
Veiligheidsregio ZHZ Dordrecht	Uitvoering van de brandweerzorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.	€ 4.464.615	€ 4.425.755	€ 4.230.939	Begin 2023: € 3.430.748 Eind 2023: € 10.35.465	Begin 2023: € 1.497.346 Eind 2023: € 2.016.141	10	1 in AB	hoog	99,1%
Avres Meerkerk	Een goede dienstverlening voor de inwoners van de aangesloten gemeenten die zijn aangewezen op tijdelijke voorzieningen als een uitkering, bijzondere bijstand, schuldhulp, begeleiding met/naar werk. Besloten vennootschap tussen Avres en Kringloopbedrijf Het Goed.	€ 13.875.655	€ 13.974.935	€ 1.164.000	Begin 2023: € 14.867.000 Eind 2023: € 15.109.000	Begin 2023: € 252.000 Eind 2023: € 309.000	3	1 in DB 2 in AB	hoog	100,7%
Reinigingsdienst Waardlanden Gorinchem	Zorgen voor een afvalvrij en schoon Molenlanden. Bijdragen aan verduurzaming door het inzamelen van afval aan te laten sluiten op een duurzame verwerking van grondstoffen.	€ 6.126.195	€ 5.785.405	€ 149.000	Begin 2023: € 1.920.159 Eind 2023: € 1.654.956	Begin 2023: € 435.711 Eind 2023: € 513.316	4	1 in AB	hoog	94,4%

Maatschappelijke waarde		Begroting 2023	Bijdrage 2023	Financieel resultaat 2023	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Omgevingsdienst ZHZ Dordrecht	Het behartigen van de belangen op het gebied van milieu.	€ 2.012.569	€ 1.831.991	-€ 628.544	Begin 2023: € 2.316.568 Eind 2023: € 654.962	Begin 2023: € 0,00 Eind 2023: € 31.500	10	1 in DB 1 in AB	gemiddeld	91,0%
Bureau Openbare Verlichting Merwede Hardinxveld-Giessendam	Uitvoering en beheer van de openbare verlichting.	€ 127.463	€ 126.780	€ 53.796	Begin 2023: € 156.406 Eind 2023: € 210.202	Begin 2023: € 0 Eind 2023: € 0	6	1 in DB 1 in AB	laag	n.v.t.
Gevudo Dordrecht	Het op milieuvriendelijke wijze verwerken van afval bij HVC. Gevudo heeft het karakter van een 'houdstermaatschappij', zij voert zelf geen operationele taken uit.	n.v.t.	n.v.t.	€ 0	Begin 2023: € 30.000 Eind 2023: € 30.000	Begin 2023: € 0 Eind 2023: € 0	11	1 in AB	laag	n.v.t.
Regio AV (Alblasserwaard-Vijfheerenlanden) Gorinchem	Het vergroten van de regionale bestuurskracht in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (AV). De afstemming wordt gezocht op basis van maatschappelijke opgaven op bestuurlijk, sociaal en fysiek niveau. De Regionale Maatschappelijke Agenda is hierbij leidend.	€ 82.617	€ 82.617	€ 77.334	Begin 2023: € 393.910 Eind 2023: € 612.540	Begin 2023: € 0 Eind 2023: € 0	3	2 in AB	laag	100,0%
Sportpark Souburgh Alblasserdam	Het in stand houden en exploiteren van de sportvelden op het sportpark Souburgh, gelegen op de grens van Alblasserdam en Molenlanden.	€ 95.191	€ 107.651	niet bekend	Begin 2023: niet bekend Eind 2023: niet bekend	Begin 2023: niet bekend Eind 2023: niet bekend	2	2 in AB	laag	n.v.t.
Natuur- en Recreatieschap Lingegebied Kerk-Avezaath	Het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatieve-toeristische infrastructuur.	niet bekend	afgekocht	niet bekend	Begin 2023: niet bekend Eind 2023: niet bekend	Begin 2023: niet bekend Eind 2023: niet bekend	4	1 in AB	laag	n.v.t.

[1] Hierbij gaat het om het aantal deelnemende gemeenten.

Vennootschappen en coöperaties

Maatschappelijke waarde		Begroting 2023	Bijdrage 2023	Financieel resultaat 2023	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Stedin N.V. Rotterdam	Netbeheer van elektriciteit- en gasnetten in het gebied	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2022: € 3.270 milj. Eind 2022: € 3.342 milj.	Begin 2022: € 24 milj. Eind 2022: € 21 milj.	44	Relatief groot[1]	gemiddeld	n.v.t.
N.V. Oasen Gouda	Oasen verzorgt de drinkwatervoorziening en bluswatervoorziening in de gemeente.	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2021: € 117 milj. Eind 2021: € 122 milj.	Begin 2021: € 3.987.000 Eind 2021: € 1.461.000	21	1 in AB	laag	n.v.t.
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten Den Haag	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2022: € 500 milj. Eind 2022: € 406 milj.	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	veel	1 in AV[2]	laag	n.v.t.
Merwede Lingelijn Beheer BV Gorinchem	Het openbaar vervoer in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden bevorderen via de spoorlijn Geldermalsen-Dordrecht.	niet bekend	€ 0	niet bekend	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	7	1 in AV[2]	laag	n.v.t.
ROM-S Commanditaire Vennootschap Schelluinen	De ontwikkeling van het plangebied logistiek centrum Schelluinen-West.	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	4		laag	n.v.t.
N.V. HVC	N.V. HVC groep - energie- en afvalverwerkingsbedrijf (Molenlanden is mede eigenaar, belangen worden behartigd via GR Gevudo)	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	11	1 in AB	laag	n.v.t.
ROM-S Beheer Schelluinen	Deze BV is de beherende vennoot van de ROM-S Commanditaire Vennootschap. Het doel van deze BV is het ontwikkelen van een logistiek centrum Schelluinen-West, het realiseren en exploiteren van een aantal regionale vrachtwagenparkeerplaatsen en het herontwikkelen van vertreklocaties.	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	4		laag	n.v.t.

Maat schappelijke waarde	Begroting 2023	Bijdrage 2023	Financieel resultaat 2023	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Gemeente Molenlanden Deelneming BV Schelluinen	Participatiedeelnemer in de ROM-S Commanditaire Vennootschap.	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	Begin 2022: niet bekend Eind 2022: niet bekend.	4	laag	n.v.t.

[1] Vertegenwoordiging in Algemene vergadering van aandeelhouders en de aandeelhouderscommissie

[2] Aandeelhoudersvergadering

Stichtingen en verenigingen

Maat schappelijke waarde		Begroting 2023	Bijdrage 2023	Financieel resultaat 2023	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Stichting O2A5	Stichting voor Openbaar primair onderwijs	niet bekend	subsidierelatie	niet bekend	niet bekend	niet bekend	6	1 wethouder in gemeensch. orgaan	laag	n.v.t.
Arkel										
Stichting Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)	Ondersteunen bij generalistische en gespecialiseerde inkooptrajecten, met de focus op aanbesteden.	niet bekend	€ 0	niet bekend	niet bekend	niet bekend	9	1 in AB	laag	n.v.t.
Vianen										
Stichting Dieselgemaal Langerak	Initiatieven en maatregelen nemen om - met eerbiediging van het historisch karakter - het in stand houden van, het juiste beheer voeren over en het onderhoud te bevorderen van het dieselgemaal in Langerak.	niet bekend	subsidierelatie	niet bekend	niet bekend	niet bekend	1	groot	laag	n.v.t.
Langerak										
Vereniging Nederlandse Riviergemeenten	Platform en ontmoetingsplaats voor bestuurders van riviergemeenten	niet bekend	€ 1.786	niet bekend	niet bekend	niet bekend	67	beperkt	laag	n.v.t.
Ede										
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Verbinden en behartiging belangen alle gemeenten in Nederland en overzeese gebieden.	niet bekend	€ 219.894	niet bekend	niet bekend	niet bekend	veel	beperkt	laag	niet bekend
Den Haag										
Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten	De vereniging behartigt de belangen van gemeenten in Zuid-Holland. De VZHG is een platform waarbinnen gemeenten elkaar ontmoeten en kennis delen.	niet bekend	€ 2.949	niet bekend	niet bekend	niet bekend	52	1 in AB	laag	n.v.t.
Den Haag										

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van wat in 2023 aan grondverkopen c.q. grondverwervingen voor grondexploitaties heeft plaatsgevonden. Daarnaast wordt er inzicht gegeven in het verloop van de grondexploitaties en aanwezige strategische gronden.

Visie op het grondbeleid

In december 2020 stelde de gemeenteraad van Molenlanden de Nota Grondbeleid vast. Deze Nota geldt voor de periode 2021-2025.

In deze Nota staat hoe het college de komende jaren uitvoering wil geven aan de instrumenten voor het Grondbeleid. Eén van de speerpunten hiervan is het bieden van actieve ondersteuning aan grondeigenaren en andere initiatiefnemers voor uitvoering van ruimtelijke projecten.

De Nota biedt de gemeente daarnaast ruimte om bij sommige ontwikkelingen het voortouw te nemen. Als regisseur of zelfs door middel van een actief grondbeleid (als deze ontwikkelingen anders niet van de grond komen).

De keuze voor een faciliterende rol of een meer actieve houding bekijken we per geval (Situationeel grondbeleid). Kiezen we voor actief Grondbeleid dan zijn hier in de Nota ook “spelregels” voor afgesproken waaronder:

- Voorwaarden voor aankoop gronden.
- Financiële haalbaarheid van de aankopen.
- Maken van een jaarlijkse Nota Grondprijzen en Parameters.
- Uitgangspunten voor de in mei 2021 vastgestelde Nota kostenverhaal.

MeerJarig Investerings Programma (MJIP) Grondexploitaties 2023

Tegelijkertijd met de vaststelling van de Zomernota 2023 is de MJIP actualisatie grondexploitaties 2023 vastgesteld. Alle ins en outs van deze grondexploitaties vindt u dus in de Zomernota 2023.

Deze actualisatie gaat over projecten die door woningbouw een concrete fysieke ingreep in de buitenruimte tot gevolg hebben. En waar gemeentelijke grond of financiën bij zijn betrokken. Om de dynamiek van deze projecten voldoende aandacht te geven staan deze projecten apart in een programma.

Overzicht actieve grondexploitaties en strategische gronden

Voor de 9 actieve grondexploitaties zijn bij de zomernota 2023 de exploitaties vastgesteld. Gedurende 2023 zijn projecten financieel afgerond en zijn er weer nieuwe projecten aan toegevoegd. Bij de volgende actualisatie (zomernota 2024) volgt een update hiervan.

Overzicht van de boekwaarde, resultaat op eindwaarde, berekende risico's en grondverkoop over 2023:

Lopende Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2023	Resultaat op eindwaarde MJIP 2024	Berekende risico's conform risicoanalyse	Gronden verkocht en (begroot) in 2023 in m2
<i>Bedragen x €</i>				
Uitbreiding bedrijventerrein 1ste fase Bleskensgraaf	-434.422	226.526	42.500	0 (0)
Uitbreiding bedrijventerrein 2de fase Bleskensgraaf	692.280	274.435	7.500	0 (9.929)
Herontwikkeling schoollocatie Giessen Oudekerk	178.659	105.257	43.000	0
Bedrijventerrein Gelkenes Groot-Ammers	420.729	29.244	52.500	0 (0)
Woningbouw Langerak Zuid	1.777.404	274.258	194.000	7.748 (4.680)
Plan Schoolstraat Nieuwpoort	303.847	-177.019	9.800	0(0)
Totaal grondexploitaties	2.938.496	732.701	349.300	240 (18.963)
Afgesloten grexen 2023				1.549 (1.549)

Overzicht van de strategische gronden die in bezit zijn van de gemeente:

Strategische gronden/Pijplijn projecten	Boekwaarde 31-12-2023	Aantal m2	Prijs per m2	Opmerkingen
<i>Bedragen x €</i>				
Gronden-Hoefpd Arkel		103.790		Nog geen ontwikkeling gepland.
Gronden Zuid-west Arkel		17.000		Nog geen ontwikkeling gepland.
Gronden Zuid oost Arkel	47.000	8.500	6	Nog geen ontwikkeling gepland.
Gronden Bleskensgraaf West	35.000	8.800	4	Grondeigendom met 2 andere eigenaren. Sept 2022 WVG opgelegd. Uitwerking PvA in 2024. Nader onderzoek ontsluiting en financiële haalbaarheid ook in 2024.
Gronden voormalige bibliotheek Giessenburg	108.000	1.300	83	Startende ontwikkeling. Plannen om hier een voorziening met zorgfunctie te realiseren. Verdere uitwerking in 2024.
Gronden Doetse Vliet 1V GSB	59.000	23.000	3	Gronden gelegen achter project Doetse Vliet 3. Hiertussen zitten de gronden van BPD (Bouwfonds). Voorlopig nog geen plannen voor.
Gronden Giessen Oudekerk Zuid		4.600		Op deze gronden vind watercompensatie plaats van ontwikkeling schoollocatie. Rest beschikbaar.
Gronden Voorstraat-zuid Groot-Ammers	34.000	10.000	3	Bestemming wordt veranderd naar groen. Geen ontwikkeling meer gepland

Gronden De Boomgaard Groot-Ammers	240.000	34.000	7	Startende ontwikkeling. In 2024 wordt een stedenbouwkundig ontwerp verwacht met een PvA.
Vertreklocaties en locatie brede School GA	321.000	22.000	15	Projectgebied voor de bouw van een brede school. Verdere uitwerking verwacht in 2024.
Gronden gemeentehuis Hoornaar	122.000	15.000		Plan in ontwikkeling. Uitwerking en besluitvorming verwacht in 2024.
Gronden Langerak Zuid(Restgronden)	591.000	55.000	11	Gronden bestaan uit contourgronden en natuurgronden. I.v.m. de woonbehoefte wordt onderzocht in hoeverre de contourgronden ingezet kunnen worden om de woonbehoefte verder in te vullen.
Gronden Langerak Oost	318.000	35.000	9	Gronden liggen ten noord oosten van Langerak Zuid. Locatie eventueel geschikt voor andere vormen aan woningbouw. Boekwaarde op hoogte agrarische waarde.
Gronden Uitkoopregeling hoogsp. kabels NLL	0			Vrijkomende gronden komen beschikbaar voor andere bestemming dan Wonen.
Gronden NLL Oost	600.000	45.755	13	Plan in ontwikkeling. Intentie is om plan op eigen gronden te ontwikkelen. Uitwerking van ontwikkelstrategie in 2024.
Gronden D'ouwe school NLL		1.716		Gronden zijn lastig te ontwikkelen vanwege de ligging, rechten etc. Pas op lange termijn eventuele ontwikkeling.
Gronden Oud-Alblas Zuid	174.000	41.000	4	Plangebied waar ook drie andere eigenaren op zitten. Projectleiders zijn bezig met ontwikkelstrategie en stedenbouwkundig plan verwacht in 2024. Ontsluiting wordt nog verder onderzocht.
Gronden Nolweg 10 Schelluinen	482.000	4.800	100	Nog geen ontwikkeling gepland.
Gronden Kooikerspad Streefkerk		26.000		Op een gedeelte van de gronden wordt de mogelijkheid voor sociale woningen bekeken. In 2024 komt daar meer duidelijkheid over.
Gronden Trapveld Wijngaarden		7.400		Deze gronden worden wellicht (deels) ingezet voor uitbreiding van de begraafplaats die er naast ligt.
Totaal	3.131.000	464.661	7	Gemiddelde prijs per m2

Grond aan- en verkopen 2023:

Aankopen 2023:

- Aankoop gronden totaal € 920.000 (w.o. gronden parallelweg Schelluinen, Veerweg Nieuw-lekkerland)

Verkopen 2023:

- Verkopen gronden totaal € 134.000 (w.o. Lekdijk Nieuw-lekkerland, Woonwagenlocatie Arkel, Snippergroen)

Jaarrekening

Balans per 31 december 2023

Balans	31-12-2023		31-12-2022	
Bedragen x € 1.000				
ACTIVA				
<i>Vaste Activa</i>				
Immateriële vaste activa		32		40
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	32		40	
Materiële vaste activa		168.398		150.955
- Investerings met een maatschappelijk nut	46.271		41.519	
- Investerings met een economisch nut	84.885		74.857	
- Verliesvoorziening niet in exploitatie genomen gronden	-2.788		-2.681	
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	40.030		37.260	
Financiële vaste activa		18.188		18.975
- Deelnemingen	5.964		5.964	
- Gemeenschappelijke regelingen	0		0	
- Lening u/g aan openbare lichamen	2.627		3.222	
- Leningen aan woningbouwcorporaties	644		693	
- Leningen aan overige verbonden partijen	2.437		2.542	
- Overige langlopende leningen u/g	475		513	
- Uitzettingen met een looptijd van > één jaar in de vorm van Nederlands schuld papier	0		0	
- Overige uitzettingen met een looptijd van > één jaar	6.041		6.041	
Totaal vaste activa		186.618		169.970

Flottende activa				
Vorraden		2.761		4.424
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	2.938		4.684	
- Verliesvoorziening	-177		-260	
Uitzettingen met een rente typische looptijd < dan één jaar		14.850		26.952
- Rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	1.287			
- Vorderingen op openbare lichamen	10.854		8.154	
- Overige vorderingen	2.709		18.798	
- Voorziening dubieuze debiteuren			0	
Liquide middelen		88		152
- Kassaldi	0		0	
- Bank- en girosaldi	88		152	
Overlopende activa		8.426		5.685
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel				
- Europese overheidslichamen	0		0	
- Het Rijk	2.850		2.098	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.711		1.314	
- Overige nog te ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.099		1.834	
- Overige vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.766		439	
Totaal vlottende activa		26.125		37.213
TOTAAL ACTIVA		212.743		207.183

PASSIVA	31-12-2023		31-12-2022	
<i>Vaste Passiva</i>				
Eigen vermogen		140.612		135.315
- Algemene reserve	27.111		31.963	
- Bestemmingsreserves	103.194		94.567	
- Nog te bestemmen resultaat	10.307		8.785	
Voorzieningen		23.172		25.266
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.945		6.233	
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.033		4.451	
- Voorzieningen voor derden	14.194		14.582	
Vaste schulden met een looptijd > één jaar		31.095		32.679
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30.967		32.554	
- Overige binnenlandse sectoren	125		125	
- Waarborgsommen	3			
Totaal vaste passiva		194.879		193.260
<i>Vlottende passiva</i>				
Netto vlottende schulden met een looptijd < één jaar		10.028		7.885
- Bank schulden	66		144	
- Kasgeldleningen	0		0	
- Overige schulden	9.962		7.741	
Overlopende passiva		7.836		6.038
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.794		2.820	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren				

- Europese overheidslichamen				
- Het Rijk	4.672		2.528	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.370		690	
Totaal vlottende passiva		17.864		13.923
TOTAAL PASSIVA		212.743		207.183
Gewaarborgde geldleningen		104.135		104.270

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten <i>Bedragen X € 1.000</i>	Begroting 2023			Begroting 2023 na wijzigingen			Realisatie 2023			Afwijking t.o.v. begroting		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P1 Wonen, Ruimtelijke Ordening, Bereikbaar.	22.623	-7.907	14.717	24.251	-8.447	15.804	24.007	-11.205	12.802	244	2.757	3.001
P2 Economie, Energie & Buiten	18.890	-14.353	4.537	23.498	-16.460	7.039	20.703	-14.881	5.832	2.795	-1.579	1.216
P3 Bestuur en Veiligheid	47.263	-10.628	36.636	52.698	-15.342	37.356	50.885	-15.278	35.607	1.812	-64	1.748
P4 Welzijn, sociaal en cultuur	8.834	-548	8.286	9.755	-576	9.179	9.138	-1.660	7.478	617	1.084	1.701
Subtotaal programma's	97.611	-33.435	64.176	110.202	-40.825	69.376	104.734	-43.024	61.710	5.468	2.199	7.667
T05 Treasury	-583	-559	-1.142	-587	-862	-1.449	-560	-954	-1.515	-27	93	66
T061 OZB woningen	296	-5.503	-5.207	381	-5.598	-5.217	307	-5.602	-5.296	74	4	78
T062 OZB-niet woningen	227	-3.007	-2.780	227	-3.162	-2.935	274	-3.170	-2.896	-48	9	-39
T064 Belastingen Overig	99	-28	71	123	-28	95	118	-62	56	4	34	39
T07 Alg uitk. en uitk. Gem fonds	8	-70.560	-70.552	9	-73.200	-73.191	9	-74.341	-74.331	0	1.140	1.140
T08 Overige baten en lasten	1.175	0	1.175	714	0	714	719	-37	682	-5	37	32
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	1.222	-79.657	-78.435	866	-82.849	-81.983	867	-84.166	-83.299	-1	1.317	1.316
T04 Overhead	16.316	-77	16.238	15.490	-169	15.322	16.510	-280	16.230	-1.020	111	-909
T09 Vennootschapsbelasting	8	0	8	15	0	15	63	0	63	-48	0	-48
Subtotaal overhead, ov. baten en lasten en vennootschapsbelasting	16.324	-77	16.247	15.505	-169	15.337	16.573	-280	16.293	-1.068	111	-956
Gerealiseerd saldo baten en lasten	115.157	-113.170	1.987	126.573	-123.843	2.730	122.174	-127.471	-5.296	4.399	3.628	8.027
Mut.res. P1 Wonen, Ruimtelijke Ordening, Bereikbaar.	3.084	-3.338	-254	7.214	-8.663	-1.449	7.170	-7.635	-465	44	-1.028	-984
Mut.res. P2 Economie, Energie & Buiten	259	-627	-368	1.290	-3.338	-2.048	1.070	-2.682	-1.612	220	-655	-436
Mut.res. P3 Bestuur en Veiligheid	30	-662	-632	1.340	-2.702	-1.362	1.340	-2.747	-1.407	0	45	45
Mut.res. P4 Welzijn, sociaal en cultuur	0	-30	-30	35	-65	-30	35	-35	0	0	-30	-30
Mut.res. Algemene Dekkingsmiddelen	55	-605	-549	272	-1.038	-766	272	-722	-450	0	-316	-316
Mut.res. Overhead	0	-708	-708	296	-1.572	-1.276	296	-1.367	-1.072	0	-205	-205
Mut.res. Vennootschapsbelasting	0	-5	-5	0	-5	-5	0	-5	-5	0	0	0
Totaal mutaties reserves	3.428	-5.974	-2.546	10.446	-17.382	-6.936	10.183	-15.194	-5.011	263	-2.188	-1.925
Gerealiseerd resultaat	118.585	-119.144	-559	137.020	-141.225	-4.206	132.357	-142.665	-10.307	4.662	1.440	6.102

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Alle bedragen zijn in euro's, tenzij anders aangegeven.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs). Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Activa worden lineair afgeschreven tot een restwaarde van € 0,00. Afschrijvingstermijnen zijn per categorie vastgelegd in de financiële verordening.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle lasten en baten, die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend zijn worden in het betreffende verslagjaar verwerkt.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. De cumulatief preferente aandelen worden wel in het betreffende jaar genomen omdat de zekerheid van dividenduitkering groot is.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt bij kosten van geldleningen plaats binnen de looptijd van de lening en bij kosten van onderzoek en ontwikkeling in maximaal vijf jaar. Sinds 2016 vallen de “Investeringsbijdragen in activa van derden” onder de immateriële vaste activa. De boekwaarde van de activa van derden zijn in 2017 ten laste van de algemene reserve ineens vervroegd afgeschreven.

Materiële vaste activa

Dit zijn investeringen met een meerjarig economisch nut en met een meerjarig maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn opgenomen tegen de boekwaarde. De boekwaarde is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de reeds vervallen afschrijvingstermijnen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden lineair afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen zoals opgenomen in artikel 10 van de “Financiële verordening gemeente Molenlanden” en bijlage 1, tenzij de raad voor een andere wijze van afschrijving heeft gekozen.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Overeenkomstig de “Financiële verordening gemeente Molenlanden” worden investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, openbaar groen en groenvoorzieningen, begraafplaatsen, speelvoorzieningen, sportparken, bruggen en duikers, gebouwen en overige voorzieningen aangaande de openbare ruimte onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen (participaties in aandelenkapitaal), leningen u/g en overige uitzettingen met een looptijd langer dan een jaar zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs, nominale waarde of een duurzaam lagere waarde. Er wordt niet op afgeschreven. Bij noodzakelijke afwaardering van financiële activa wordt het verschil in één keer als een last genomen in de rekening van lasten en baten.

Eind 2008 heeft de voormalige gemeente Giessenlanden het woningbedrijf verkocht. Als gevolg hiervan zijn er veel liquide middelen aanwezig. Deze zijn belegd in obligaties. De obligaties zijn gewaardeerd tegen nominale waarde of lagere marktwaarde. Deze verkrijgingsprijs wijkt af van de nominale waarde. Het verschil hiertussen, de zogenaamde 'agio', wordt afgeschreven gedurende de looptijd van de betreffende obligatie. In 2015 en 2016 zijn obligaties verkocht en vervolgens zijn deze gelden aan gemeenten en gemeenschappelijke regelingen uitgeleend.

Afschrijvingsmethoden

In tegenstelling tot boekjaren 2020 en 2021, waarin werd afgeschreven tot een restwaarde, wordt vanaf 2022 lineair afgeschreven tot een restwaarde van € 0,00. De afschrijvingslaten worden berekend op basis van de boekwaarde op 1 januari, gedeeld door de resterende levensduur van de activa.

Afschrijvingstermijnen

Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de financiële verordening gemeente Molenlanden.

Flottende activa

Vorraden

De onderhanden werken zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten (zoals kosten van bouw- en woonrijp maken) en verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen en eventueel ontvangen (rijks)subsidies. Als de boekwaarde de marktwaarde overstijgt vindt afwaardering plaats. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen inkooprijzen.

Winstneming vindt plaats op het moment dat de exploitatie van een complex wordt beëindigd of wanneer tussentijds met redelijke zekerheid vast te stellen is, dat er winst gerealiseerd wordt. Voor het bepalen van de hoogte van tussentijdse winstneming wordt de Percentage of Completion (POC) methode gehanteerd. Deze methode wordt voorgeschreven door het BBV. Dit houdt in dat voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst kan worden genomen.

Uitzettingen met een looptijd < dan één jaar

Deze uitzettingen, zijnde vorderingen, worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Eventuele oninbare vorderingen worden op de vorderingen in mindering gebracht.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

De indeling van de reserves en voorzieningen is gebaseerd op de op 26 januari 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Nota Reserves & Voorzieningen 2021.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting en wachtgelden voor de (ex)wethouders zijn echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden

Onder vaste schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstelling

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Immateriële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	40	32
Totaal	40	32

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het verslagjaar 2023:

Verloop immateriële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Bijdragen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Investerings zwembad Groot-Ammers	40	0	0	8	32
Totaal	40	0	0	8	32

Materiële vaste activa

Er is geen materiële vaste activa in erfpacht uitgegeven.

Activa met een economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen voor de gemeente en/of die verhandelbaar zijn. Activa met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte die dus geen economisch nut hebben.

De overige investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Materiële vaste activa economisch nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investeringen	Bijdragen van derden*	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	11.376	1.779	0	38	14	13.103
Bedrijfsgebouwen	55.930	7.247	0	0	1.726	61.451
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.600	2.879	0	0	246	6.233
Vervoermiddelen	951	299	0	0	148	1.102
Machines, apparaten & installaties	2.972	945	0	0	944	2.973
Overige materiële vaste activa	26	0	0	0	3	23
Totaal	74.857	13.149	0	38	3.081	84.885

*Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief.

In het verleden zijn gronden aangekocht met het oog op toekomstige woningbouw die nog niet in exploitatie zijn genomen. Zodra de woningbehoefte daartoe aanleiding geeft en initiatieven of plannen hiervoor worden ontwikkeld, worden deze in exploitatie genomen. Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording dient de waarde van deze gronden uiterlijk 31 december 2023 te worden getoetst op marktwaarde tegen de geldende bestemming. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering worden vastgesteld dan moet dat leiden tot een afwaardering van deze gronden. Deze waardevermindering is in het verleden vastgesteld bij De Boomgaard (Groot Ammers), Langerak Zuid, nabij het huidige plangebied, en de vertreklocatie sportzaal Neerpolder in Giessenburg. De vermindering is gelijk aan vorig jaar en geëffectueerd door het treffen van een voorziening.

De investeringen met economisch nut vindt u in onderstaand overzicht:

Omschrijving investering economisch nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Hoofd taakveld	Investering 2023
MLN-Werkkantoor Bleskensgraaf en buitenterrein	0	6.040
MLN-Vervanging vervoermiddelen en machines	0	266
MLN-Vervanging laptops/smartphones/tablets	0	524
MLN - Pilotproject Dataplatform	0	107
MLW- Vervanging Zoutstrooier	2	34
NLL-Transferium Westrand	2	992
GOK-Nieuwbouw School	4	106
GA-Verkenning onderwijshuisvesting	4	109
GA-Duurzaamheidsinvestering zwembad	5	60

OT-kunstgrasveld VVAC	5	784
GA-kunstgrasveld vv Groot-Ammers	5	599
MLN-Renovatie kunstgrasvelden	5	727
MLN-Renovatie natuurgrasvelden	5	511
MLN-Kantplanken/schoonmaakroosters	5	214
MLN-Hekwerken,ballenvangers,straatwerk	5	41
MLN-Biodiversiteit, vergroening, natuurontwikkeling	5	61
MLN-Vervanging openbaar groen en bomenproject	5	191
MLN-Vervanging speeltoestellen	5	249
BL-Renovatie dorps huis De Spil 2021	6	746
GA-Transitie opvanglocatie	6	125
NLL-Woningbouw Nieuw-Lekkerland Oost	8	69
GSB-Herontwikkeling Sportzaal Neerpolder	8	110
HRN-Vertreklocatie Gemeentehuis	8	39
SCH-Woningbouw Oude School	8	50
OA-Ontwikkeling Oud-Alblas zuid	8	130
BL-Ontwikkeling Bleskensgraaf west	8	34
GSB-vertreklocatie bibliotheek	8	86
Overige investeringen		144
Totaal		13.150

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Investerings met een economisch nut (heffing) <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Desinves- terings	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	161	0	0	0	0	161
Bedrijfsgebouwen	161	0	0	0	16	145
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	35.352	3.716	0	0	1.015	38.053
Machines, apparaten & instellingen	239	5	0	0	49	195
Overige materiële vaste activa	1.347	181	0	0	52	1.476
Totaal	37.260	3.902	0	0	1.132	40.030

Tot de post "bedrijfsgebouwen" behoren ook de schoolgebouwen voor het basisonderwijs. Hoewel het juridische eigendom van deze scholen berust bij de desbetreffende schoolbesturen, zijn de gebouwen op grond van het economisch eigendom van de gemeente in de balans opgenomen. De post weg- en waterbouwkundige werken omvat onder meer de kosten van reconstructie van wegen en van groot onderhoud riolering. De kosten van eerste aanleg van wegen en riolering worden gedekt door de verkoopprijzen van de in grondexploitatieplannen verkochte gronden.

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing geheven kan worden, staan in onderstaand overzicht:

Investerings met een economisch nut (heffing)	Hoofd taakveld	Investering 2023
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
MLW-Vernieuwen drukriolering	7	66
OA-Riolering Oud-Alblas West	7	155
WY-Riolering Burg.Topstraat/Brouwerstraat	7	36
MLN-Renovatie rioolgemaal	7	427
GSL-Investeringen riolering	7	192
GA-Riolering Molenlaan	7	132
BL-Riolering Manmakerweg	7	105
MLN-Drukriolering	7	537
NLL-Middelweg	7	52
MLN-Bergbezinkvoorzieningen	7	310
NLL-Riolering Middengebied	7	34
MLN-Drukriolering	7	30
GA-Riolering Emmastraat	7	140
SCH-persleiding brug Reigerstraat	7	39
Civiele aanpassingen begraafplaatsen	7	173
MLN - Urnenmuur/strooiveld	7	153
MLN - Herdenkingsmonumenten	7	29
MLN-Actief ruimen	7	33
MLN-Beheerplannen begraafplaatsen	7	878
Nazorg investeringen begraafplaatsen	7	245
Overige investeringen		136
Totaal		3.902

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	32.401	6.715	0	17	1.610	37.489
Overige materiële vaste activa	9.118	16	0	0	352	8.782
Totaal	41.519	6.731	0	17	1.962	46.271

Onder bijdragen zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken het betrokken actief.

De investeringen met maatschappelijk nut staan in het volgende overzicht:

Investerings met een maatschappelijk nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Hoofd taakveld	Investering 2023
OA-Wegen Oud-Alblas West	2	337
STR-Wegen Kerkstraat	2	26
NP-Wegen reconstructie Kern	2	975
WY-Wegen Burg.Topstraat/Brouwerstraat	2	196
SCH-Reconstructie kern	2	84
BL-Wegen Manmakerweg	2	36
MO-Wegen Molenhoek/Graafdijk	2	856
GA-Wegen Molenlaan	2	238
LG-Wegen Waal	2	30
BR-wegen Anemoon	2	35
SCH-Reconstructie Schelluinen Midden	2	127
HRN-Reconstructie Hoornaar Midden	2	96
GO-Wegen Assendelftstraat e.o. 2021	2	34
GO-Wegen Wetering	2	480
NLL-Wegen Hoogaarslaan/Schoenerstraat	2	30
BR-Wegen Vuilendam Noord en Zuid	2	119

NLL-Middengebied Nieuw-Lekkerland	2	35
GA-Wegen Emmastraat 2022	2	62
ARK-Wegen Vlietskade	2	27
MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte	2	39
STR-Wegen Dorpsstraat	2	83
GA-Randweg Groot-Ammers	2	74
GA-Wegen Emmastraat/Julianastraat	2	32
GO-Wegen Smoutjesweg 2023	2	61
ARK-Wegen Dam/Schotdeuren	2	67
OA-Brug Brugstraat	2	410
NP-Brug Nieuwpoortseweg/Tiendweg	2	62
STR-Reconstructie Kerkstraat 2019	2	351
SCH-Vervanging brug Reigerstraat	2	130
NLL-Brug Ooievaar Wielewaalpark	2	28
MO-Brug Tielmansstraat	2	151
Vervanging Openbare Verlichting	2	134
KD-Stedenbouwkundig plan Entreegebied	3	308
MLN-Water/beschoeiingen	5	81
BL-GSB-OT-SCH-KI Baggeren	5	488
Overige investeringen		411
Totaal		6.731

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Financiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Vermeerde- ringen	Afschrijving /Aflossing	Saldo 31-12-2023
Deelnemingen	5.964			5.964
Gemeenschappelijke regelingen	0			0
Lening u/g aan openbare lichamen	3.222		595	2.627

Leningen aan woningbouwcorporaties	693		49	644
Leningen aan overige verbonden partijen	2.542		105	2.437
Overige langlopende leningen u/g	513		38	475
Uitzettingen met een looptijd van > één jaar in de vorm van	0			0
Nederlands schuld papier	0			0
Overige uitzettingen met een looptijd van > één jaar	6.041	8	8	6.041
Totaal	18.975	8	795	18.188

De vermeerdering van de overige uitzettingen betreft de waarborgsom voor het gebouw aan de Wilgenweg Groot-Ammers voor de opvang van Oekraïners.

Vlottende activa

Voorraden

Voor de voorraden is het volgende in de balans opgenomen:

Voorraden <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.684	2.938
Verliesvoorziening	-260	-177
Totaal	4.424	2.761

Van de in exploitatie genomen bouwgronden is het volgende overzicht:

In exploitatie genomen bouwgronden <i>Bedragen x €1.000</i>	Boek- waarde 1-1- 2023	Investe- -ringen	Op- breng- sten	Winst-/ Verlies- name	Boek- waarde 31-12- 2023	Verlies voor- ziening	Balans- waarde	Nog te maken kosten	Nog te ontvan- gen op- breng- sten	Eindwaa- rde (- is pos. res.)
Industriegrond										
BL-Bedrijventerrein Melkweg 1e fase	-479	17	6	34	-434	0	-434	517	309	-227
BL-Bedrijventerrein Melkweg 2e fase	685	8	0	0	693	0	693	48	1.015	-274
GA-Bedrijventerrein Gelkenes	387	34	0	0	421	0	421	32	482	-29

Subtotaal	593	59	6	34	680	0	680	596	1.805	-529
Woningbouwgrond										
GA-Woningbouw Groot-Ammers Z-O	-433	201	0	232	0	0	0	0	0	0
NP-Herontwikkeling Schoolstraat	260	43	0	0	304	177	127	287	414	177
LG-Ontwikkeling Langerak Zuid	4.390	368	3.108	127	1.777	0	1.777	2.840	4.892	-275
Ontwikkeling Doetse Vliet GSB	-496	216	4	285	0	0	0	0	0	0
Herontwikkeling CBS locatie HBL	202	7	516	307	0	0	0	0	0	0
Herontwikkeling schoollocatie GOK	169	10	0	0	179	0	179	632	916	-105
Subtotaal	4.092	845	3.629	950	2.258	177	2.082	3.760	6.223	-204
Totaal	4.685	903	3.635	984	2.938	177	2.761	4.356	8.028	-734

Het Ontwikkeling Langerak-Zuid loopt langer dan tien jaar door. Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) het uitgangspunt opgenomen dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal tien jaar bedraagt. Van dit beginsel kan worden afgeweken als de gemeenteraad hierover expliciet besluit. De motivatie van het besluit moet ook voorzien zijn van risicobeperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen. Dit besluit heeft de raad op 15 december 2020 genomen.

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde. Te verwachten verliezen zijn opgevangen door het vormen van een voorziening. Er is met de volgende parameters rekening gehouden:

Parameters	Huidige	2024	2025	2026	2027 e.v.
Kostenstijging	6,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengstenstijging	2,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Rente	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder worden als volgt gespecificeerd:

Uitzettingen looptijd < 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	10.854		10.154	8.154
Subtotaal	10.854		10.154	8.154

Overige Vorderingen:				
Debiteuren	2.709		2.709	1.854
Subtotaal	2.709		2.709	1.854
Overige uitzettingen:				
Uitzettingen in 's Rijks Schatkist met een rente typische looptijd < 1 jaar	1.287		1.287	16.944
Overige uitzettingen looptijd < 1 jaar	0		0	0
Subtotaal	1.287		1.287	16.944
Totaal	14.850		14.850	26.952

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Kasgeldlimiet <i>Bedragen x € 1.000</i>	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	74	103	90	98
Drempelbedrag	2.902	2.902	2.902	2.902
Ruimte onder drempelbedrag	2.828	2.800	2.813	8.805
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Banksaldi	152	88
Totaal	152	88

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt als volgt gespecificeerd:

Overlopende activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.412	4.561
Overige nog te ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.834	2.099
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	439	1.766
Totaal	5.685	8.426

De in de balans opgenomen van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen we als volgt specificeren:

Nog te ontvangen voorschotbedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen	Saldo 31-12-2023
Min. SZW subs. Kwijtsch.heffingen gedupeerden toeslagen	7	-7		0
Min. EZH Tijdelijke reg. cap. decentr overheden (SiSa F28)		826	717	109
Min. Leefgeld Oekraïense vluchtelingen	916		916	0
Min. Opvanglocatie G-A Oekraïense vluchtelingen	384		384	0
Min. Opvang Oekraïense vluchtelingen	778	2.741	778	2.741
Min. Financiën saldo btw/bcf	13	10.350	10.364	-1
Subtotaal nog te ontvangen rijk	2.098	13.910	13.158	2.850
O2A5 Iondovergoeding 2022	20		20	0
PZH Vaststell. Fietspad DOS-2021-0003327	38		38	0
aanv afrek jeugdzorg 2022	-65		-65	0
PZH DOS-2020-0001830 subsidie stadhuis NP	40			40
PZH DOS-2019-0006204 Streeflandstraat	91		91	0
Stedin pref. Aandelen	116		116	0

Waardlanden afrek afval 2022	430		430	0
Serviceorganisatie jeugd ZHZ afrekening SOJ	644	1.083	644	1.083
Subsidie PZH 2022-822709581 NLL Oost (SiSa C41B)		13		13
PZH 2022-822709581 Bleskensgraaf West (SiSa C41B)		12		13
PZH 2023/03932 (SiSa C41B)		53		53
Avres afr verstr energietoel 2023		40		40
Gem. Alblasserdam gebiedsontwikkeling Kinderdijk		68		68
Gem. Gorinchem afrek 2023 vluchtelingen		113		113
Avres afrekening verstrekking leefgeld Oekraïners		289		289
Subtotaal nog te ontvangen overige overheid	1.314	1.671	1.274	1.711
Totaal	3.412	15.581	14.432	4.561

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Reserves

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	31.963	27.111
Bestemmingsreserves	94.567	103.194
Gerealiseerd resultaat	8.785	10.307
Totaal	135.315	140.612

Saldo van baten en lasten

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies (BBV) is het gerealiseerd resultaat op de balans vermeld. Het voordelig saldo over 2023 bedraagt € 10.307.460.

Het verloop in 2023 van de reserves wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Reserves <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Aanwending	Bestemming resultaat 2022	Toevoeging	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve					
Algemene reserve	31.963	6.873	1.814	207	27.111
Subtotaal	31.963	6.873	1.814	207	27.111
Bestemmingsreserves					
Afwikkeling voorgaande jaren	2.902	3.259	140	2.452	2.235
Duurzaamheid(sprojecten)	1.217	8	94	750	2.053
Duurzaamheid Investerings (gebouwen)	3.424	605			2.819
Kapitaallasten	55.500	1.800	6.737	3.966	64.404
Kapitaallasten Wegen	26.765	1.203		2.739	28.300
Ontwikkeling recreatie/toerisme	75	39		39	75
Afval	2.099	298			1.802
Klankborggroepen dorpsberaden	218	20			199
Leefbaarheid Kinderdijk	64	30		30	64
Omgevingswet	1.115	135			980
Toekomstvisie begraven	240	165			75
Slingelandse Plassen	760	760			
Sociaal Begeleidingsplan	188				188
Subtotaal	94.567	8.321	6.971	9.977	103.194
TOTAAL RESERVES	126.530	15.194	8.785	10.183	130.304

Algemene reserve

De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van onvoorziene incidentele uitgaven/risico's en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen. De algemene reserve wordt met name gevoed door begrotings- en rekening overschotten. Tekorten komen ten laste van de reserve.

Bestemmingsreserves zijn de voor een specifiek aangewezen doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen.

Afwikkeling voorgaande jaren

Deze reserve beoogt het overhevelen van budget naar het volgende dienstjaar indien werkzaamheden van voorgenomen beleid niet in het lopende dienstjaar kunnen worden uitgevoerd. Veelal is deze overheveling in de Najaarsnota al aangegeven. De middelen die in de jaarrekening worden gestort, worden in het volgende jaar direct uit deze reserve gehaald en ten gunste van het begrotingsresultaat verantwoord.

Duurzaamheidsprojecten

Deze reserve is bestemd voor dekking van verduurzamingsprojecten

Duurzaamheidsinvesteringen

Deze reserve is bestemd voor dekking van de kapitaallasten van investeringen in duurzaamheid van gemeentelijke gebouwen.

Kapitaallasten

Voor investeringen waarvan is besloten deze ten laste van de reserve te brengen, maar volgens de BBV geactiveerd moeten worden. De jaarlijkse kapitaallast wordt onttrokken uit deze reserve.

Kapitaallasten wegen

Voor investeringen waarvan is besloten deze ten laste van de reserve te brengen, maar volgens de BBV geactiveerd moeten worden. De jaarlijkse kapitaallast wordt onttrokken uit deze reserve. Eveneens worden hier ook toekomstige investeringen uit betaald.

Ontwikkeling recreatie en toerisme

Deze reserve is ingesteld ter dekking van incidentele initiatieven ten behoeve van het ontwikkelen van recreatie, toerisme en wordt gevoed via een jaarlijkse storting uit de opbrengst van de toeristenbelasting. Cf. raadsbesluit d.d. 2 april is dit 50% van de totale opbrengst van de gemeentelijke toeristenbelasting van het voorliggende belastingjaar doch in elk geval € 45.000 mits dit de maximale hoogte van de reserve van € 75.000 niet overschrijdt.

Afval

Deze reserve is ter dekking van toekomstige kosten voor de invoering van de nieuwe wijze van afvalinzameling door Waardlanden.

Klankbordgroepen/dorpsberaden

Deze reserve is bij raadsbesluit van 23 oktober 2012 ingesteld bij de vaststelling van de kaders voor bewonersinitiatieven/-overleggen. Jaarlijks worden niet bestede middelen toegevoegd aan deze reserve. Elke dorpsraad heeft een jaarlijks budget van € 6.000.

Leefbaarheid Kinderdijk

Deze reserve is bestemd voor dekking van de jaarlijkse bijdrage aan de SWEK.

Omgevingswet

In het kader van de omgevingswet zullen er omgevingsplannen worden opgesteld.

Toekomstvisie begraafplaatsen

Deze reserve dient voor toekomstige uitgaven voor begraafplaatsen.

Slingelandse Plassen

Deze reserve is bedoeld ter dekking van verplichtingen die voortvloeien uit het beheer en onderhoud van de Slingelandse Plassen.

Sociaal begeleidingsplan

Deze reserve is gevormd om medewerkers te begeleiden, welke moeilijkheden ervaren door de zelforganisatie, voor het vinden van een nieuwe uitdaging binnen en/of buiten de organisatie.

Voorzieningen

De gecompriemde mutaties gedurende het verslagjaar blijken uit de volgende opstelling:

Voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Onderhoudsegalisatievoorziening	6.233	5.945
Voorzieningen verplicht verliez risico's	4.451	3.033
Voorzn door derden beklemde middelen	14.582	14.194
Totaal voorzieningen	25.266	23.172

Onderstaand het verloop van de voorzieningen in 2023:

Voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Aanwending	Toevoeging	Saldo 31-12-2023
Onderhoud gebouwen	4.916	1.149	1.020	4.786
Onderhoud openbare ruimte	1.318	521	362	1.159
Wachtgelden wethouders	586	273	198	511
Pensioenvoorziening wethouders	3.624	1.206	0	2.418
Voormalig personeel	55	82	130	104
Omgevingsplannen	0	25	25	0

Te verwachten verliezen grondexploitaties	186	186	0	0
Rioleringen	13.750	449	0	13.301
Afkoop onderhoud graven	566	45	0	521
Afvalstoffen	90	90	0	0
Verlofsparen	176	0	161	337
Regeling vervroegd uittreden (RVU)	0	0	35	35
TOTAAL VOORZIENINGEN	25.266	4.025	1.931	23.172

Onderhoud gebouwen

Deze voorziening is ter egalisatie van de onderhoudslasten met betrekking tot het onderhoud van gebouwen. Dotatie vindt jaarlijks plaats op basis van het verwachte onderhoud van de komende jaren.

Onderhoud openbare ruimte

Deze voorziening is ter egalisatie van de onderhoudslasten met betrekking tot het onderhoud van openbare ruimte. Dotatie vindt jaarlijks plaats op basis van het verwachte onderhoud van de komende jaren.

Wachtgelden wethouders

Deze voorziening dekt de uitgaven van wethouders die na het neerleggen van het wethouderambt inkomensverlies ervaren en is gevormd cf. art. 44 lid 1a BBV 2003 Voorziening. Op basis van de rechtspositie geldt gedurende een bepaalde termijn recht op wachtgeld.

Pensioenvoorziening wethouders

Het afdekken van toekomstige wethouderpensioenen. Jaarlijks vindt er een storting plaats op basis van actuele berekeningen.

Voormalig personeel

Deze voorziening is bedoeld om op basis van werkelijke kosten te voorzien in de verplichtingen tot het betalen van wachtgelden aan voormalig personeel.

Omgevingsplannen

Deze voorziening dient ter dekking voor de egalisatie van de kosten voor toekomstige omgevingsplannen en is cf. de vastgestelde nota R&V 2021 gevormd. Jaarlijks vindt een dotatie van € 25.000 plaats.

Te verwachten verliezen grondexploitaties

Voor enkele grondexploitaties wordt een verlies verwacht. Hiervoor is een voorziening gevormd. Deze is in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende grondexploitaties.

Rioleringen

Ter dekking van de jaarlijks fluctuerende exploitatielasten van de riolering, als gevolg van onderhoud en investeringen. Deze voorziening is gevormd op basis van de BBV-Notitie Rioleringen van november 2014; artikel 44 lid 1a BBV 2003 Voorziening.

Afkoop onderhoud graven

Deze voorziening dient ter dekking van toekomstige onderhoudskosten. De dotatie vindt plaats op basis van het afkoopgedeelte in de aankoopprijs van een graf en grafbedekking. Het afkoopbedrag is bepaald voor een bepaalde periode. Elk jaar wordt een deel ten gunste van de exploitatie gebracht voor onderhoudskosten.

Afvalstoffen

Deze voorziening dient ter egalisatie van de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen ter voorkoming van een grillig beeld in de jaarlijkse afvalstoffenheffing. Baten op de afvalstoffenheffing worden aan deze voorziening toegevoegd, omdat afvalstoffenheffing een gesloten systeem is.

Verlofsparen

Deze voorziening dekt toekomstige verplichtingen met betrekking tot verlofsparen van medewerkers.

Regeling vervroegd uittreden (RVU)

Deze voorziening dekt toekomstige verplichtingen met betrekking tot vervroegd uittreden van medewerkers.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.554	30.967
Overige binnenlandse sectoren	125	125
Waarborgsommen		3
Totaal	32.679	31.095

Verloopoverzicht vaste schulden > 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.554	0	1.587	30.967
Overige binnenlandse sectoren	125	0	0	125
Waarborgsommen		3		3
Totaal	32.679	3	1.587	31.095

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 177.337.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1 jaar	7.885	10.028
Overlopende passiva	6.037	7.836
Totaal	13.922	17.864

Netto vlottende schulden met een rent typische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden worden als volgt worden gespecificeerd:

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Overige schulden (crediteuren)	7.741	9.962
Banksaldi	144	66
Totaal	7.885	10.028

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.820	1.794
De van het Rijk ontvangen voorschotten met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.528	4.672
De van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	690	1.370
Totaal	6.038	7.836

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Ontvangen voorschotbedragen specifiek bestedingsdoel <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Uitgaven of terugbetalingen	Saldo 31-12-2023
Voorschotten van het Rijk:				
Min V&J - controle coronatoegangsbewijzen (SISA A13)	150		150	0
Belastingdienst - toeslagen problematiek (SiSa B2)	14			14
Min BZK - reductie energiegebruik (SiSa C1)	4		4	0
RVO - RREW regeling woningen (SISA C43)	78		75	3
Min BZK - aanpak energiearmoede (SiSa C55)	610	227	349	488
RVO - Lokale aanpak isolatie (SiSa C94)		748	86	662
Min OCW - Onderwijsachterstandenbeleid (MLN) (SiSa D8)	240	777	678	339
Min OC&W - Nationaal onderwijsprogramma (SiSa D14)	356	168	201	323
DUO - Educatie ontheemde peuters (SiSa D22)		63		63
Min I&W - Ambachtscentra (SiSa E21)	77		47	30
Min I&W - Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatr 2022-2023 (SiSa E84)	84			84

RVO - Aankoop woningen onder hoogspanningsverbinding (SiSa F1)	209	1.751	667	1.293
Min SZW - Wet inburgering (SiSa G10)	159	458	506	111
Min SZW - onderwijsroute (SISA G13)	38		38	0
Min VWS - Specifieke uitkering Sport (SiSa H4)	336	598	481	453
Min VWS - Sportakkoord (SiSa H8)	124		20	104
Min VWS - preventieakkoord (SiSa H12)	34	30	19	45
Min VWS - Cliëntondersteuning (SiSa H21)		50	22	28
Min VWS SpUk GALA (SiSa H30)		721	578	143
Min VWS - SpUk MEOZ (SiSa H32)		191	143	48
Min V&J - Regeling handhaving corona (SiSa A7)	15		15	0
Min BZK - Uitkering gemeentefonds		419		419
Min I&W - Sanering geluid Kinderdijk		22		22
Totaal voorschotten van het Rijk	2.528	6.223	4.079	4.672
Voorschotten overige Nederlandse overheid:				
VRZHZ - rijksmiddelen controle toegangsbewijzen corona (SISA A12B)	69			69
Prov ZH Rietveldlocatie Noordeloos (SiSa C105)		363		363
ISV Geluidsanering (GSL) (SiSa E3)	145			145
Gem. Alblasserdam Impulsgeld Klimaatadaptie 2022-2028 A5H (SiSa E44B)		311	20	291
ISV Geluidsanering (Liesveld)	147			147
ISV Geluidsanering (Nw.Lekkerland en Graafstroom)	20			20
RMA - fiets- en wandelpaden i.s.m.Gorinchem en Hardinxveld	68			68
Prov ZH - Project RAS (drukdrainage Alblasserw. en Vijfheerenlanden)	71		45	26
Peov ZH - visie stadswallen	5		5	0
Prov ZH Recreatiedrukke vanwege Corona	24			24
Prov ZH Leadersubsidie	20			20
Prov ZH landschapontwikkeling	75	100	7	168
Prov ZH Vliegende brigade De Boomgaard GA	23		23	0

Prov ZH Vliegende brigade Kooikerpad SK	23		13	10
Stichting Duurzaam Bomenproject 2023		19		19
Totaal overige Nederlandse overheid	690	793	113	1.370
Totaal	3.218	7.016	4.192	6.042

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag wordt als volgt gespecificeerd:

Waarborgen en garanties <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Gewaarborgde geldleningen	104.270	104.135
Totaal	104.270	104.135

Het niet in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen is als volgt gespecificeerd:

Omschrijving rechtspersoon <i>Bedragen x € 1.000</i>	Percentage borgstelling	Oorspronkelijk bedrag	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Verenigingsgebouwen en Sportverenigingen	100%	458	122	102
	50%	150	28	22
Boerderij Gijbeland	100%	420	393	380
	40%	100	40	40
Woningbouw	100%	46.300	26.673	24.237
	50%	64.269	30.548	30.378
WSW gewaarborgde leningen	100%	49.491	36.230	32.964
SWEK	100%	1.000	900	850
GR Waardlanden	21%	1.000	52	26
	11%	1.000	41	27
	100%		4.000	9.925
Zorginstellingen	100%	5.039	5.039	5.039
Particulieren	50%	238	204	145
Totaal		169.465	104.270	104.135

In 2023 is er niets betaald uit hoofde van aanspraken op de verleende borg- en garantstellingen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

Overige niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Met ingang van jaarrekening 2021 zijn de criteria voor de niet uit de balans blijvende verplichtingen aangepast zodat zij beter aansluiten bij het karakter van deze post. De criteria zijn namelijk meer risicogericht dan voorheen en geven daardoor een beter inzicht in de financiële risicopositie van de gemeente:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale resterende verplichtingwaarde € 100.000;
- Als contractwaarde wordt de initiële waarde aangehouden;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen.

Op basis van deze criteria is de totale harde contractwaarde van de niet uit de balans blijvende verplichtingen € 11,6 mln. In de vorige jaarrekening werd een verplichting gemeld van € 6,65 mln.

Leverancier <i>Bedragen x € 1.000</i>	Onderwerp	Initiële contractwaarde	Einddatum contract	Ingangsdatum contract
De Heer land en water B.V.	Bestek maaien gazons	1.220	31-12-2026	14-2-2022
Unit4 Business Software B.V.	Financieel systeem	854	31-12-2026	1-1-2024
IJK Software & Services B.V.	EHRM en Salarissysteem	439	31-12-2027	1-1-2024
Matrixmind B.V.	Implementatie en beheer SD WAN/Uitfaseren Equinix	169	30-9-2027	1-10-2023
Veerdiensten Schoonhoven B.V.	Veerverbinding-Lekkerkerk/Nw Lekkerland	600	1-1-2028	1-1-2018
Stichting Zwembad de Doetse Kom	Onderhoudsbijdrage zwembad de Doetse Kom	254	31-12-2026	1-1-2022
VV Schelluinen	Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	361	31-12-2026	1-1-2022
VV VVAC	Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken VVAC	361	31-12-2026	1-1-2022
Mts. Gezondheidscentrum Giessenburg	Huurovereenkomst servicepunt GSB	147	28-2-2029	1-3-2019
St. Jeugdteams ZHZ	Jeugdhulpdienstverlening	7.226	31-12-2026	1-1-2024
Totaal		11.631		

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de toelichting op het totaal van baten en lasten in de jaarrekening tenminste bestaat uit een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening, een overzicht van het bedrag voor onvoorzien, het EMU-saldo, een overzicht van incidentele lasten en baten alsmede een overzicht in het kader van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

Analyse afwijkingen per programma

Het jaar 2023 wordt afgesloten met een voordelig resultaat van € 10.305.568. Het voorlopige positieve saldo 2023 na de Najaarsnota bedroeg € 4.205.514. Dit voorlopige saldo is niet tussentijds toegevoegd aan de algemene reserve en valt daardoor in het resultaat van 2023. Na de Najaarsnota hebben zich financiële ontwikkelingen voorgedaan die ten tijde van het opstellen van de Najaarsnota nog niet bekend waren. Deze ontwikkelingen en de mutaties in reserves, leiden in deze jaarrekening tot het voordelig saldo. De grootste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening zijn in de programmaverantwoording opgenomen.

De beschikbaar gestelde bedragen voor de programma's hebben allemaal een positief resultaat.

Onvoorzien

In de begroting 2023 was een bedrag van € 40.000 voor onvoorzienne lasten opgenomen. Deze is in 2023 niet aangewend.

Rechtmatigheidsverklaring

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 20 juni 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.324.438. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	€ 1.067.633
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 449.344
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 52.877

3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld: In onze financiële verordening Artikel 6, lid 7, sub b is aangegeven dat de raad geïnformeerd wil worden. Volgens onze interne spelregels met de raad en onze Planning & Controlcyclus is de vaststelling van de jaarrekening het moment dat de raad geïnformeerd wil worden. Derhalve hoeven alle overschrijdingen op de baten en/of onderschrijding van de lasten niet na de laatste wijzigingsronde van de begroting (begroting na wijziging) gemeld te worden.	
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 1.569.854
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid: In onze financiële verordening Artikel 6, lid 7, sub b is aangegeven dat de raad geïnformeerd wil worden. Volgens onze interne spelregels met de raad en onze Planning & Controlcyclus is de vaststelling van de jaarrekening het moment dat de raad geïnformeerd wil worden. Derhalve zijn in principe alle afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging als acceptabel te bestempelen. Afwijkingen zijn nader toegelicht in de jaarrekening, dit is conform de BBV.	€ 1.536.520
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden: Het resterend saldo is lager dan onze verantwoordingsgrens, derhalve niet nader toegelicht.	€ 33.334
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed: Dit bedrag is lager dan onze verantwoordingsgrens en derhalve niet nader toegelicht.	€ 1.156.443
M&O criterium	
Geen bevindingen	

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich maximaal drie jaar achtereenvolgens voordoen. Reservemutaties worden gezien als incidentele lasten/baten, met uitzondering van de verrekeningen met kapitaallastenreserves, die worden als structureel aangemerkt. Daarnaast is de aard van de baten/lasten van belang. De opbrengst aan leges en bijvoorbeeld de uitkering uit het gemeentefonds kan incidenteel zijn beïnvloed, maar wordt op basis van de "aard" van deze baten als structureel gezien.

De invloed van incidentele lasten en baten op het rekeningsaldo is beperkt doordat bij de Begroting 2023 al is besloten incidentele lasten/baten zoveel als mogelijk met reserves te verrekenen.

De in 2023 gerealiseerde incidentele baten en lasten kunnen we als volgt specificeren:

Programma	Realisatie 2023		Begroting 2023		Verschil 2023	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Incidentele baten en lasten						
1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	135	207	894	207	-759	0
2 Economie, Energie en Buiten	0	0	0	110	0	-110
3 Welzijn, Sociaal en Cultuur	0	0	0	0	0	0
4 Bestuur en Veiligheid	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Overhead	695	0	700	0	-5	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Subtotaal incidentele baten en lasten	830	207	1.594	317	-764	-110
Incidentele reservemutaties						
1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	520	5.141	564	6.303	-44	-1.163
2 Economie, Energie en Buiten	1.070	2.563	1.260	3.208	-190	-645
3 Welzijn, Sociaal en Cultuur	1.340	2.285	1.340	2.315	0	-30
4 Bestuur en Veiligheid	35	35	35	35	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	9.002	722	9.002	821	0	-99
Overhead	296	1.440	326	1.594	-30	-155
Vennootschapsbelasting		5		5	0	0
Subtotaal incidentele reservemutaties	12.263	12.191	12.526	14.283	-263	-2.092
Totaal incidentele baten en lasten	13.093	12.397	14.120	14.600	-1.027	-2.203
Saldo incidentele baten en lasten		-696		480		-1.176

Toelichting incidentele baten en lasten

Hieronder lichten we per programma de incidentele baten en lasten hoger dan € 25k.

1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

De baten betreffen winstnames van panden; € 207k.

De lasten van € 134k zijn de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet en betreft het begrotingsresultaat. Dit is aanzienlijk lager omdat een groot deel van de begrote uitgaven niet gemaakt is.

Aan de implementatie is een wettelijke termijn verbonden. Er is een reserve Omgevingswet ter dekking van de exploitatiekosten. Na volledige implementatie van de Omgevingswet wordt de reserve opgeheven, uiterlijk in 2024.

2 Economie, Energie en Landschap

De baten voor Melkweg 2^e fase en Bedrijventerrein Gelkenes waren lager dan verwacht, daarom is er geen sprake van winstnames in 2023.

Overhead

De implementaties van het financiële en HRM pakket zijn nog niet helemaal afgerond. Dit resulteert per saldo in een lagere onttrekking.

Toelichting gerealiseerde incidentele reservemutaties ten opzichte van de begroting in 2023 bedragen hoger dan 25k.

1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

De baten zijn lager vanwege lagere uitgaven voor de verzelfstandiging van de zwembaden; € 254k en de invoering van de Omgevingswet; € 908k.

De lasten zijn lager vanwege het niet realiseren van verwachte winstnames voor Woningbouw Groot-Ammers ZO en Herontwikkeling CBS locatie HBL.

2 Economie, Energie en Landschap

De baten zijn lager vanwege lagere uitgaven voor Lokale agrarische projecten; € 66k, Slingelandse Plassen; € 22k, Egalisatie Afval; € 223k, Duurzaamheidsprojecten; € 257k en Toekomstvisie begraafplaats voormalig Giessenlanden; € 75k.

De lasten zijn lager vanwege het niet realiseren van verwachte winstnames voor Melkweg 2^e fase en Bedrijventerrein Gelkenes.

3 Welzijn, Sociaal en Cultuur

De baten zijn lager omdat de verwachte kosten voor GroenSchoolpleinOnderwijs binnen de eigen bijdrage zijn gebleven. Daarom is een onttrekking van € 50k niet nodig. Daarnaast is € 20k onttrokken voor de Klankbordgroepen dorpsberaden, dit was niet begroot vanwege een maximum in de reserve per dorpsberaad.

Algemene dekkingsmiddelen

De baten zijn lager omdat het bedrag voor de gegeven korting op de gemeentelijke heffingen uiteindelijk lager was dan begroot: € 99k.

Overhead

De baten zijn lager vanwege lagere uitgaven voor de implementatie van HRM Pakket; € 69k en van financieel pakket; € 86k.

Structurele reservemutaties

Programma	Realisatie 2023		Begroting 2023		Verschil 2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Structurele reservemutaties:						
1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	6.650	2.494	6.650	2.373		121
2 Economie, Energie en Buiten		119		119		
3 Welzijn, Sociaal en Cultuur		382		382		
Algemene dekkingsmiddelen	55		55			
Overhead		8		8		
Vennootschapsbelasting						
Totaal structurele reservemutaties	6.705	3.003	6.705	2.882	0	121
Saldo structurele reservemutaties		-3.702		-3.823		121

Toelichting gerealiseerde structurele reservemutaties in 2023 ten opzichte van de begroting bedragen hoger dan 25k.

1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

De werkelijke kapitaallasten zijn voor dit programma € 121k hoger dan begroot.

Overzicht incidentele en structurele reservemutaties

Beheerprogramma	Reden van de mutatie	Realisatie 2023		Realisatie 2023		Begroting 2023		Begroting 2023	
<i>Bedragen x € 1.000</i>		Baten	Baten	Lasten	Lasten	Baten	Baten	Lasten	Lasten
		struct	Inc	Struct	Inc	Struct	Inc	Struct	Inc
<u>Programma 1: Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid</u>		2.494	5.141	6.650	520	2.373	6.303	6.650	564
<u>Taakveld 21/Verkeer en Vervoer:</u>									
-Algemene Reserve	Randweg Groot Ammers		74				74		
-Reserve Kapitaallasten	Diverse panden	173				173			
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Wegenbeheer	719				759			
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Civiele kunstwerken	153							
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Gladheidsbestrijding	12							
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Zoutloods	6							
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Jaarlijkse toevoeging MLN			2.739				2.739	
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		275				275		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen				299				299
<u>Taakveld 42/Onderwijshuisvesting:</u>									
-Algemene Reserve	Naar reserve kapitaallasten		1.666				1.666		
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten scholen			71				71	
-Reserve Kapitaallasten	Herontw.schoollocatie G-O			1.666				1.666	
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten scholen	723				737			
-Reserve Duurzaamheid investeringen	OBS Klimop Hoornaar		30				30		
<u>Taakveld 52/Sportaccommodaties:</u>									
-Algemene Reserve	Verzelfst. Schoonenburg		94				157		
-Algemene Reserve	Verzelfst. De Dompelaar		31				155		
-Algemene Reserve	Bijdrage De Dompelaar		61				128		
-Algemene Reserve	Kozijnen De Dompelaar		32				32		
-Algemene Reserve	Naar reserve kapitaallasten		1.575				1.575		
-Reserve Kapitaallasten	Vervanging sportvelden			24				24	
-Reserve Kapitaallasten	Buitsportvelden			1.575				1.575	
-Reserve Kapitaallasten	Sportaccommodaties	394				394			
-Reserve Kapitaallasten	Verzelfst. zwembaden			576				576	
-Reserve Duurzaamheid investeringen	Verzelfst. De Dompelaar		255				255		
-Reserve Duurzaamheid investeringen	Verzelfst. Schoonenburg		321				321		
<u>Taakveld 81/Ruimtelijke Ordening:</u>									

-Algemene Reserve	Invoering Omgevingswet						150		
-Reserve Omgevingswet	Invoering Omgevingswet		135				894		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		37				37		
Taakveld 82/Grondexploitatie:									
-Algemene reserve	Winstn.Groot-Ammers ZO				37				37
-Algemene reserve	Winstn.Plan Hofstede HBL								19
-Algemene reserve	Winstn.Smidse Berg NRD								25
-Algemene reserve	Winstn.CBS Locatie HBL				170				170
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Woonwagencentrum Arkel	313				310			
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		28				28		
Taakveld 83/Wonen en bouwen:									
-Algemene reserve	Inhuur BWT		418				418		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		110		14		110		14
Programma 2: Economie, Energie en Buiten		119	2.563	0	1.070	119	3.208	0	1.290
Taakveld 32/Fysieke Bedrijfsinfrastructuur									
-Algemene reserve	Winstname Melkweg 2e fase								110
-Algemene reserve	Bedrijventerrein Gelkenes								103
Taakveld 33/Bedrijfsloket- en regelingen									
-Algemene reserve	Lokale agrarische projecten		59				125		
Taakveld 34/Economische promotie									
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten 2023	80				80			
-Reserve Recreatie en Toerisme	Uitgaven 2023 t/m 2026		39				42		
-Reserve Recreatie en Toerisme	Jaarlijkse toevoeging				39				45
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Middelen Struinpad NP		20		25		20		25
-Reserve Leefbaarheid Kinderdijk	Bijdrage aan exploitatie		30		30		30		30
Taakveld 57/Openbaar Groen:									
-Algemene reserve	Slingelandse Plassen		7				29		
-Reserve Slingelandse Plassen	Dekking exploitatielasten		760				760		
Taakveld 72/Riolering:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Aanpak rioolproblematiek		100				100		
Taakveld 73/Afval:									
-Algemene reserve	Implem. nieuw afvalbeleid		47				47		
-Reserve Kapitaallasten	Ondergrondse containers	22				22			
-Reserve Afval	Egalisatiebeschikking Afval		298				520		
Taakveld 74/Milieubeheer:									
-Algemene reserve	Reserve Duurz.projecten		750				750		

-Reserve Duurzaamheidsprojecten	Bijdrage 2023 t/m 2026		8				240		
-Reserve Duurzaamheidsprojecten	'E-laadbeleid'						25		
-Reserve Duurzaamheidsprojecten	Van Algemene Reserve				750				750
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		280		226		280		226
Taakveld 75/Begraafplaatsen:									
-Reserve Kapitaallasten	Bijdrage aan exploitatie	18				18			
-Reserve Toekomstvisie begraven	Knelpunten voormalig GSL		165				240		
Programma 3: Welzijn, Sociaal en Cultuur		382	2.285	0	1.340	382	2.315	0	1.340
Taakveld 43/Onderwijsbeleid en leerlingenzaken									
-Algemene reserve	GroenSchoolpleinOnderwijs						50		
Taakveld 51/Sportbeleid en activering									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Sport- en preventieakkoord		57				57		
Taakveld 61/Samenkracht en burgerparticipatie:									
-Algemene reserve	Versterken welzijn structuur		165				165		
-Algemene reserve	0,1fte jongerenontmoeting		18				18		
-Algemene reserve	Jongerenwerk St.Welzijn		35				35		
-Algemene reserve	Uitbreiding sociaal team		62				62		
-Reserve Kapitaallasten	Diverse panden	382				382			
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		262				262		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen				65				65
-Reserve Klankbordgroepen dorpsberaden	Bijdrage aan exploitatie		20				0		
Taakveld 62/Wijkteams:									
-Algemene reserve	Uitbreiding sociaal team		39				39		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Extra inzet soc Team		39				39		
Taakveld 63/Inkomensvoorzieningen:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Ondersteuningsfonds MLN		1.500		1.200		1.500		1.200
Taakveld 66/Maatwerk-voorzieningen WMO:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Woonvoorzieningen				75				75
Taakveld 672/Jeugdhulp:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Extra inzet soc Team		85				85		
Taakveld 681/Beschermd wonen:									
-Algemene reserve	Uitbreiding sociaal team		4				4		
Programma 4: Bestuur en Veiligheid		0	35	0	35	0	35	0	35
Taakveld 01/Bestuur									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Middelen 75 jaar vrijheid		35		35		35		35
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven		0	722	55	9.002	0	821	55	9.002

Taakveld 05/Treasury									
-Reserve Kapitaallasten	Bijdrage t.l.v. exploitatie			55				55	
Taakveld 08/Overige baten en lasten									
-Algemene reserve	Jaarresultaat 2022				8.785				8.785
-Algemene reserve	Korting gem. heffingen		506				605		
-Algemene reserve	Aanv. dotatie AVJ JR2022		217				217		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Aanv. dotatie AVJ JR2022				217				217
Overhead		8	1.440	0	296	8	1.594	0	296
Taakveld 04/Overhead									
-Algemene reserve	Nieuw HRM pakket		231				300		
-Algemene reserve	Nieuw financieel pakket		464				550		
-Algemene reserve	Externe jur.advieskosten		100				100		
-Algemene reserve	Inhuur juridisch advies		134				134		
-Algemene reserve	Uitbreiding capaciteit JBI		80				80		
-Reserve kapitaallasten	Klantencontact GSL	8				8			
-Afwikkeling voorgaande jaren	Diverse middelen		430		296		430		296
Vennootschapsbelasting		0	5	0	0	0	5	0	0
Taakveld 09/Vennootschapsbelasting									
-Algemene reserve	Vennootschapsbelasting		5				5		
Totaal		3.003	12.191	6.705	12.263	2.882	14.283	6.705	12.526

Toelichting hoogte reserves kapitaallasten:

De hoogte van de reserve kapitaallasten investeringen is voldoende om de boekwaarde te kunnen dekken.

Saldo reserve bedraagt € 64.403.800 en is, na de toevoeging bij de resultaatbestemming van vorig jaar, voldoende voor de toekomstige kapitaallasten.

De hoogte van de reserve kapitaallasten wegen is voldoende om de boekwaarde te kunnen dekken.

Saldo reserve bedraagt € 28.300.305 en is, op basis van de beheerplannen BBR2021, voldoende voor de toekomstige kapitaallasten.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Molenlanden. Het algemeen bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

Gegevens 2023		
Bedragen x €		
	MAJ Teunissen	LCA Anink
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.711	125.871
Beloningen betaalbaar op termijn	17.531	21.050
Subtotaal	122.242	146.921
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Bezoldiging	122.242	146.921
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2022		
	MAJ Teunissen	LCA Anink
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.958	117.733
Beloningen betaalbaar op termijn	18.212	21.105

Subtotaal	119.170	138.838
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Bezoldiging	119.170	138.838

EMU-saldo

Berekening EMU saldo <i>Bedragen x € 1.000</i>	teken	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging c.q. onttrekking uit reserves		-1.987	8.025
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-/-	10.000	17.443
3. Mutatie voorzieningen	+	-1.379	-1.584
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-/-	0	-1.746
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-/-	0	0
Berekend EMU-saldo		-13.366	-9.256

In het Besluit Begroting en Verantwoording is de verplichting opgenomen dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo in hun begroting en jaarrekening op moeten nemen. De jaarrekening van de gemeente is opgesteld conform het stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en conform de Europese regelgeving. De EU-lidstaten mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Investerings tellen niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen wel volledig mee in het EMU-saldo. Het EMU-saldo voor 2023 komt uit op € 9,2 miljoen, wat betekent dat in EMU-termen de uitgaven groter zijn dan de inkomsten.

Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000									
Taakveld	Begroting na wijziging			Realisatie			Afwijking t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
T0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING									
T01 Bestuur	3.096	0	3.096	2.659	-1.061	1.598	437	1.061	1.498
T02 Burgerzaken	1.552	-505	1.047	1.459	-546	913	93	41	134
T03 Beheer overige gebouwen en gronden	405	-57	348	570	-70	500	-165	13	-152
T04 Overhead	15.490	-169	15.322	16.510	-280	16.230	-1.020	111	-909
T05 Treasury	-587	-862	-1.449	-560	-954	-1.515	-27	93	66
T061 OZB woningen	381	-5.598	-5.217	307	-5.602	-5.296	74	4	78
T062 OZB-niet woningen	227	-3.162	-2.935	274	-3.170	-2.896	-48	9	-39
T064 Belastingen Overig	123	-28	95	118	-62	56	4	34	39
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds	9	-73.200	-73.191	9	-74.341	-74.331	0	1.140	1.140
T08 Overige baten en lasten	714	0	714	719	-37	682	-5	37	32
T09 Vennootschapsbelasting (VpB)	15		15	63		63	-48		-48
T10 Mutaties reserves	10.446	-17.382	-6.936	10.183	-15.194	-5.011	263	-2.188	-1.925
T10A Resultaat rekening van baten en lasten	4.206		4.206	0		0	4.206		4.206
T0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	36.077	-100.962	-64.885	32.312	-101.318	-69.005	3.765	356	4.121
T1 VEILIGHEID									
T11 Crisisbeheersing en Brandweer	4.553	-69	4.484	4.473	-35	4.438	79	-34	46
T12 Openbare orde en veiligheid	554	-3	551	546	-18	528	7	15	23
T1 VEILIGHEID	5.106	-71	5.035	5.020	-53	4.967	87	-18	68
T2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT									
T21 Verkeer en vervoer	7.255	-822	6.433	7.142	-697	6.445	113	-125	-12
T22 Parkeren	43	-7	36	61	-8	54	-19	1	-18
T25 Openbaar vervoer	124		124	126		126	-3		-3
T2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	7.422	-829	6.593	7.330	-705	6.625	92	-124	-32
T3 ECONOMIE									
T31 Handel, ambacht en industrie	136		136	115		115	21		21
T32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	445	-659	-214	59	-92	-34	386	-566	-180
T33 Bedrijfsloket en -regelingen	248	-62	186	173	-63	111	75	0	75
T34 Economische promotie	996	-380	616	975	-348	627	21	-32	-11
T3 ECONOMIE	1.825	-1.101	724	1.322	-503	819	503	-598	-95

T4 ONDERWIJS									
T41 Openbaar basisonderwijs	163		163	156		156	7		7
T42 Onderwijshuisvesting	1.757	-562	1.195	1.804	-524	1.279	-46	-37	-84
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.611	-1.711	1.901	3.208	-995	2.212	404	-715	-312
T4 ONDERWIJS	5.531	-2.272	3.259	5.167	-1.519	3.647	364	-753	-389
T5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE									
T51 Sportbeleid en activering	917	-405	513	833	-784	49	84	380	464
T52 Sportaccommodaties	3.395	-1.114	2.281	2.734	-792	1.942	661	-322	339
T53 Cultuurpresentatie, -productie, participatie	166	-28	138	113	-28	86	53	0	53
T54 Musea	119		119	76		76	43		43
T55 Cultureel erfgoed	333	-78	255	296	-35	261	37	-44	-7
T56 Media	766	0	766	744	-44	700	22	44	66
T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.360	-1.131	5.229	5.803	-761	5.042	558	-370	187
T5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	12.057	-2.756	9.301	10.599	-2.443	8.156	1.458	-312	1.146
T6 SOCIAAL DOMEIN									
T61 Samenkracht en burgerparticipatie	8.922	-4.301	4.621	8.148	-4.647	3.501	774	346	1.120
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.186	0	3.186	2.615	0	2.615	571	0	571
T63 Inkomensvoorzieningen	10.505	-6.995	3.510	10.564	-6.630	3.933	-59	-365	-423
T64 WSW en beschut werk	1.363		1.363	1.282		1.282	81		81
T65 Arbeidsparticipatie	1.955	-10	1.945	2.085	-10	2.075	-130	0	-130
T66 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	2.671	-330	2.341	2.591	-295	2.296	80	-34	45
T671 Maatwerkdienst-verlening 18+	29	0	29	539	-3	536	-510	3	-507
T671A Hulp bij het huishouden (WMO)	2.755		2.755	2.701		2.701	54		54
T671B Begeleiding (WMO)	1.020		1.020	1.031		1.031	-11		-11
T671C Dagbesteding (WMO)	1.089		1.089	1.057		1.057	32		32
T671D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	95		95	98		98	-3		-3
T672 Maatwerkdienst-verlening 18-	-79	0	-79	172	0	172	-250	0	-250
T672A Jeugdhulp begeleiding	1.927	-6	1.921	1.204	-4	1.200	723	-2	721
T672B Jeugdhulp behandeling	368		368	343		343	25		25
T672C Jeugdhulp dagbesteding	993		993	910		910	82		82
T672D Jeugdhulp zonder verblijf overig	18		18	126		126	-108		-108
T673A Pleegzorg	734		734	625		625	109		109
T673B Gezinsgericht	440		440	504		504	-64		-64
T673C Jeugdhulp met verblijf overig	1.463		1.463	1.393		1.393	70		70
T674A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.482		2.482	2.511		2.511	-29		-29
T674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	922		922	790		790	132		132

T674C Gesloten plaatsing	10		10	0		0	10		10
T681 Geëscaleerde zorg 18+	-2	-1.250	-1.253	130	-1.250	-1.121	-132	0	-132
T681A Beschermd wonen (WMO)	120		120	0		0	120		120
T681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	51		51	39		39	12		12
T682 Geëscaleerde zorg 18-	463		463	498		498	-35		-35
T682A Jeugdbescherming	727		727	712		712	15		15
T682B Jeugdreclassering	74		74	29		29	45		45
T6 SOCIAAL DOMEIN	44.301	-12.892	31.409	42.698	-12.840	29.857	1.604	-52	1.552
T7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU									
T71 Volksgezondheid	2.320	-229	2.092	2.762	-552	2.210	-442	324	-118
T72 Riolering	2.997	-4.743	-1.746	3.012	-4.812	-1.800	-14	69	54
T73 Afval	6.347	-6.324	22	6.064	-6.249	-184	282	-76	207
T74 Milieubeheer	4.936	-2.312	2.625	3.331	-1.438	1.892	1.606	-874	732
T75 Begraafplaatsen	1.313	-1.129	184	1.259	-1.205	54	55	76	131
T7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	17.914	-14.737	3.177	16.427	-14.256	2.171	1.487	-481	1.006
T8 VOLKSHUISVEST, RO EN STED.VERNIEUWING									
T81 Ruimtelijke Ordening	3.349	-392	2.956	2.831	-400	2.431	518	7	525
T82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	3.962	-3.740	222	5.074	-5.438	-364	-1.112	1.698	586
T83 Wonen en bouwen	3.962	-1.754	2.208	3.665	-3.277	388	297	1.523	1.820
T8 VOLKSHUISVEST, RO EN STED.VERNIEUWING	11.272	-5.886	5.386	11.570	-9.114	2.455	-297	3.228	2.931
Totaal	141.506	-141.506	0	132.444	-142.751	-10.307	9.062	1.246	10.307

SISA-verantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 2.130.942	€ 0	€ 0	€ 123.768	€ 0	€ 383.654
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 112.140	€ 2.750.504	€ 4.828.291		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			843	0	1	Nee	Nee	

			Wijziging keuze per (2023/2024) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10</i>		
			N.V.T.	Nee	1.800	10.177		
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i> € 0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i> € 0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i> € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/22</i>
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/23</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/24</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/25</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/26</i>	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27</i> € 0	
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw 						

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			540	€ 256.608	€ 256.608	106	€ 47.596	€ 47.596
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	182	€ 44.966	€ 44.966			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			0	0	0	540	0	0
			Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/02	Aard controle R Indicator: C56/03	Aard controle R Indicator: C56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/06
			1 RHA2021-02275503	Woonwagenlocatie Arkel	€ 19.318	€ 49.318	3	3
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgewoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/07	Aard controle R Indicator: C56/08	Aard controle R Indicator: C56/09	Aard controle R Indicator: C56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/12
			1 Woonwagenlocatie Arkel	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Ja

			Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C56/13</i>	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C56/14</i>				
			Ja	Ja				
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Ja				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 43.845	€ 0	3	42	1	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C94/02</i>	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03</i>	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 <i>Aard controle R Indicator: C94/04</i>	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en <i>Aard controle R Indicator: C94/05</i>	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen <i>Aard controle R Indicator: C94/06</i>
			1 LAI/23-03496296	€ 86.411	57	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling <i>Aard controle R Indicator: C94/07</i>	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b <i>Aard controle R Indicator: C94/08</i>	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. <i>Aard controle R Indicator: C94/09</i>	Eindverantwoording (ja/nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10</i>		
			1 € 46.260	€ 40.151	€ 0	Nee		

BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02	Aard controle D1 Indicator: C105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04	Aard controle D1 Indicator: C105/05	Aard controle R Indicator: C105/06
			1 2023-0000096241	0	Nee	0	Nee	€ 0
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11	Aard controle D1 Indicator: C105/12
			1 2023-0000096241	€ 0	Nee	De start van de bouw in in 2024 gepland	0	Nee
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14				
			1 2023-0000096241	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 343.137	€ 268.138	€ 67.146	€ 0	€ 239.591	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1	€ 0		€ 0		

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 200.569	€ 0	€ 0	€ 0	€ 355.543	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1	€ 0	€ 0	€ 0		
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
			1	€ 0	Ja			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 IenM/BSK-2014/237907	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			3					
			4 Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			5	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			6					
			7 Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			9 IenM/BSK-2014/237907	€ 110.186	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

			Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>
			1 IENW/BSK-2014/237907	€ 110.186	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2					
			3					
			4 Kopie beschikingsnummer					
			5					
			6					
			7 Aard controle n.v.t.					
			8 Indicator: E3/07					
			9 IENW/BSK-2014/237907					
IENW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra Gemeenten en GR'en	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E21/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03</i>	Cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E21/04</i>	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06</i>
			1 IENW/BSK-2021/351826	€ 27.480	€ 41.360	€ 0	€ 79.895	Ja
			2 IENW/BSK-2022/299332	€ 19.830	€ 19.830	€ 62.776	€ 73.786	Nee
			Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07</i>	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/08</i>	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/09</i>			
			1 IENW/BSK-2021/351826	Ja				
			2 IENW/BSK-2022/299332	Ja				
IENW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/64564	€ 20.770	€ 20.770	€ 41.540	€ 41.540

			Kopie CBS(code) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>	
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	Nee	
			2 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/64564	Nee	
			Kopie CBS(code) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	Naam/nummer maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129		Nee
			2 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/64564	3 en 5	Ja
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Naam/nummer per maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>
			1 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	0	De werkzaamheden starten in september 2024
			2 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	0	De werkzaamheden starten in september 2024
			3 335 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats/aantal in Stuks	Nee	0	De werkzaamheden starten in september 2024
			4 344 Het volwaardig afvaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h/aantal in meters	Nee	0	De werkzaamheden starten in september 2024

EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F1/01	Aard controle R Indicator: F1/02	Aard controle D1 Indicator: F1/03	Aard controle D1 Indicator: F1/04	Aard controle R Indicator: F1/05
			1 UWHS170035	€ 49.616	Nee	Nee	€ 378.053
			2 UWHS170046	€ 49.616	Nee	Nee	€ 365.457
			3 UWHS170051	€ 0	Nee	Nee	€ 236.528
			4 UWHS170054	€ 0	Nee	Nee	€ 185.341
			5 UWHS170057	€ 0	Ja	Ja	€ 415.839
			6 UWHS170082	€ 49.616	Nee	Ja	€ 276.127
			7 UWHS170086	€ 0	Ja	Ja	€ 263.474
			8 UWHS170096	€ 0	Ja	Ja	€ 611.842
			9 UWHS170111	€ 49.616	Nee	Nee	€ 362.549
			10 UWHS170115	€ 49.616	Nee	Nee	€ 408.474
			11 UWHS170121	€ 49.616	Nee	Nee	€ 324.474
			12 UWHS170124	€ 0	Nee	Nee	€ 370.252
			13 UWHS170131	€ 49.616	Nee	Nee	€ 415.474
			14 UWHS170132	€ 49.616	Nee	Nee	€ 281.414
			15 UWHS170133	€ 49.616	Nee	Nee	€ 414.518
			16 UWHS170135	€ 49.616	Nee	Nee	€ 285.524
			17 UWHS170144	€ 49.616	Nee	Nee	€ 419.882
			18 UWHS170150	€ 0	Ja	Ja	€ 231.884
			19 UWHS170151	€ 49.616	Nee	Nee	€ 420.474
			20 UWHS170161	€ 49.616	Nee	Nee	€ 415.474
			21 UWHS170171	€ 0	Ja	Ja	€ 234.403
			22 UWHS170185	€ 49.616	Nee	Nee	€ 286.885
			23 UWHS170191	€ 0	Nee	Nee	€ 305.232
			24 UWHS170193	€ 49.616	Nee	Nee	€ 302.439
			25 UWHS170194	€ 49.616	Nee	Nee	€ 302.439
			26 UWHS170195	€ 49.616	Nee	Nee	€ 315.727
			27 UWHS170216	€ 49.616	Nee	Nee	€ 312.727
			28 UWHS170217	€ 49.616	Nee	Nee	€ 320.727

EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 310.463	€ 515.512	€ 0	€ 825.975	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14							
			€ 0	Nee				

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
		1 061978 Gemeente Molenlanden	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	€ 4.464.663 Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/08	€ 103.078 Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/09	€ 204.285 Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/10	€ 1.994 Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11	€ 8.624 Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
		1 061978 Gemeente Molenlanden	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	€ 445 Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14	€ 75.202 Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/15	€ 6.915 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/16	€ 0	€ 966.900
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig		Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		

SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/05</i>
		1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 31.433
		Kopie regeling					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/09</i>	
		1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)		€ 0	0	0	
		2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)		€ 0	0	0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	0	0	
		4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	0	0	
		5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)		€ 4.743	0	0	
		Kopie regeling					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4A/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/13</i>	
		1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
		2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 275.991	€ 0	Nee		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2022 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G12A/02</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G12A/03</i>		
			1061978 Gemeente Molenlanden	€ 0	€ 0		
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 612.683	€ 698.916				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1 Aanleg kunstgrasvelden, onderhoud sportaccommodaties en exploitatie		€ 698.916	€ 664.264	€ 34.652	€ 0	n.v.t.
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1042084	€ 56.575	€ 0	€ 14.198	€ 0	€ 14.198
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
		1 1042084		Ja				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04		
			€ 18.671	€ 18.671	Ja	Ja		
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05	
			Nee	Werkzaamheden worden in 2024 afgerond	€ 22.052	€ 22.052	Nee	

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 31.310	€ 30.630	€ 680	€ 30.630	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 215.558	€ 215.557	€ 0	€ 215.557	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 48.169	€ 20.274	€ 9.634	€ 20.274	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 36.127	€ 32.411	€ 3.716	€ 32.411	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 16.859	€ 13.477	€ 3.372	€ 13.477	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 42.148	€ 30.997	€ 8.430	€ 30.997	Ja
			7 Valpreventie	€ 124.036	€ 101.059	€ 22.977	€ 101.059	Ja
			8 Leefomgeving	€ 24.085	€ 19.268	€ 4.817	€ 19.268	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.021	€ 4.134	€ 1.204	€ 4.134	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 87.909	€ 57.054	€ 17.582	€ 57.054	Ja
			11 Mantelzorg	€ 24.085	€ 19.268	€ 4.817	€ 19.268	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 24.085	€ 19.268	€ 4.817	€ 19.268	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 13.247	€ 12.750	€ 497	€ 12.750	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.021	€ 1.805	€ 1.204	€ 1.805	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 21.435	€ 0	€ 4.287	€ 0	N.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			1 Lokaal Sportakkoord	Ja				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja				
			4 Kansrijke Start	Ja				
			5 Mentale Gezondheid	Ja				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Ja				
			7 Valpreventie	Ja				
			8 Leefomgeving	Ja				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja				
			10 Versterken sociale basis	Ja				
			11 Mantelzorg	Ja				
			12 Eén tegen eenzaamheid	Ja				
			13 Welzijn op recept	Ja				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09					
			Nee					

VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikingsnummer / kenmerk Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: H31/03	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05	
			SPUKNEAS230107	€ 44.847	€ 44.878	Ja	n.v.t.	
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikingsnummer / kenmerk Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03			
			MEOZ23239	€ 191.446	€ 143.249			
		Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04		Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: H32/06	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) Aard controle D1 Indicator: H32/07	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08	
		1 De Dompelaar	€ 26.644		€ 22.695	Ja		
		2 Schoonenburg	€ 20.886		€ 20.846	Ja		
		3 De Doetse Kom	€ 113.099		€ 78.992	Ja		
		4 De Hoge Kamp	€ 4.215		€ 1.046	Nee	Geen verdere toelichting	
		5 De Spettertuin	€ 15.175		€ 14.247	Nee		
		6					*In februari 2023 is een warmtepomp geplaatst (28kW) voor verwarming van water in het kleine bad. Geen verwarming meer met gas. *Voor het grote zwembad is uit intern onderzoek gebleken dat een investering voor een warmtepomp irt de opbrengst financieel niet in verhouding is en daarom nu niet haalbaar. Wel wordt de huidige cv-ketel vervangen door een nieuwe en efficiëntere CV ketel. Dit gaat samen met de vervanging van de warmtewisselaar wat in totaal een reductie moet opleveren in het verbruik van gas voor het verwarmen van het zwembad. *In de periode okt 2022 t/m mrt 2023 zijn de liners (zwembadfolie vloeren en wanden) van beide baden vervangen. Hierbij zijn de vloer en wanden voorzien van isolerende folie wat bijdraagt aan minder verlies van warmte. *In 2014 zijn ca 60 zonnepanelen geplaatst op daken van verschillende gebouwen op het terrein. Door veroudering neemt de opbrengst af en door vernieuwde technologie is het mogelijk om met hetzelfde oppervlak meer opbrengst te generen. Ook door de toename van stroomverbruik door het plaatsen van een warmtepomp en de toegenomen elektriciteitsprijzen is het nodig te onderzoeken of vervanging van de huidige panelen rendabel is. Besluitvorming hierop vindt in 2024 plaats.	

		7	De Tobbe	€ 11.427	€ 5.423	Nee	In juni 2017 is er een energiescan gedaan op basis waarvan verbeteringen zijn doorgevoerd. Denk aan zonnepanelen en LED-verlichting. Duurzame pompen zijn aangeschaft. In samenspel met de gemeente Molenlanden wordt verdere verduurzaming besproken.	
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H35B/02				
			060505 Gemeente Dordrecht	€ 425.134				

Investerings

Omschrijving <i>Bedragen x € 1</i>	Project	Totaal budget	Uitgaven t/m 2023	Inkomsten t/m 2023	Saldo t/m 2023	Restant totaal	Af- sluiten	Opnieuw vast- stellen
Investerings die onderdeel zijn van een project								
7040010 MLN-Werkkantoor Bleskensgraaf	P99 Huisvesting 2021	10.842.468	6.713.009	0	6.713.009	4.129.459	Nee	
7040011 MLN-Buitenterrein werklocatie BL 2021	P99 Huisvesting 2021	1.714.900	599.905	0	599.905	1.114.995	Nee	
7040012 Programmakosten Huisvesting 2021	P99 Huisvesting 2021	1.098.112	971.690	0	971.690	126.423	Nee	
7040013 Programmakosten Huisvesting 2021 btw	P99 Huisvesting 2021	178.462	131.229	0	131.229	47.233	Nee	
7610042 BL-Renovatie dorps huis De Spil 2021	P99 Huisvesting 2021	2.008.500	1.931.604	0	1.931.604	76.896	Nee	
		15.842.442	10.347.437	0	10.347.437	5.495.005		
7220007 MLN-Transferium Westrand NLL-/Uitv.2020	P99 Westrand Nw Lekkerland 2020	3.000.000	3.086.255	-677.190	2.409.065	590.935	Nee	Ja
7220008 MLN-Transferium Westrand NLL-aank grond	P99 Westrand Nw Lekkerland 2020	465.000	338.179	0	338.179	126.821	Nee	Ja
		3.465.000	3.424.434	-677.190	2.747.244	717.756		
7210714 Verkeersvrz/vervanging abri's 2020	P-BBR-Abri's	14.000	13.555	0	13.555	445	Ja	
7210715 Verkeersvrz/vervanging abri's 2021	P-BBR-Abri's	14.000	5.459	0	5.459	8.542	Nee	
7210716 Verkeersvrz/vervanging abri's 2022	P-BBR-Abri's	16.000	0	0	0	16.000	Nee	
7210717 Verkeersvrz/vervanging abri's 2023	P-BBR-Abri's	16.400	0	0	0	16.400	Nee	
		60.400	19.014	0	19.014	41.386		
7570504 Baggeren Blesk, Giessb, Ottoland 2022	P-BBR-Baggeren	426.000	405.707	0	405.707	20.293	Nee	
7570505 Baggeren Schelluinen en Kinderdijk 2023	P-BBR-Baggeren	375.000	145.351	0	145.351	229.649	Nee	
7570508 MLW-Baggeren restant 2018	P-BBR-Baggeren	53.276	41.935	0	41.935	11.342	Nee	
		854.276	592.992	0	592.992	261.284		
7750506 Civiele aanpassingen begraafplaatsen	P-BBR-Begraafplaatsen	623.050	641.546	0	641.546	-18.496	Nee	Ja
7750507 Beplanting begraafplaatsen	P-BBR-Begraafplaatsen	75.100	9.013	0	9.013	66.087	Nee	Ja
7750508 MLN - Urnenmuur/strooiveld 2022	P-BBR-Begraafplaatsen	120.000	153.134	0	153.134	-33.134	Nee	
7750509 MLN - Herdenkingsmonumenten 2022	P-BBR-Begraafplaatsen	200.000	33.176	0	33.176	166.824	Nee	
7750510 MLN-Actief ruimen'22 (uitgiftetrm 50 jr)	P-BBR-Begraafplaatsen	50.000	70.667	0	70.667	-20.667	Nee	
7750511 MLN - Herinrichtingsmaatregelen 2022	P-BBR-Begraafplaatsen	25.000	40.268	0	40.268	-15.268	Nee	
7750512 MLN - Invent.historische graven 2022	P-BBR-Begraafplaatsen	5.000	0	0	0	5.000	Ja	
7750513 MLN-Actief ruimen'23 (uitgiftetrm 50 jr)	P-BBR-Begraafplaatsen	50.000	0	0	0	50.000	Nee	

7750514 MLN - Herinrichtingsmaatregelen 2023	P-BBR-Begraafplaatsen	25.000	0	0	0	25.000	Nee	
7750516 MLN-Beheerplannen begraafplaatsen 2023	P-BBR-Begraafplaatsen	1.776.885	878.445	0	878.445	898.440	Nee	
7750605 Materiaal begraafplaatsen 2020	P-BBR-Begraafplaatsen	17.500	10.450	0	10.450	7.051	Ja	
7750606 Materiaal begraafplaatsen 2021	P-BBR-Begraafplaatsen	28.800	17.565	0	17.565	11.235	Ja	
7750607 Materiaal begraafplaatsen 2022	P-BBR-Begraafplaatsen	7.700	24.608	0	24.608	-16.908	Ja	
		3.004.035	1.878.871	0	1.878.871	1.125.164		
7210273 GA-Brug Meeuwenlaan/Molenlaan G12 2022	P-BBR-Bruggen	40.000	0	0	0	40.000	Nee	
7210274 GA-Brug Meeuwenlaan/Molenlaan G13 2022	P-BBR-Bruggen	40.000	116	0	116	39.884	Nee	
7210285 NLL-Brug park PlanetenIn/Baardmann.2023	P-BBR-Bruggen	27.500	0	0	0	27.500	Nee	
7210286 NLL-Brug park PlanetenIn/Baardmann.2023	P-BBR-Bruggen	27.500	0	0	0	27.500	Nee	
7210287 NLL-Brug park PlanetenIn/Baardmann.2023	P-BBR-Bruggen	27.500	0	0	0	27.500	Nee	
7210289 OA-Brug Beemdweg oost/Kastanjelaan 2023	P-BBR-Bruggen	27.500	0	0	0	27.500	Nee	
		190.000	116	0	116	189.884		
7570325 GSL-Beschoeiingen 2019	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	55.000	13.100	0	13.100	41.900	Ja	
7570326 MLW-Duikers/beschoeiingen 2019	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	227.000	124.721	0	124.721	102.279	Nee	Ja
7570331 GSL-Beschoeiingen 2020	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	173.000	14.850	0	14.850	158.150	Nee	Ja
7570332 MLW-Duikers/beschoeiingen 2020	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	227.000	36.110	0	36.110	190.890	Nee	Ja
7570333 MLW-Investerings beschoeiingen 2021	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	177.000	165.832	0	165.832	11.168	Ja	
7570336 MLW-Investerings beschoeiingen 2022	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	285.310	101.251	0	101.251	184.059	Nee	
7570338 MLN-Water Duikers beschoeiingen 2023	P-BBR-Duikers en beschoeiingen	345.230	0	0	0	345.230	Nee	
		1.489.540	455.864	0	455.864	1.033.676		
7220009 MLN-Grasbetontegels-klm/wateroverls/2022	P-BBR-Klimaat	15.785	15.000	0	15.000	785	Nee	
7220010 MLN-Grasbetontegels-klm/wateroverls/2023	P-BBR-Klimaat	16.179	5.732	0	5.732	10.447	Nee	
7570015 MLN-Vergroening ivm klimt/waterovrl.2022	P-BBR-Klimaat	24.849	25.279	0	25.279	-430	Nee	
7570016 MLN-Vergroening ivm klimt/waterovrl.2023	P-BBR-Klimaat	25.470	11.182	0	11.182	14.288	Nee	
7570019 MLN-Biodiversiteit/natuurontwikkel. 2022	P-BBR-Klimaat	30.900	56.500	0	56.500	-25.600	Nee	
7570020 MLN-Biodiversiteit/natuurontwikkel. 2023	P-BBR-Klimaat	31.673	15.064	0	15.064	16.609	Nee	
		144.856	128.757	0	128.757	16.099		
7210176 Nazorg investeringen wegen 2023	P-BBR-Nazorg investeringen	50.000	0	0	0	50.000	Ja	
7210310 Nazorg investeringen bruggen 2023	P-BBR-Nazorg investeringen	50.000	0	0	0	50.000	Ja	
7570343 Nazorg investeringen water 2023	P-BBR-Nazorg investeringen	50.000	0	0	0	50.000	Ja	
7720250 Nazorg investeringen riolering 2023	P-BBR-Nazorg investeringen	50.000	0	0	0	50.000	Ja	

7750520 Nazorg investeringen begr.plaatsen 2023	P-BBR-Nazorg investeringen	50.000	244.696	0	244.696	-194.696	Ja	
		250.000	244.696	0	244.696	5.304		
7570004 MLW-Vervanging openbaar groen 2018	P-BBR-Openbaar Groen	56.000	9.012	0	9.012	46.988	Nee	Ja
7570006 MLW-Vervanging openbaar groen 2019	P-BBR-Openbaar Groen	108.000	193.438	0	193.438	-85.438	Nee	Ja
7570007 Vervanging openbaar groen 2020	P-BBR-Openbaar Groen	87.000	234.141	-100.977	133.164	-46.164	Nee	Ja
7570008 Vervanging openbaar groen 2021	P-BBR-Openbaar Groen	160.000	0	0	0	160.000	Nee	
7570009 Vervanging openbaar groen 2022	P-BBR-Openbaar Groen	262.000	167.479	0	167.479	94.521	Nee	
7570010 Vervanging openbaar groen 2023	P-BBR-Openbaar Groen	142.575	1.662	0	1.662	140.913	Nee	
7570011 MLN-Bomenproject 2022	P-BBR-Openbaar Groen	113.300	1.409	0	1.409	111.891	Nee	
7570012 MLN-Bomenproject 2023	P-BBR-Openbaar Groen	116.133	1.145	0	1.145	114.988	Nee	
7570023 MLN-Bomenproject 2021	P-BBR-Openbaar Groen	98.500	108.730	-37.594	71.136	27.364	Nee	
		1.143.508	717.017	-138.571	578.446	565.062		
7210419 Vervanging Openbare Verlichting 2022	P-BBR-Openbare Verlichting	270.000	202.611	0	202.611	67.389	Nee	
7210420 Vervanging Openbare Verlichting 2023	P-BBR-Openbare Verlichting	276.750	329	0	329	276.421	Nee	
		546.750	202.940	0	202.940	343.810		
7720103 LSV-Riolering dijkversterking 2013	P-BBR-Riolering	538.733	252.535	-95.892	156.643	382.090	Nee	Ja
7720140 MLW-Onderzoek mechanische riolering 2019	P-BBR-Riolering	50.000	43.261	0	43.261	6.739	Ja	
7720144 MLW-Drukriolering 2019	P-BBR-Riolering	102.000	126.395	0	126.395	-24.395	Ja	
7720188 GSL-Renovatie 100 minigemalen 2017	P-BBR-Riolering	958.500	959.598	0	959.598	-1.098	Ja	
7720193 GSL-Waterplan 2019	P-BBR-Riolering	101.150	92.617	0	92.617	8.533	Ja	
7720201 GSL-Investeringen riolering 2020	P-BBR-Riolering	480.028	197.678	0	197.678	282.350	Nee	Ja
7720212 MLN-Rioolgemalen 2021	P-BBR-Riolering	58.000	43.992	0	43.992	14.008	Nee	
7720213 MLN-Drukriolering 2021	P-BBR-Riolering	504.000	298.611	0	298.611	205.389	Ja	
7720214 MLN-Vacuумriolering 2021	P-BBR-Riolering	452.000	165.160	0	165.160	286.840	Nee	
7720218 MLN-Rioolgemalen 2022	P-BBR-Riolering	142.140	0	0	0	142.140	Nee	
7720219 MLN-Drukriolering 2022	P-BBR-Riolering	519.120	260.428	0	260.428	258.692	Nee	
7720220 MLN-Bergbezinkvoorzieningen 2022	P-BBR-Riolering	378.900	340.532	0	340.532	38.368	Nee	
7720224 MLN-Drukriolering 2023	P-BBR-Riolering	532.098	29.867	0	29.867	502.231	Nee	
7720234 GSB-Sporthal Neerpolder 2022	P-BBR-Riolering	154.500	0	0	0	154.500	Ja	
7720235 OT-Vakantiepark Molenwaard 2022	P-BBR-Riolering	257.500	0	0	0	257.500	Nee	
7720249 SCH-Rioolreparatie 2022	P-BBR-Riolering	150.000	117.363	0	117.363	32.637	Ja	
		5.378.669	2.928.037	-95.892	2.832.146	2.546.524		

7570224 GSL-Speeltoestellen/vervangingen 2021	P-BBR-Speelvoorzieningen	130.000	125.816	0	125.816	4.184	Ja	
7570225 MLW-Speeltoestellen/vervangingen 2021	P-BBR-Speelvoorzieningen	130.000	118.614	0	118.614	11.386	Ja	
7570226 GSL-Speeltoestellen/vervangingen 2022	P-BBR-Speelvoorzieningen	260.000	221.668	0	221.668	38.332	Nee	
7570227 MLW-Speeltoestellen/vervangingen 2022	P-BBR-Speelvoorzieningen	0	27.400	0	27.400	-27.400	Nee	
7570228 MLN-Speeltoestellen/vervangingen 2023	P-BBR-Speelvoorzieningen	266.500	32.588	0	32.588	233.912	Nee	
7570229 MLW-Speeltoestellen/vervangingen 2023	P-BBR-Speelvoorzieningen	0	25.076	0	25.076	-25.076	Nee	
		786.500	551.162	0	551.162	235.338		
7520391 MLN-Sportakkoord velden 2022	P-BBR-Sportakkoord Spelen	77.250	78.146	0	78.146	-896	Ja	
7520392 MLN-Sportakkoord velden 2023	P-BBR-Sportakkoord Spelen	79.181	10	0	10	79.171	Nee	
		156.431	78.156	0	78.156	78.275		
7520244 OT-kunstgrasveld VVAC onderlaag 2022	P-BBR-Sportvelden	654.324	647.819	0	647.819	6.505	Nee	
7520245 OT-kunstgrasveld VVAC bovenlaag 2022	P-BBR-Sportvelden	474.606	174.200	0	174.200	300.406	Nee	
7520264 GA-Renovatie voetbalveld 1 2023	P-BBR-Sportvelden	84.700	0	0	0	84.700	Nee	Ja
7520265 GA-kunstgrasveld onderlaag 2022	P-BBR-Sportvelden	809.705	834.683	0	834.683	-24.978	Nee	
7520266 GA-kunstgrasveld bovenlaag 2022	P-BBR-Sportvelden	298.050	123.646	0	123.646	174.404	Nee	
7520400 Renovatie kunstgrasvelden 2023	P-BBR-Sportvelden	734.788	735.720	0	735.720	-932	Nee	
7520301 NLL-Sportvelden 2012-grond	P-BBR-Sportvelden	411.012	369.160	0	369.160	41.852	Ja	
7520401 Renov.natuurgrasvld,planken,hekwrk,2023	P-BBR-Sportvelden	840.052	510.945	0	510.945	329.107	Nee	
7520402 Kantplanken/schoonmaakroosters 2023	P-BBR-Sportvelden	0	213.922	0	213.922	-213.922	Nee	
7520403 Hekwerken,ballenvangers,straatwerk 2023	P-BBR-Sportvelden	0	43.694	0	43.694	-43.694	Ja	
		4.307.237	3.653.788	0	3.653.788	653.449		
7210103 MLW-Diverse wegen/asfalt 2021	P-BBR-Wegen	100.000	61.629	0	61.629	38.371	Nee	
7210115 MLW-Diverse wegen/asfalt 2022	P-BBR-Wegen	103.000	37.707	-19.610	18.097	84.903	Nee	
7210125 MLW-Diverse wegen/asfalt 2023	P-BBR-Wegen	105.575	0	0	0	105.575	Nee	
7210126 MLW-Degeneratie glasvezel 2023	P-BBR-Wegen	31.673	22.489	0	22.489	9.184	Nee	
		340.248	121.826	-19.610	102.216	238.032		
7210139 MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2022	P-BBR-Wegen Toegankelijkheid	51.500	42.020	0	42.020	9.480	Nee	
7210143 MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2023	P-BBR-Wegen Toegankelijkheid	52.788	11.645	0	11.645	41.143	Nee	
		104.288	53.665	0	53.665	50.623		
7210136 MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2022	P-BBR-Wegen zetting	499.000	0	0	0	499.000	Nee	
7210140 MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2023	P-BBR-Wegen zetting	1.372.475	0	0	0	1.372.475	Nee	

		1.871.475	0	0	0	1.871.475		
7210137 ARK-Entreezone 2022	PR ARK-Dam/Schotdeuren 2023	386.800	9.927	0	9.927	376.873	Nee	
7210160 AR-Dam/Schotdeuren 2023	PR ARK-Dam/Schotdeuren 2023	719.000	67.202	0	67.202	651.798	Nee	
		1.105.800	77.129	0	77.129	1.028.671		
7210081 BL-Wegen Manmakerweg 2020	PR BL-Manmakerweg 2020	355.000	245.715	0	245.715	109.285	Nee	Ja
7720207 BL-Riolering Manmakerweg 2020	PR BL-Manmakerweg 2020	355.000	310.545	0	310.545	44.455	Nee	Ja
		710.000	556.260	0	556.260	153.740		
7210090 BR-Anemoon 2020	PR BR-Anemoon 2020	209.000	65.078	0	65.078	143.922	Nee	Ja
7210098 BR-Klimroons/anemoon 2021	PR BR-Anemoon 2020	305.000	33.391	0	33.391	271.609	Nee	
		514.000	98.469	0	98.469	415.531		
7210022 BR-Wegen Gijbelandsedijk 2009/2017	PR BR-Gijbelandsedijk I en II 2022	154.874	18.558	0	18.558	136.316	Nee	Ja
7210112 BR-Gijbelandsedijk I en II 2025	PR BR-Gijbelandsedijk I en II 2022	0	7.963	0	7.963	-7.963	Nee	
		154.874	26.521	0	26.521	128.353		
7210113 BR-Vuilendam Noord 2022	PR BR-Vuilendam Noord+Zuid 2022	3.625.600	225.927	0	225.927	3.399.673	Nee	
7210230 BR-Duiker Damseweg Vuilendam 2010	PR BR-Vuilendam Noord+Zuid 2022	52.719	4.392	0	4.392	48.327	Nee	Ja
7210307 OT-Brug B even 146 2023	PR BR-Vuilendam Noord+Zuid 2022	225.000	15.702	0	15.702	209.298	Nee	
7210308 OT-Brug B even 144 2023	PR BR-Vuilendam Noord+Zuid 2022	225.000	15.714	0	15.714	209.286	Nee	
7570340 BR-Duikers/water Vuilendam Nrd+ Zd 2022	PR BR-Vuilendam Noord+Zuid 2022	51.500	7.672	0	7.672	43.828	Nee	
7720233 OT-Vuilendam 2022	PR BR-Vuilendam Noord+Zuid 2022	51.500	0	0	0	51.500	Nee	
		4.231.319	269.406	0	269.406	3.961.913		
7210135 GA - Wegen Emmastraat 2022	PR GA-Emmastraat 2022	247.200	144.348	0	144.348	102.852	Nee	
7210157 GA- Emmastraat/Julianastraat 2023	PR GA-Emmastraat 2022	175.000	31.855	0	31.855	143.145	Nee	
7720229 GA - Riolering Emmastraat 2020	PR GA-Emmastraat 2022	150.000	149.623	0	149.623	377	Nee	
		572.200	325.826	0	325.826	246.374		
7210086 GA-Molenlaan 2020	PR GA-Molenlaan 2020	1.169.000	342.337	0	342.337	826.663	Nee	Ja
7210156 GA-Molenlaan 2023	PR GA-Molenlaan 2020	250.000	588	0	588	249.412	Nee	
7210181 GA-Molenlaan Zettingsmaatr 2022	PR GA-Molenlaan 2020	345.000	5.554	0	5.554	339.446	Nee	
7720206 GA-Riolering Molenlaan 2020	PR GA-Molenlaan 2020	304.000	200.875	0	200.875	103.125	Nee	Ja
7720245 GA-Molenlaan 2023	PR GA-Molenlaan 2020	300.000	0	0	0	300.000	Nee	

		2.368.000	549.354	0	549.354	1.818.646		
7210180 GO-Wetering Zettingsmaatregelen 2021	PR GO Wetering 2021	235.000	0	0	0	235.000	Nee	
7720254 GO-Wetering Riolering 2022	PR GO Wetering 2021	145.000	135	0	135	144.865	Nee	
		380.000	135	0	135	379.865		
7210101 GO-Assendelftstraat e.o. 2021	PR GO-Assendelftstraat 2021	1.287.000	49.977	0	49.977	1.237.023	Nee	
7570334 GO-Duikers/water Assendelftstraat 2021	PR GO-Assendelftstraat 2021	50.000	1.535	0	1.535	48.465	Nee	
7720255 GO-Assendelftstraat e.o. Riolering 2021	PR GO-Assendelftstraat 2021	429.000	1.180	0	1.180	427.820	Nee	
		1.766.000	52.692	0	52.692	1.713.308		
7210108 GO-Postkade 2022	PR GO-Postkade 2022	546.630	34.655	0	34.655	511.975	Nee	
7210158 GO Smoutjesweg 2023	PR GO-Postkade 2022	200.000	61.416	0	61.416	138.584	Nee	
7210260 GO-Damwand Postkade 2020	PR GO-Postkade 2022	600.000	33.160	0	33.160	566.840	Nee	
		1.346.630	129.231	0	129.231	1.217.399		
7210118 HBL-Pinksterbloemstraat 2023	PR HBL-Pinksterbloemstr e.o. 2023	2.768.000	8.118	0	8.118	2.759.882	Nee	
7720221 HBL-Boter-/Pinkster-Korenbloem e.o. 2023	PR HBL-Pinksterbloemstraat e.o. 2023	950.175	18.178	0	18.178	931.997	Nee	
		3.718.175	26.297	0	26.297	3.691.878		
7210095 HRN-Reconstructie Hoornaar Midden 2021	PR HRN-Hoornaar Midden 2021	974.000	139.704	0	139.704	834.296	Nee	
7570329 Beschoeiing Lage Giessen Hoornaar	PR HRN-Hoornaar Midden 2021	16.800	0	0	0	16.800	Ja	
7720232 HRN - Vervanging Riolering Midden 2021	PR HRN-Hoornaar Midden 2021	20.000	7.852	0	7.852	12.148	Nee	
		1.010.800	147.556	0	147.556	863.244		
7210057 KD-Wegen Molenstraat 2020	PR KD-Herinrichting Molenstraat 2022	60.000	329	0	329	59.672	Nee	
7210106 KI-Herinrichting Molenstraat 2022	PR KD-Herinrichting Molenstraat 2022	1.740.000	26.643	0	26.643	1.713.357	Nee	
7210122 KI-Herinrichting Molenstraat 2023	PR KD-Herinrichting Molenstraat 2022	1.500.000	9.082	0	9.082	1.490.919	Nee	
		3.300.000	36.053	0	36.053	3.263.947		
7210019 LG-Bouwweg LG-Zuid fundering 2015/2018	PR LG-Langerak Zuid	816.223	823.408	0	823.408	-7.185	Nee	Ja
7210020 LG-Bouwweg LG-Zuid verhardering 2015/2018	PR LG-Langerak Zuid	498.131	481.883	0	481.883	16.248	Nee	Ja
7210238 LG-Bruggen bouwweg LG-Zuid 2015/2018	PR LG-Langerak Zuid	855.298	840.656	0	840.656	14.642	Nee	Ja
7210412 LG-OV bouwweg LG-Zuid 2015/2018	PR LG-Langerak Zuid	42.000	38.452	0	38.452	3.548	Nee	Ja
7570314 LG-Duikers bouwweg LG-Zuid 2015/2018	PR LG-Langerak Zuid	45.451	6.650	0	6.650	38.801	Nee	Ja
7720125 LG-Riolering bouwweg LG-Zuid 2015/2018	PR LG-Langerak Zuid	69.756	2.337	0	2.337	67.419	Nee	Ja

		2.326.859	2.193.386	0	2.193.386	133.473		
7210089 LG-Waal 2020	PR LG-Waal 2020	207.000	55.551	0	55.551	151.449	Nee	Ja
7720209 LG-Riolering Waal 2020	PR LG-Waal 2020	220.000	11.559	0	11.559	208.441	Nee	Ja
		427.000	67.110	0	67.110	359.890		
7210085 MO-Molenhoek/Graafdiijk 2020	PR MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020	2.516.000	1.030.410	0	1.030.410	1.485.590	Nee	Ja
7210097 MO-Ocker Repelaerstraat 2021	PR MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020	255.000	14.681	0	14.681	240.319	Nee	
7210295 MO-Brug Molenhoek 2023	PR MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020	225.000	26.188	0	26.188	198.812	Nee	
7210296 MO-Brug Graveland 2023	PR MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020	30.000	0	0	0	30.000	Nee	
7210306 MO-Brug Tielmansstraat 2023	PR MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020	210.000	151.789	0	151.789	58.211	Nee	
7720205 MO-Riolering Molenhk/Graafdiijk Oost 2020	PR MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020	100.000	21.082	0	21.082	78.918	Nee	Ja
		3.336.000	1.244.151	0	1.244.151	2.091.849		
7210107 NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat 2022	PR NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstr 2022	1.758.210	53.365	0	53.365	1.704.845	Nee	
7720215 NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat 2022	PR NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstr 2022	978.500	0	0	0	978.500	Nee	
		2.736.710	53.365	0	53.365	2.683.345		
7210124 NLL-Middengebied Nieuw-Lekkerland 2022	PR NLL-Middengebied 2022	3.123.990	82.751	0	82.751	3.041.239	Nee	
7210281 NLL-Brug Ooievaar Wielewaalpark 2023	PR NLL-Middengebied 2022	27.500	27.836	0	27.836	-336	Nee	
7210282 NLL-Brug Wielewaalpark 2023	PR NLL-Middengebied 2022	27.500	23.698	0	23.698	3.802	Nee	
7210283 STR-Brug Ooievaar Wielewaalpark 2023	PR NLL-Middengebied 2022	27.500	18.031	0	18.031	9.469	Nee	
7720222 NLL-Middengebied Nieuw-Lekkerland 2022	PR NLL-Middengebied 2022	1.603.710	98.765	0	98.765	1.504.945	Nee	
		4.810.200	251.081	0	251.081	4.559.119		
7210232 NLL-Aanpassen Glooiing Veerweg 2012	PR NLL-Uitbreiding veerhalte 2020	266.200	396.517	0	396.517	-130.316	Nee	Ja
7250002 NLL-Uitbreiding veerhalte/grond	PR NLL-Uitbreiding veerhalte 2020	320.000	311.450	0	311.450	8.550	Nee	Ja
7250003 NLL-Uitbreiding veerhalte/damwand	PR NLL-Uitbreiding veerhalte 2020	288.000	288.000	0	288.000	0	Nee	Ja
7250004 NLL-Uitbreiding veerhalte/ponton steiger	PR NLL-Uitbreiding veerhalte 2020	922.000	737.012	0	737.012	184.988	Nee	Ja
7250005 NLL-Uitbreiding veerhalte/inrichting	PR NLL-Uitbreiding veerhalte 2020	440.000	640.000	-247.681	392.319	47.681	Nee	Ja
		2.236.200	2.372.978	-247.681	2.125.297	110.903		
7210056 NP-Wegen Liesdel 2018	PR NP-Liesdel 2018	1.033.000	942.785	0	942.785	90.215	Ja	
7720136 NP-Riolering Liesdel 2018	PR NP-Liesdel 2018	944.000	762.936	0	762.936	181.064	Ja	
		1.977.000	1.705.720	0	1.705.720	271.280		

7210054 NP-Wegen reconstructie Kern 2018	PR NP-Reconstructie Kern 2018	1.872.000	1.769.661	0	1.769.661	102.339	Nee	Ja
7210250 NP-Brug (NP01) Hangsloot/Wal 2019	PR NP-Reconstructie Kern 2018	40.000	35.505	0	35.505	4.495	Nee	Ja
7570322 NP-Duikers/beschoelingen kern 2018	PR NP-Reconstructie Kern 2018	50.000	5.000	0	5.000	45.000	Ja	
7720135 NP-Riolering Kern 2018	PR NP-Reconstructie Kern 2018	1.605.000	1.153.740	0	1.153.740	451.260	Nee	Ja
		3.567.000	2.963.906	0	2.963.906	603.094		
7210078 NP-Hennepstraat/Tiendweg 2020	PR NP-Woonleefhart 2020	661.000	113.494	0	113.494	547.506	Nee	Ja
7210088 NP-Woonleefhart/aanpassen zetting 2020	PR NP-Woonleefhart 2020	750.000	85.253	0	85.253	664.747	Nee	Ja
7210109 NP-Hennepstraat/Nieuwpoortseweg 2027	PR NP-Woonleefhart 2020	0	31.042	0	31.042	-31.042	Nee	
7720204 NP-Riolering Hennepstraat/Tiendweg 2020	PR NP-Woonleefhart 2020	50.000	3.000	0	3.000	47.000	Nee	Ja
7720208 NP-Riolering Woonleefhart/zetting.2020	PR NP-Woonleefhart 2020	750.000	21.778	0	21.778	728.222	Nee	Ja
		2.211.000	254.566	0	254.566	1.956.434		
7210036 OA-Wegen Oud-Alblas West 2016	PR OA-Oud Alblas West 2016	717.518	616.065	-135.744	480.321	237.197	Nee	Ja
7210234 OA-Brug Oud-Alblas West 2013	PR OA-Oud Alblas West 2016	24.200	24.009	0	24.009	191	Ja	
7720124 OA-Riolering Oud-Alblas West 2016	PR OA-Oud Alblas West 2016	266.000	316.079	-110.744	205.335	60.665	Nee	Ja
		1.007.718	956.153	-246.488	709.665	298.053		
7720185 GSL-Relining en deelreparaties 2016	PR Relining en deelreparaties	184.000	313.478	0	313.478	-129.478	Ja	
7720189 GSL-Relining en deelreparaties 2017	PR Relining en deelreparaties	204.200	134.392	0	134.392	69.808	Ja	
7720192 GSL-Relining en deelreparaties 2019	PR Relining en deelreparaties	203.000	49.736	0	49.736	153.264	Ja	
		591.200	497.606	0	497.606	93.594		
7720256 Riolprobleem.invest.prioritaire strengen	PR Riolproblematiek	1.150.000	12.814	0	12.814	1.137.186	Nee	
7720257 Onderzk+korte term.oploss.rioolproblemen	PR Riolproblematiek	147.000	0	0	0	147.000	Nee	
		1.297.000	12.814	0	12.814	1.284.186		
7210080 SCH-Reconstructie kern Schelluinen 2019	PR SCH- Reconstr. kern Schelluinen 2019	2.341.400	2.127.866	0	2.127.866	213.534	Ja	
7210084 SCH-Voordijk 2020	PR SCH- Reconstr. kern Schelluinen 2019	500.000	519.173	0	519.173	-19.173	Ja	
		2.841.400	2.647.039	0	2.647.039	194.361		
7210094 SCH-Reconstructie Schelluinen Middn 2021	PR SCH-Schelluinen Midden 2021	1.183.000	239.970	0	239.970	943.030		
7570327 Beschoeiing Doornkampstraat Schelluinen	PR SCH-Schelluinen Midden 2021	7.000	0	0	0	7.000	Ja	
7720230 SCH - Vervanging Riolering Midden 2021	PR SCH-Schelluinen Midden 2021	750.500	914	0	914	749.587	Nee	
		1.940.500	240.884	0	240.884	1.699.616		

7210047 STR-Wegen Kerkstraat 2017	PR STR-Kerkstraat 2017	140.000	106.299	0	106.299	33.701	Nee	Ja
7210256 STR - Reconstructie Kerkstraat 2019	PR STR-Kerkstraat 2017	700.000	403.198	0	403.198	296.802	Nee	Ja
7720130 STR-Riolering Kerkstraat 2017	PR STR-Kerkstraat 2017	325.500	394.739	0	394.739	-69.239	Nee	Ja
		1.165.500	904.237	0	904.237	261.263		
7210077 WY-Burg.Topstraat/Brouwerstraat 2019	PR WY-Burg Topstr/Brouwerstr 2019	337.000	301.159	0	301.159	35.841	Nee	Ja
7720142 WY-Riolering Burg.Top-/Brouwerstr 2019	PR WY-Burg Topstr/Brouwerstr 2019	177.000	181.253	0	181.253	-4.253	Nee	Ja
		514.000	482.412	0	482.412	31.588		
Overige investeringen								
7010003 Aanschaf audiovisuele apparatuur raad		100.000	111.921	0	111.921	-11.921	Ja	
7030008 LG-Aankoop gronden Langerak-Zuid 2021		98.570	0	0	0	98.570	Nee	Ja
7040155 MLW-Vervanging Aanhangwagen 2017		12.000	6.897	0	6.897	5.104	Ja	
7040173 GSL-vervanging 2 schaftwagens 2021		46.000	5.708	0	5.708	40.292	Nee	
7040175 MLW-vervanging Citroën/Berlingo 2021		17.115	17.115	0	17.115	0	Ja	
7040183 GSL-vervanging Giertank 2022		21.000	17.605	0	17.605	3.395	Ja	
7040184 MLW-vervanging Citroën Berlingo 2022		76.000	67.568	0	67.568	8.432	Ja	
7040185 MLW-vervanging Citroën Jumper 2022		38.000	41.156	0	41.156	-3.156	Ja	
7040195 MLW-vervanging Volkswagen Crafter 2022		40.000	0	0	0	40.000	Nee	
7040303 Vervanging vrachtwagen (DAF-AE45BF)		170.000	0	0	0	170.000	Nee	
7040309 Bus Riolwerkzaamheden 2e hands		32.000	31.090	0	31.090	910	Ja	
7040310 Vervanging bus ivm gasverbruik		45.000	29.426	0	29.426	15.574	Ja	
7040537 ICT Vervanging Werkplekapparatuur 2023		447.062	427.902	0	427.902	19.160	Nee	
7040538 ICT Vervanging smartphones 2023		226.662	82.018	0	82.018	144.644	Nee	
7040543 MLN - Pilotproject Dataplatform 2022		249.000	168.906	0	168.906	80.094	Nee	
7040756 Investeren webformulieren		90.000	116.036	0	116.036	-26.036	Ja	
7040832 MLN-vervanging software/doorontwikk.2021		50.000	11.660	0	11.660	38.340	Ja	
7040833 MLN-vervanging software/doorontwikk.2022		60.000	42.854	0	42.854	17.146	Ja	
7210076 GA-Beatrixstraat 2024		205.000	0	0	0	205.000	Nee	
7210093 GSB-Reconstructie Dorpsstraat 2021		1.160.000	44.211	0	44.211	1.115.789	Nee	
7210096 ARK-Woonwagenlocatie 2021		50.000	52.947	-16.537	36.410	13.590	Nee	
7210102 GO-Wetering 2021		511.000	525.666	0	525.666	-14.666	Nee	
7210119 NRL-Botersloot 2022		1.170.080	41.933	0	41.933	1.128.147	Nee	
7210121 LA-Wouter van Langherakelaan 2022		0	6.520	0	6.520	-6.520	Nee	
7210138 ARK-Vlietskade 2022		412.000	120.493	0	120.493	291.507	Nee	

7210141 STR-Dorpsstraat 2024		0	83.029	0	83.029	-83.029	Nee	
7210155 GA-Randweg Groot-Ammers		95.000	116.011	0	116.011	-21.011	Ja	
7210159 OT- B-Even en B-Oneven 2023		211.000	0	0	0	211.000	Ja	
7210161 NLL-Standerdmolen Tuimelaar 2023		300.000	15.692	0	15.692	284.308	Nee	
7210162 HBL-Dorpsweg Oost 2023		337.960	12.967	0	12.967	324.993	Nee	
7210190 HRN-Oudendijk 2024		0	5.040	0	5.040	-5.040	Ja	
7210191 HRN-Lutjeswaardsemiddenweg 2024		0	954	0	954	-954	Nee	
7210237 NP-Brug Np-weg/Vuurkruidstraat 2015		363.000	42.353	0	42.353	320.647	Nee	Ja
7210243 OA-Brug Brugstraat 2018		900.000	517.043	0	517.043	382.957	Nee	Ja
7210249 LG-Brug (LG02) MvCoehoornsingel 2019		25.000	0	0	0	25.000	Nee	Ja
7210252 NP-Brug (NP 04) Npweg/Tiendweg 2019		200.000	77.991	0	77.991	122.009	Nee	Ja
7210263 SCH-Vervanging brug Reigerstraat 2021		950.000	197.516	0	197.516	752.484	Nee	
7210264 STR-Betonnen fietsbrug 2021		100.000	45.292	0	45.292	54.708	Nee	
7210272 OA-Brug Boomgaard 2024		0	738	0	738	-738	Nee	
7210275 HRN-Vervanging brug Middenweg 2024		0	6.470	0	6.470	-6.470	Nee	
7210721 Uitvoeringsprogramma GVVP		144.454	0	0	0	144.454	Nee	Ja
7220013 BL-tijdelijke parkeerplaats Spil		63.000	8.613	0	8.613	54.387	Nee	
7340004 MLW-De Alblasserpoort		53.834	5.961	0	5.961	47.873	Ja	
7340101 KD - "Verhaal Kinderdijk/de Waard" 2021		46.950	18.195	0	18.195	28.755	Nee	
7340102 KD - Herinr.Entreezone Molengebied 2021		124.860	131.860	-30.000	101.860	23.000	Nee	
7340103 KD - Aanpassing steiger Kinderdijk 2021		367.850	997	0	997	366.854	Nee	
7340104 KD - Aankoop pand Windkracht 4		1.779.718	1.697.670	0	1.697.670	82.048	Nee	
7340105 KD - Aankoop pand Buena Vista		1.779.718	1.713.360	0	1.713.360	66.358	Nee	
7340106 KD - Aankoop panden Molenstraat 232+234		1.100.000	572.395	0	572.395	527.605	Nee	
7340110 KD - Stedenbouwkundig plan Entreegebied		779.640	586.961	0	586.961	192.679	Nee	
7420110 GOK-Nieuwbouw OBS 2020		3.250.917	293.801	0	293.801	2.957.116	Nee	
7420308 BL-Uitbreiding BBS 2020		1.343.534	0	0	0	1.343.534	Nee	Ja
7420881 GA-Verkenning onderwijshuisvesting		780.000	320.784	0	320.784	459.216	Nee	
7420891 GSB-Scenariostudie scholencluster		0	11.303	0	11.303	-11.303	Nee	
7520048 NLL-Vervanging gymnastiektoestellen 2021		87.800	27.933	0	27.933	59.867	Nee	
7520066 GA-Duurzaamheidsinvest.zwembad 2022		254.949	59.528	0	59.528	195.421	Nee	
7520086 NLL-Duurzaamheidsinvest.zwembad 2022		320.596	826	0	826	319.770	Nee	
7520381 GSB-Sporthal Giessenburg		3.413.000	3.372.145	0	3.372.145	40.855	Ja	
7550102 KD - Overdracht Wisbmg/aanlegsteiger2021		17.500	10.000	0	10.000	7.500	Nee	
7610801 Transitie locatie opvang vluchtenl.G-A		232.000	438.415	0	438.415	-206.415	Ja	
7720216 NLL-Middelweg 2024		0	52.085	0	52.085	-52.085	Nee	

7720272 BR-Klimroos/Anemoon riolering 2023		150.000	0	0	0	150.000	Nee	
7740001 Uitk.reg woningen onder hoogsp.leidingen		0	7.102.258	-7.114.475	-12.218	12.218	Nee	
7750505 Bouwkundige aanpassingen begraafplaatsen		485.100	58.915	0	58.915	426.185	Nee	Ja
Overige investeringen		25.383.869	19.574.731	-7.161.012	12.413.719	12.970.150		
Totaal		119.482.610	64.115.841	-8.586.444	55.529.396	63.953.214		

Toelichting overschrijding investeringen groter dan € 25.000

Over het verloop van investeringen informeren we de gemeenteraad conform artikel 5 en 6 van de financiële verordening periodiek, bij de Zomernota en de Najaarsnota. Daarbij doen we voorstellen over het afsluiten van investeringen en het verwerken van tussentijdse bijstellingen van kostenramingen.

7040756 – Investering Webformulieren – overschrijding van € 26.036

Deze overschrijding is veroorzaakt door meerwerk van leveranciers dat noodzakelijk was om de webformulieren technisch te koppelen met DigiD en eHerkenning op zowel een test- als productieomgeving. De complexiteit was door een veelvoud aan koppelingen erg hoog. Dat betekent dat er voor een enkel probleem vaak meerdere leveranciers nodig waren, elk aan hun kant van een koppeling. Dit heeft een verhogend effect gehad en heeft er toe geleid dat het budget is overschreden. Het hebben van webformulieren en het aanbieden ervan via authenticatiemiddelen is voor een gemeente verplicht.

7210141 – Str. Dorpstraat 2024 – overschrijding van € 83.029

Bij de Najaarsnota 2023 is vanwege het naar voren halen van werkzaamheden budget aangevraagd en melding gemaakt van de start. Formeel is hiermee budget toegevoegd en wordt voldaan aan de rechtmatigheidseisen.

7610801 – Transitie locatie opvang vluchtelingen G-A - overschrijding van € 206.415

Hoewel op dit budget een overschrijding heeft plaatsgevonden gaan we de kosten activeren en in 1 jaar afschrijven. De afschrijvingslasten zijn in deze jaarrekening opgenomen. Hier staan echter wel inkomsten vanuit het Rijk tegenover van ca. 2,7 mln. Dit bedrag is overigens niet 1 op 1 aan deze investering toe te rekenen als volledige compensatie omdat dit bedrag ook besteed dient te worden aan andere zaken, zoals leefgeld voor Oekraïners e.d.

7720216 – NLL Middelweg 2024 – overschrijding van € 52.085

Vanwege het naar voren halen van noodzakelijke werkzaamheden in de onderhoudssfeer zijn er al aanloopkosten gemaakt ter voorbereiding. Formeel is er pas budget met ingaande van kalenderjaar 2025. Overigens zijn de uitgaven niet bepalend voor een totale overschrijding van de raming die, zoals het er nu naar uit ziet, wel binnen budget blijft.

Overzicht Programma's met taakvelden

Programma 1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

T03 Beheer overige gebouwen en gronden
T21 Verkeer en vervoer
T22 Parkeren
T25 Openbaar vervoer
T42 Onderwijshuisvesting
T52 Sportaccommodaties
T81 Ruimte en leefomgeving
T82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)
T83 Wonen en bouwen

Programma 2 Economie, Energie en Buiten

T31 Economische ontwikkeling
T32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
T33 Bedrijfsloket en -regelingen
T34 Economische promotie
T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
T72 Riolering
T73 Afval
T74 Milieubeheer
T75 Begraafplaatsen en crematoria

Programma 3 Welzijn, Sociaal en Cultuur

T41 Openbaar basisonderwijs
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
T51 Sportbeleid en activering
T53 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie
T54 Musea
T55 Cultureel erfgoed
T56 Media
T61 Samenkracht en burgerparticipatie
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

T63 Inkomensregelingen
T64 WSW en beschut werk
T65 Arbeidsparticipatie
T66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
T671a Huishoudelijke hulp (WMO)
T671b Begeleiding (WMO)
T671c Dagbesteding (WMO)
T671d Overige maatwerkarrangementen (WMO)
T672a Jeugdhulp begeleiding
T672b Jeugdhulp behandeling
T672c Jeugdhulp dagbesteding
T672d Jeugdhulp zonder verblijf overig
T673a Pleegzorg
T673b Gezinsgericht
T673c Jeugdhulp met verblijf overig
T674a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
T674b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
T674c Gesloten plaatsing
T681a Bescherm wonen (WMO)
T681b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
T682a Jeugdbescherming
T682b Jeugdreclassering
T71 Volksgezondheid

Programma 4 Bestuur en Veiligheid

T01 Bestuur
T02 Burgerzaken
T11 Crisisbeheersing en Brandweer
T12 Openbare orde en veiligheid

Overige

T04 Overhead

T05 Treasury

T061 OZB woningen

T062 OZB-niet woningen

T064 Belastingen Overig

T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds

T08 Overige baten en lasten

T09 Vennootschapsbelasting (VpB)

T010 Mutaties reserves